

Véleményezési határidő: 2012.február 21. 16:00

Véleményezési cím: alpolgarmester.varosuzem@ujpest.hu

Budapest Főváros IV. kerület, Újpest Környezetvédelmi Programja

2011 – 2016

**A Program készítéséért felelős:
Budapest Főváros IV. kerület Önkormányzata**

**A Környezetvédelmi Programot készítette:
Pannon Natura Kft. (Budapest, 1126 Dolgos u. 13.)**

A Programban részt vettek:

Csigó Ernő
vezető szakértő
Mérnöki Kamarai
nyilvántartási szám:
01-13637
SZKV-1.1; SZKV-1.2;
SZKV-1.3

Russói-Patocskai Réka
környezetvédelmi mérnök
Mérnöki Kamarai
nyilvántartási szám:
13-11902
SZKV-1.1; SZKV-1.2;
SZKV-1.3

Tervezési időszak:

2011-2016. közötti időszak

Tervezés báziséve:

**Mindenhol a 2010. évi adatokat vettük figyelembe, míg a lakossági
felmérés 2011. november hónapjában készült**

Dátum:

2011. december

TARTALOM

1. Bevezetés	5
2. A terület jellemzése	6
2.1 Társadalmi helyzet	6
2.2 Gazdasági helyzet	7
2.3 Közoktatás	8
2.4 Közművelődés	9
2.5 Egészségügyi ellátás	10
2.6 A kerület története	10
3. Környezeti állapotfelmérés	12
3.1. Levegőminőség	13
3.2. Felszíni és felszín alatti vizek minősége	27
3.3. A talaj állapota	27
3.4. A természet és a táj állapota	28
3.5. Természetvédelmi területek	28
3.6. Jelentős természeti értékek	33
3.7. A települési és az épített környezet állapota	35
3.8. Zöldterület-gazdálkodás	43
3.9. Zaj- és rezgésvédelmi helyzet	47
3.10. Hulladékkezelés	50
3.11. Szennyvíztelep és csatornarendszer	54
3.12. Ipari területek	56
3.13. Úthálózat	58
3.14. Környezettudatos gondolkodás, környezeti nevelés	59
3.15. Egyesületek, civil szervezetek	61
3.16. Kérdőívek értékelése	61
4. Budapest Főváros IV. kerület Környezetvédelmi Programja	62
5. Az elérni kívánt célok, megoldásra váró feladatok	65
5.1. Éghajlatváltozás, levegőtisztaság-védelem	65
5.2. Felszíni és felszín alatti vizek védelme és fenntartható használata	67
5.3. Környezet-egészségügy	69
5.4. A környezetminőség	71
5.5. Biológiai sokféleség védelme és tájvédelem	72
5.6. Környezetbiztonság	73

5.7. Hulladékgazdálkodás és szennyvízkezelés	74
5.8. A környezettudatosság növelése, a környezeti nevelés és társadalmi részvétel	76
5.9. Energiagazdálkodás	78
5.10. Vidéki környezetminőség, terület- és földhasználat	79
5.11. Közlekedés	80
6. A környezetvédelmi program eszközei	88
6.1. Tervezési, szabályozási eszközök	88
6.2. Környezetvédelmi információs rendszer, információ-gazdálkodás	88
6.3. Kutatás, fejlesztés	89
6.4. Intézményrendszer	89
6.5. Környezeti kultúra fejlesztése, társadalmi részvétel és tudatosság erősítése	90
6.6. A program megvalósításához lehetséges főbb pénzügyi források	90
7. Finanszírozási feltételek, pénzügyi eszközök	93
8. Társadalmi kapcsolatok	94
9. Önkormányzat környezeti munkájának értékelése	95
9.1. Az Agenda 21 és a környezeti audit	95
9.2. Az EMAS rendelet közigazgatási, önkormányzati alkalmazásának jogi keretei	95
10. Összefoglalás	97

MELLÉKLETEK

1. sz. melléklet: Kérdőív

1. Bevezetés

A környezet védelme, a természeti értékek megőrzése napjainkra a társadalmi-gazdasági élet meghatározó részévé vált. Ennek alapvető oka egyrészt a hosszú távon nem fenntartható gazdálkodás következtében a természeti erőforrások egyre gyorsabb ütemű felhasználása, másrészt a gazdasági tevékenységek hatásaként a környezetbe kibocsátott szennyező anyagok növekvő mennyisége. Mindezek eredményeképpen – a gazdasági változások kétségtelen előnyös vonatkozásaival párhuzamosan – szinte minden környezeti elem állapota romlott, és ez már a környezet használatok egyértelmű korlátozásával is együtt jár. Ugyanakkor a megfelelő környezeti feltételek nélkülözhetetlenek a jelen és a jövő nemzedékek jólétének, egészséges életének biztosításához. A társadalmi-gazdasági feladatok végrehajtásával párhuzamosan, azokkal együtt kell a környezetvédelem problémáit megoldani – áll a Nemzeti Környezetvédelmi Programban. Budapest Főváros IV. kerület Újpest Önkormányzatának az 1995. évi LIII törvény 46. § (1) bekezdés b.) pontja értelmében, a környezet védelme érdekében, a III. Nemzeti Környezetvédelmi Programban foglalt célokkal, feladatokkal és Újpest Városfejlesztési Konceptiójával összhangban, illetékességi területére önálló Környezetvédelmi Programot kell elkészítenie vagy elkészíttetnie. Budapest Főváros IV. kerület Újpest Önkormányzata 2011 októberében a Pannon Natura Kft. – t bízta meg a feladat elvégzésére. A Környezetvédelmi Programnak a törvény **48/E. § (1)** bekezdése alapján, a település adottságaival, sajátosságaival és gazdasági lehetőségeivel összhangban - a **48/B. § (2)** bekezdésben foglaltakon túl - tartalmaznia kell:

- a) a légszennyezettség-csökkentési intézkedési programmal, valamint a légszennyezéssel,
- b) a zaj és rezgés elleni védelemmel, a külön jogszabály alapján stratégiai zajtérkép készítésére kötelezett települési önkormányzatok esetén a stratégiai zajtérképek alapján készítendő intézkedési tervekkel,
- c) a zöldfelület-gazdálkodással,
- d) a települési környezet és a közterületek tisztaságával,
- e) az ivóvízellátással,
- f) a települési csapadékvíz-gazdálkodással,
- g) a kommunális szennyvízkezeléssel,
- h) a településihulladék-gazdálkodással,
- i) az energiagazdálkodással,
- j) a közlekedés- és szállításszervezéssel,
- k) a feltételezhető rendkívüli környezetveszélyeztetés elhárításával és a környezetkárosodás csökkentésével kapcsolatos feladatokat és előírásokat.

Az elkészített Környezetvédelmi Programot a Újpest Önkormányzatának Képviselő-testülete hagyja jóvá.

A 1995. évi LIII. törvény 48/E. § (3) bekezdés szerint a kerületi önkormányzatnak gondoskodni kell a környezetvédelmi programban foglalt feladatok végrehajtásáról, a végrehajtás feltételeinek biztosításáról, figyelemmel kell kísérenie az azokban foglalt feladatok megoldását, és a programot szükség szerint, de legalább a Program megújítását, illetve felülvizsgálatát követően - a 48/A. § (2) bekezdésének figyelembevételével - felül kell vizsgálni.

2. A terület jellemzése

Budapest IV. kerület Budapest egyik kerülete a Duna folyam bal partján, amelynek a kerületi önkormányzat által megállapított neve Újpest. Területe 18,8 km², lakóinak száma közel százezer fő.

Újpest a Főváros északi kapuja, IV. kerülete. A Duna bal partján kialakult önálló földrajzi egység újkori története az 1830-as években indult, 1907-ben városi rangra emelték.

A kerületet 1950-ben, Nagy-Budapest létrehozásakor úgy alakították ki, hogy az addig önálló Újpest városa mellett hozzácsatolták az addig Rákospalotához tartozott Istvánteletet is.

Fekvése

A IV. kerület a Duna folyam bal partján, Budapest északi részén fekszik, a Pesti-síkság része. Északon a főváros határa (Dunakeszi, illetve a Dunakeszi-tőzegtavak), keleten a XV. (Rákospalota), délen a XIV. (Zugló), délnyugaton a XIII. kerület (Angyalföld), nyugaton a Duna folyam, azáltal a III. kerület (Óbuda) és Szigetmonostor határolja.

2.1 Társadalmi helyzet

A népmozgalmi adatok az elmúlt években jelentősen nem változtak. Újpest lakónépessége – a népesség nyilvántartás (2001.) adatai szerint – sem abszolút számában, sem korösszetételében jelentős eltérést nem mutat.

A 60 év feletti népesség létszáma az elmúlt években jelentősen nem változott. Arányuk 2003-ban 16.9% volt. Az országos és fővárosi tendenciákkal megegyezően az időskorúak esetében a nők aránya magasabb (19.7%) mint a férfiaké (13,7%). A 0-14 év közötti korosztályba tartozók száma és aránya – ha minimális mértékben is – csökkent. Az aktív, munkaképes korú népességszám stagnál.

A 2001. évi hivatalos népszámlálási adatok szerint 1970-től kezdődően a népesség száma folyamatosan növekedett.

(Forrás: KSH, nem hozzáférhető)

életkor	férfi	nő	összes
0-14 év között	6931	6621	13552
15-18 év között	1937	1819	3756
19-60 év között	29188	32653	61841
60 év felett	7866	12624	20490
összesen:	45922	53717	99639
A lakosság kor- és nem szerinti megoszlása			

Háztartások, családok:

A lakásállomány tulajdon szerinti összetétele (2001. évi adat)

A kerületben 43910 db lakáscélra használható ingatlan van, ebből:

önkormányzati	2927 db
magán- és egyéb tulajdonú	40983db
összesen	43910db

A fenti adatok szerint a lakásállomány 6,7%-a önkormányzati tulajdon.

A családi állapot változásai a felnőtt lakosság körében:

<i>Családi status %-ban</i>	<i>1999</i>	<i>2001</i>	<i>2003</i>
Nőtlen (hajadon)	17	21	18
Házias	49	47	47
Özvegy	14	12	12
Elvált	13	13	14
Élettársi kapcsolat	6	6	8
Külön él házastársától	1	1	1
Összesen	100	100	100

A házasságban, illetve az élettársi közösségben élők száma és aránya az elmúlt években jelentősen nem változott, mivel 56% körüli értéken stabilizálódott.

2.2 Gazdasági helyzet

Újpest születésének és fejlődésének egész története elválaszthatatlan a város gazdaságától, virágzó iparától. Miközben a város területének kétségtelenül vannak olyan részei, ahol egybefüggő ipari zóna alakult ki, a gazdasági területek eloszlása más sajátosságot is mutat. A Váci úttól Ny-ra eső Duna-parti ipari sáv, illetve a D-i iparterületi „sűrűsödés” mellett éppúgy jellemző az egyes fontos útvonalak mentén sorakozó kisebb-nagyobb telephelyek füzére, mint a város egyes térségeiben mozaikszerűen elhelyezkedő ipari telepek sokasága. A városra – melleleg számos más tekintetben is – jellemző ez a sokszínűség és ezt az adottságot a kor követelményeinek keretei között inkább megőrizni, mintsem megtagadni szükséges.

Valószínűleg az a tudat, hogy a város nem csak lakóhely, hanem a megélhetést is biztosító ipar otthona is, jótékonyan hatott az újpestiek toleráns városi életmódjára. A lakó-, az intézményi és az ipari területek kusza együttese megtanította az újpestieket békében megférni a számukra is minőségi körülményeket teremtő gazdasággal, egyben az ipartelepnek növekedése során is szükségszerűen tekintettel kellett lenni a közelben élő lakosság lakókörnyezettel szemben támasztott igényeire is. A vállalatok hagyományosan részesei voltak a városi civil életnek, szerepet vállaltak a lakóterületek fejlesztésében, az intézmény-hálózat kiépülésében és fenntartásában, a kultúra és a sport támogatásában. E tekintetben példa értékű az Egyesült Izzó, mely egészen a rendszerváltásig egy kisebb városnyi térség meghatározó munkáltatója, egyben a térség fejlesztésének motorja is volt.

Az elmúlt évtizedekben Újpest gazdasága jelentős mértékben átalakult. Noha a város iparának több „zászlóshajója” – bár jelentős veszteségekkel, de – túlélte a XX. századi szocialista ipar leépülését és részleges összeomlását, ám az ipari létesítmények jelentős része vagy megszűnt, vagy elaprózódva funkciót váltott és gazdát cserélt. Egész iparágak (pl. a bőr-, textil- és a faipar) váltak a változások áldozatává, miközben a bedőlt iparvállalatok romjain új – kis és közepes vállalkozások formájában – egy megújult gazdasági struktúra vetette meg a lábát. Újpest Önkormányzata (talán a fővárosban egyedüliként) a rendszerváltás utáni évtizedben nem törekedett az amúgy valóban lerobbant ipar telephelyeinek tudatos felszámolására, sőt Káposztásmegyer térségében új vállalkozási negyedre jelölt ki, melynek fejlődése azóta is töretlen (a közelmúltban indult meg az ipari park II. ütemének beépítése).

A munkahelyi (közte a hagyományos ipari) területek eloszlása (is) mozaik-szerű, lényegében valamennyi településszerkezeti egység területén vannak munkahelyi területek. Jelentősebb „sűrűsödés” a Váci út, a Baross u. mentén, illetve a Madridi u. mentén tapasztalható.

A munkahelyi területek tagolódása:

- **IP** jelű (jelentősebb energiatermelő létesítmények területe)
- **M** jelű (munkahelyi területek)
- **MZ** jelű (jelentős zöldfelületű munkahelyi területek)
- **KL** jelű (közlekedési bázisterületek)
- **KV** jelű (különleges városüzemeltetési területek)
- **VT** jelű (egyéb vízgazdálkodási területek)

2.3 Közoktatás

A települések intézményi ellátottsága a fejlettség, illetve az urbanizáció fokának egyik minőségi „mérőszáma”. Az Önkormányzatnak, illetve az Államnak a települések intézmény-ellátottsága tekintetében részleges felelőssége van, mivel az alapfokú ellátásról – tematikus megosztásban – kötelesek gondoskodni, míg az intézmények egy része tekintetében a piac törvényei alakítják az ellátás minőségét. Budapest tekintetében az önkormányzati felelősség is megoszlik.

Az önkormányzatok feladat-ellátási kötelezettségéről a közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény rendelkezik, mely meghatározza a fővárosi kerületi önkormányzatok kötelező feladatait, mely szerint kötelesek gondoskodni

- az óvodai nevelés,
- az általános iskolai oktatás-nevelés és
- (amennyiben azok a többi gyermekkel, tanulóval együtt nevelhetők) a sajátos nevelési igényű gyermekek és tanulók ellátásáról,
- az enyhe értelmi fogyatékos tanulók általános iskolai oktatásáról,
- az alapfokú művészetoktatásról,
- az általános iskolai felnőttoktatásról,
- a nevelési tanácsadás, logopédiai szolgáltatás és gyógytestnevelés, továbbá
- az óvodai nevelés, az általános iskolai nevelés és oktatás tekintetében a pedagógiai szakmai szolgáltatás biztosításáról.

A fentiekben túl az Önkormányzat számos önként vállalt közoktatási feladatot is ellát, így biztosítja

- a középfokú oktatás (gimnázium),
- a sajátos nevelési igényű – középsúlyos értelmi fogyatékosok – általános iskolai nevelés-oktatás,
- a felnőttek gimnáziumi képzése,
- a fejlesztő osztályok működtetése,
- a nyári napközis tábor üzemeltetése,
- az iskolaotthonos ellátás, valamint
- a gyermek- és ifjúsági ház működtetése

feladatait is.

A kerületi önkormányzat feladat-ellátási kötelezettségének és önként vállalt feladatainak az intézmények fenntartásával, működtetésével tesz eleget.

- Az óvodai nevelés 20 óvodában és az ÁMK-ban,
- az alapfokú nevelés-oktatás 12 általános iskolában, az ÁMK-ban, kettő 12 évfolyamos gimnáziumban, 1-1 hat-, illetve nyolc évfolyamos gimnáziumban,
- a középfokú oktatás 5 gimnáziumban,
- az alapfokú művészetoktatás a zeneiskolában,
- a pedagógiai szakszolgálat az Újpesti Nevelési Tanácsadóban,
- a pedagógiai szakmai szolgáltatás a Pedagógiai Szolgáltató Központban, míg
- az alapfokú és középfokú felnőttoktatás 1-1 iskolában

folymik.

A középfokú oktatási intézmények a városközpontba, illetve a Rózsa utca és Görgey út környékére koncentrálódnak, nagy részük régi épületben működik. Az intenzív lakótelep-építést általában nem kísérte középfokú oktatási létesítmények építése, így különösen Káposztásmegyeren van arányaiban kevesebb középiskola. A kerületben egy felsőoktatási intézmény, a Károli Gáspár Református Egyetem Állam- és Jogtudományi Kara működik.

2.4 Közművelődés

A kerületben a lakosság részéről mutatkozó igény kielégítésére igen színes kulturális élet folyik, jóllehet az önálló kulturális intézmény-hálózat szerény méretű. Az elmúlt évtizedekben számos korábbi kulturális létesítményt „vesztett el” Újpest, mivel a jelentős mértékben átrendeződött gazdaság új vállalkozásai a korábbi vállalati kulturális intézmények jelentős részét feladták, épületeiket lebontották, vagy más célra hasznosítják.

A kulturális intézmények területi eloszlása közel sem olyan egyenletes, mint az alapfokú oktatási intézményeké. Szerencsés módon a kulturális intézmények – a központi funkcióhoz jól illeszkedve – a városközpontban koncentrálódnak. Itt található a Polgár Centrum, az Ady Endre Művelődési Ház, a Helytörténeti Gyűjtemény és az Újpesti Gyermek- és Ifjúsági Ház, így a kerület kulturális „csomópontja” egybeesik a városközponttal.

Folyamatban van a Károlyi István Városközpont építése. A tervek szerint egyben kulturális központ is lesz, az ott megvalósuló létesítmények jól illeszkedhetnek az így kialakuló Szent István tér – Károlyi Városközpont – Népsziget kulturális, illetve szabadidős tengelyre. A Polgár Centrumban működő Újpest Színház, valamint az Ady Endre Művelődési Ház rendezvényei üde színfoltok ugyan, de regionális és idegenforgalmi vonzásuk elhanyagolható. Ez részben a létesítmények felszereltségének hiányosságaira vezethető vissza, mely az adott keretek között jelentősen nem is

fejleszhető. Nagy veszteség Újpest számára, hogy az elmúlt két évtizedben mindkét még működő filmszínház bezárt, így a kerületben jelenleg egyetlen mozi sincs.

Káposztásmegyer központjában a Karinthy Frigyes ÁMK és a Közösségi Ház látja el a kulturális feladatokat. A könyvtári ellátást a Fővárosi Szabó Ervin könyvtár két fiókkönyvtára biztosítja, az egyik a városközpontban, a másik Káposztásmegyer központjában található.

Az elmúlt évben jelentős számú szabadtéri rendezvény színesítette a város kulturális életét.

2.5 Egészségügyi ellátás

Az egészségügyi ellátás rendszerének kérdése napjainkban a közérdeklődés előterében áll. Az egészségügy jövőjének meghatározása országos ösztársadalmi kérdés, mely mindenkit foglalkoztat.

A rendszer elemeit „alulról” elemezve megállapítható, hogy Újpesten az intézményhálózat kiépültsége alapvetően megfelelő, az ellátással kapcsolatos megoldandó problémák döntően gazdasági, illetve szervezeti jellegűek, a meglévő létesítmények felújításával, korszerűsítésével, felszereltségének javításával az ellátás hosszabb távon is biztosítható.

A gyógyszertárak száma megfelelő ugyan, de területi eloszlásuk nem kedvező, mivel a privát beruházók elsősorban a frekventált területeket keresik, így az ellátás e tekintetben valamelyest kiegyensúlyozatlan.

A mentőszolgálat újpesti központja a kerület ellátását biztosítani tudja ugyan, de a település lakóterületi súlypontjának északra tolódását nem követte a magisztrális szolgáltatások fejlesztése, ezért szükség lenne egy új (Káposztásmegyer és Székesdülő ellátását is biztonságosan teljesíteni képes) létesítmény építésére.

Az Újpesten működő 66 (ebből 44 felnőtt és 22 gyermek) házi orvosi praxis és a 43 védőnői körzet számára a 18 orvosi rendelő (13 felnőtt és 5 gyermek) és az orvosi ügyeletek az alapvető feltételeket biztosítani tudja. A szakorvosi ellátás két intézményben, a Károlyi Sándor Kórházban (Nyár u. 103.) és az Újpesti Rendelőintézetben (Görgey Artúr utca 30.) zajlik.

(Forrás: Újpest Városfejlesztési Konceptiója, 2008 – 4. fejezet)

2.6 A kerület története

Újpest a Főváros északi kapuja, IV. kerülete. A Duna bal partján kialakult önálló földrajzi egység újkori története az 1830-as években indult. Gróf Károlyi István adta bérbe pusztájából a területet szőlőművelőknek. Hamarosan hegyközség alakult ki, majd az iparosok, kereskedők betelepülésével 1840-ben már önálló községi szervezet működött. Földrajzi környezete, kedvező adottságai, Pest közelsége, jó közlekedési lehetőségei következtében Újpest kezdetektől alkalmas volt ipartelepítésre. Tímárok, asztalosok telepedtek le. Bor-, textil- és bútortiparjának fejlődése a település egészére kihatott.

Az 1870-es évek végére az ország legnagyobb lélekszámú nagyközsége lett. Alig 30 év múltán, 1907-ben városi rangra emelték. Első polgármestere a lokálpatrióta dr. Ugró Gyula lett. Ekkor már rendelkezett kikötővel, a városalapító Károlyi család segítségével önálló kórházzal, postahivatallal is.

A város gyors gazdasági, urbanisztikus és kommunális fejlődésnek indult. Tűzoltólaktanya, vágóhid épül, a kövezett utakat éjjel villannyal világítják meg. A városban vezetékes víz van és kiépítik a szennyvízcsatorna-hálózatot is. De van rendőrsége, bírósága, színháza is. Tovább növekedik az

iparosodás, a borgyártás, az asztalosipari és az elektromos gépgyártás, mellyel több ezer munkást foglalkoztatnak. Ebben az időben alapították az Izzót, - a mai Tungstramot - a Chinoint, és a Magyar Pamutipari Rt-t is.

1910-ben a város hazai viszonylatban az ipari termelésben a negyedik helyen áll. Az I. Világháború itt is érezteti hatását. Bár az ipar nagy részének további fellendülést hoz, de sok ezer újpesti polgár kénytelen bevonulni és harcolni.

A város történetének jelentős állomása 1929. Ekkor nyerte el a megye jogú város címet. Járásbírósága, villamos erőműve, takarékpénztára, sport létesítményei, oktatási intézményei, zeneiskolája, számos bejegyzett egyesülete és kereskedelmi egysége, 38 ipari vállalata van, amelyek közül sok országos jelentőségű, (Wolfner Borgyarak, Chinoin, Egyesült Izzó).

Nem feledkeztek meg a perifériára szorultakról, a fogyatékosokról sem. Fenntartottak gyermekkórházat, vakok otthonát, szegényházat, szociális konyhát. A II. Világháború azonban megállította a fejlődést. A háborús pusztítás és a veszteség mellett 1945-ben árvíz is sújtotta a várost. Az 1940-es évek végére itt is megtörténtek az államosítások, s mint máshol, itt sem volt problémamentes a kialakult helyzet. Az 1950-es év nagy fordulatot hozott a város életében. A főváros közigazgatásához csatolták és ezzel megszűnt önállósága, várossrészé vált. Fejlődése, sorsa Budapest fejlesztésén belül történt. Megtartották gyárvárosi jellegét. Fejlesztették iparát, de átalakították a városkép arculatát is. Lakótelepek jöttek létre a régi temetők, szűk utcák és a földszintes házak helyén. Ezzel ugyan egységesebb körülményeket biztosítottak az élethez, de uniformizálták a várossrész, nagy részben kicserélődött a lakosság. 1983-ban kezdetét vette Újpesten belül egy új várossrész kialakítása, Káposztásmegyere.

Így alakult ki a ma közel 100.000 lakosú Újpest, ahol ma már metró végállomás van, amelynek segítségével a várossrész újabb lehetőségeket kap arra, hogy a főváros vérkeringésébe bekapcsolódjon.

3. Környezeti állapotfelmérés

A környezet minősége szempontjából meghatározó, hogy a kerület alapvetően városias illetve intenzív kertvárosias jellegű.

A lakóterületek (a Duna és a Váci út közti területsáv kivételével) Újpest valamennyi településszerkezeti egységében megtalálhatók, sőt dominánsnak is tekinthetők.

A lakóövezetek a kerület területén:

- **L2** jelű (*városias*, jellemzően zárt sorú beépítésű lakóterület)
- **L2/A** jelű (*kisvárosias*, jellemzően zárt sorú beépítésű lakóterület)
- **L4** jelű (*intenzív kertvárosias* lakóterület)
- **L7** jelű (*telepszerű* lakóterület)
- **VK** jelű (városközponti területek)

A kerületben van jelentős környezetterheléssel üzemelő telephely, tevékenység. Környezetbiztonsági szempontból megemlítendő, hogy a kerületben olyan jelentősebb ipari üzemek találhatóak, melyek potenciális környezetszennyező források.

Az egészségvédelem környezeti vonatkozásai tekintve napjainkban egyre szaporodnak a bizonyítékok, melyek a környezetszennyezés negatív egészségügyi – és következményeként negatív gazdasági – vonatkozásait mutatják. Ezek mind jobban alátámasztják a környezetvédelem fontosságát helyi, regionális és országos szinten egyaránt. A környezetszennyezés mára olyan méreteket öltött, hogy az nem csak az élővilágot veszélyezteti, hanem az emberi egészség megőrzése, és egyáltalán az emberiség hosszú távú fennmaradása a tét.

A hazai lakosság egészségi és halálzási mutatóinak igen kedvezőtlen alakulásáért részben a környezeti ártalmak okolhatók. Magyarországon 2000-ben 50%-kal többen haltak meg a 40 -59 évesek közül, mint 20 évvel korábban. A bizonyítottan környezeti okokra is visszavehető daganatos megbetegedések aránya a halálzási okok között magyar és nemzetközi összehasonlításban is kedvezőtlen. Mindkét nemnél az elmúlt 20 év alatt többszörösére (3-8-szorosára) emelkedett a halálzás mértéke a 40-59 év közötti népesség körében. Az allergiás megbetegedések száma világszerte emelkedik. A növekvő környezetszennyeződés, a városi életforma és az ezzel járó stressz, a táplálékok előállításához felhasznált adalékanyagok, színezékek, tartósítószerke és a szoptatás időtartamának csökkenése egyaránt befolyásolják az allergiás betegségek gyakoriságát. A hazai lakosságon belül a 40%-ot is eléri az allergiás hajlam.

Az egészséges környezet feltételeinek elérése, illetve az életminőség javítása érdekében a környezeti és egészségügyi problémák okainak feltárása és a szükséges környezetvédelmi intézkedések megtétele igen fontos és halaszthatatlan feladat Budapest IV. kerületében is. Ezért a Ptk. idevonatkozó része alapján minden állampolgár köteles a környezetbe jutó szennyezések megelőzésére, megakadályozására.

A környezetgazdálkodás egyes szakterületein, és különösen az önkormányzat feladatkörébe és felelősségi körébe tartozó területeken, a környezetállapot értékelése alapján kell meghatározni a környezetminőség romlásának megállításához, javításának előmozdításához szükséges lépéseket, stratégiai döntéseket, intézkedéseket. A környezetgazdálkodás egyes szakterületei természetesen egymással szoros összefüggésben, együttesen alakítják a régió környezeti állapotát és a környezet minőségét. Ennek messzemenő figyelembevételével, szakterületenként közelíti meg a kerület környezetvédelmi terve az egyes problémaköröket. A helyes értékeléshez egy-egy szakterületre együtt kell látni az *okok, hatótényezők* → *a környezet állapota* → *probléma* → *cél* → *megoldások* → *feladat* folyamatot (az OECD módszertan alapján). Ennek eredményeképp a feladatok jelentős

része nem a környezetben keletkezett károk csökkentéséről, felszámolásáról szól (ún. csővégi megoldások), hanem az emberi tevékenységet javasolja megváltoztatni a környezeti károk megelőzése érdekében. A terv alapján szakterületenként és témakörönként kell kidolgozni a közép- és a rövidtávú, 6 éves és éves programokat, intézkedési terveket. Ezek elkészítését és megvalósítását a társadalom különböző szereplőivel történő folyamatos együttműködésre, egyetértésre kell alapozni.

A környezetminőséget az egyes környezeti elemek és hatótényezők állapota határozza meg. A földtani közeg, a talaj, a felszíni és a felszín alatti vizek, a levegő minősége, a különböző hulladékok kezelési módja, a zaj- és rezgésvédelemi helyzet, a zöldfelületek, a természeti és építészeti értékek állapotának vizsgálata teszi lehetővé a környezetminőség javításához szükséges önkormányzati stratégia kialakítását.

3.1. Levegőminőség

Mielőtt a levegőminőség témakörét elkezdjük, tisztáznunk kell két alapfogalmat, az *emisszió* és az *imisszió* fogalmakat. Emisszió a légszennyező források kibocsátását jelenti, tehát azt az anyag mennyiséget, ami egy bizonyos idő alatt, vagy bizonyos hossz mentén a légkörbe bocsát ki a szennyező forrás. Az imisszió nem kibocsátó, hanem levegő minőségi aspektusból vizsgálja a szennyezést, a levegő térfogatában mérhető szennyező anyag mennyiségét jelenti.

Budapest légkört terhelő szennyező anyag kibocsátását - elsősorban a szocializmus időszakában - jelentős mértékű iparosítás okozta. A rendszerváltást követően az iparszerkezet átalakulásával, a környezetszennyező ipari tevékenységek leépülésével a régió levegőminőségi helyzete sokat javult. Budapest Főváros IV. kerületében az ipari termelésből származó légszennyező anyag kibocsátás mellett jelentős a közlekedési eredetű emisszió is. Az ipari és a közlekedési jellegű kibocsátások csökkenésével magyarázható javuló tendencia. Az ipari szennyezőknél technológiai korszerűsítés történt, illetve az elavult technológiájú kibocsátók bezárásra kerültek. A közlekedési emisszió csökkenésnek ellentmond az a tény, hogy a gépjármű forgalom növekszik, azonban a gépjármű állomány műszaki színvonala sokat javult az elmúlt időszakban, ezáltal a közlekedés eredetű légszennyezés javuló tendenciát mutat.

A helyi, kommunális eredetű levegőszennyezés a földgáz-használat növekedésével párhuzamosan fokozatosan csökken.

A kerületben 2010-ben a lakóingatlan földgáz-rákötöttség 95 % -os, 149 km hosszban.

Az egyes légszennyező anyagok egészséget károsító hatásai röviden:

- CO, CO₂: oxigén ellátási rendellenesség
- SO₂: nyálkahártya gyulladások, fehérje anyagcsere blokkoló, idegvégződés izgató
- NO_x: nyálkahártya izgató, szövetroncsoló
- Szénhidrogének: karcinogén lehet
- Cl, HF, NH₃: nyálkahártya izgató, roncsol
- Szilárd (lebegő): szilikózis, daganat

Légszennyezés által okozott gazdasági károk:

- Egészségügyi károk
- Ökológiai károk
- Mezőgazdasági károk (klorózis, marginális nekrozis, légcsergátlás)
- Korrosziós károk

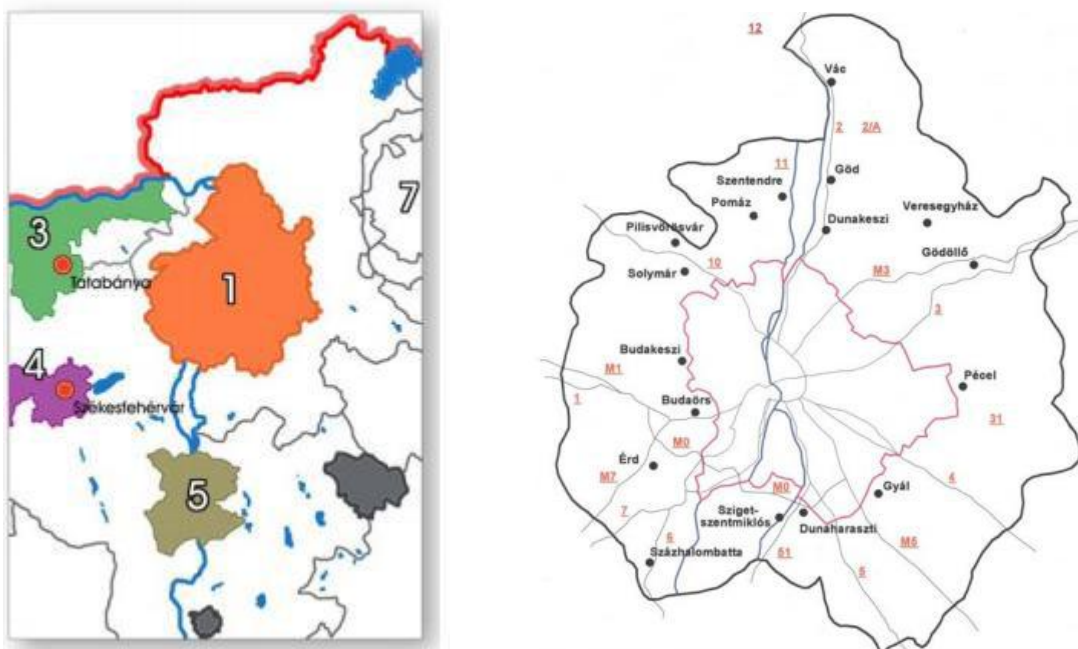
A levegőszennyezés elleni védekezés lehetőségei:

- Energiahordozók struktúrájának megváltoztatása
- Tüzelőanyagok, vagy füstgázok kéntelenítése, tisztítása
- Zárt technológiák alkalmazása
- Gépjárművek emisszió szabályozása

A vizsgált terület jelenlegi levegőminőségére vonatkozó mérési adatok jelenleg csak részben állnak rendelkezésre, a mérések folyamatban vannak. A későbbi időpontokban lefolytatott mérések a Program mellékleteként fognak megjelenni.

A levegő védelmével kapcsolatos egyes szabályokról szóló 306/2010. (XII.23.) sz. Korm.rend. 10.§ alapján az ország területét a légszennyezettség alapján zónákba kell sorolni. A zónába sorolás kritériumait a 4/2011. (I.14.) VM együttes rendelet 1. számú melléklete tartalmazza, akárcsak a különböző zónatípusokhoz (A-F csoport) tartozó határértékeket.

Magát a zónába sorolást (A-F csoport) a légszennyezettségi agglomerációk és zónák kijelöléséről szóló 4/2002. (X.7.) KvVM rendelet 1. számú melléklete tartalmazza. A hivatkozott rendeletek alapján Budapest Főváros IV. kerülete és környezete a „Budapest és környéke” agglomerációba sorolandó (1. zóna csoport), ahol a SO₂ az E zónacsoportba, a NO_x a B-be, a CO a D-be és a szilárd anyag (PM₁₀) a B zónacsoportba tartozik.

1-es zónába tartozó települések (KTVF -2008)

A zónák típusai (4/2011. (I.14.) VM együttes rendelet 5. számú melléklet)

B zóna csoport

Azon terület, ahol a levegőterheltségi szint egy vagy több légszennyező anyag tekintetében a levegőterheltségi szintre vonatkozó határértéket és a tőrés határt meghaladja. Ha valamely légszennyező anyagra tőrés határ nincs megállapítva, de a területen e légszennyező anyag

tekintetében a levegőterheltségi szint meghaladja a határértéket, a területet ebbe a csoportba kell sorolni.

D zóna csoport

Azon terület, ahol a levegőterheltségi szint egy vagy több légszennyező anyag tekintetében a felső vizsgálati küszöb és a levegőterheltségi szintre vonatkozó határérték között van.

E zóna csoport

Azon terület, ahol a levegőterheltségi szint egy vagy több légszennyező anyag tekintetében a felső és az alsó vizsgálati küszöb között van.

Zónacsoport a szennyezőanyagok szerint	Kén-dioxid	Nitrogén-dioxid	Szénmonoxid	Szilárd anyag (PM10)	Benzol
Budapest és környéke	E	B	D	B	E

Budapest Főváros IV. kerület levegőszennyezettsége a zónába sorolás alapján:

Kén-dioxid Zónacsoport: E	24 órás egészségügyi határérték ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	Éves ökológiai határérték ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	
Levegőszennyezettségi határérték	125	50	
Nitrogén-dioxid és nitrogén-oxidok Zónacsoport: B	Órás egészségügyi határérték (NO_2) ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	24 órás egészségügyi határérték (NO_2) ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	Éves ökológiai határérték (NO_x) ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)
Levegőszennyezettségi határérték	100	85	40
Tűrőhatár	50%		50%
Szálló por (PM10) Zónacsoport: B	24 órás átlag ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	Éves átlag ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	
Levegőszennyezettségi határérték	50	40	
Tűrőhatár	50%	20%	
Szén-monoxid Zónacsoport: D	Órás átlag ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)		
Levegőszennyezettségi határérték	10000		
	Éves ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)		
Levegőszennyezettségi határérték	5000		

A bemutatott adatok alapján a vizsgált terület levegőminősége nitrogén-oxidokkal és szálló porral közepesen, míg kén-dioxiddal és szén-monoxiddal gyengén szennyezettnek minősül. A minősítés nem mérésen, hanem a zónabesoroláson alapul.

Már korábban említettük, hogy a kerület levegőszennyezettségéről friss adatok nem állnak az Önkormányzat rendelkezésére. Ezért a környezetvédelmi programalkotással párhuzamosan levegőterheltségi szint mérés is készül az Önkormányzat területén. A mérések 2011. december közepén megkezdődtek.

A mérési feladat műszaki tartalma:

A mérendő komponensek:

- NO₂ passzív monitoros mintavétele,
- ózon (O₃) folyamatos mérése,
- nitrogén-oxidok (NO/NO₂/NO_x) folyamatos mérése
- kén-dioxid (SO₂) folyamatos mérése,
- szén-monoxid (CO) folyamatos mérése,
- szállópor PM₁₀ frakciójának folyamatos mérése.

A folyamatos mérésekkel egyidejűleg meteorológiai paraméterek (szélsebesség, szélirány, hőmérséklet, nyomás) mérése is történik.

A méréseket 6/2011. (I. 14.) VM rendeletben leírtaknak megfelelően végzik, azaz a használt műszerek referencia elven mérnek és rendelkeznek hazai típus alkalmassági bizonyítványokkal.

A mérési feladat leírása:

- 1.) A helyszínen a Megbízóval közösen 5 db mérőpont kijelölése a 6/2011. (I.14.) VM rendelet előírásainak figyelembevételével, a helyi adottságok függvényében.
- 2.) Mérési terv készítése, mérőhely dokumentálása.
- 3.) Mérési feladat
  - 5 db mérőponton NO₂ passzív monitoros mintavétele 7 napos expozíciós idővel (1 alkalommal).
  - 5 db mérőponton ózon, nitrogén-oxidok, kén-dioxid, szén-monoxid és szállópor PM₁₀ frakciójának 24 órás folyamatos mérése, a mérés időtartama 1x24 óra/mérőpont (1-1 alkalommal elosztva fűtési és nem fűtési szezonban).
- 4.) Vizsgálati Jegyzőkönyv készítése, a mérési eredmények órás (ahol lehetséges 24 órás) átlagainak megadása táblázatos formában.
- 5.) A mérési sorozat befejezése után a mérési eredmények összehasonlítása a 4/2011. (I. 14.) VM rendeletben előírt egészségügyi határérték és tervezési irányérték alapján.

2012 januárjában elkészült a mérési feladatok 3. pontjában található első mérési sorozat, melynek műszaki tartalma a következő:

Budapest Főváros, IV. kerület területén végzett levegőterheltségi szint mérés (5 db mérőponton NO₂ passzív monitoros mintavétele 7 napos expozíciós idővel)

Az alábbiakban részletesen ismertetjük a mérések eredményeit:

1. mérőpont: Budapest IV. kerület, Árpád út és Rózsa út kereszteződés

É: 47,5606° K: 19,0998°

Mintavételi hely:

Mintavételi ciklus: 2011.12.13. 14:15 – 2011.12.21. 12:00

Eredmény:

komponens megnevezése	koncentráció ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)
NO₂	68,2

2. mérőpont: Budapest IV. kerület, Váci út és Fóti út kereszteződés

É: 47,5828° K: 19,0824°

Mintavételi hely:

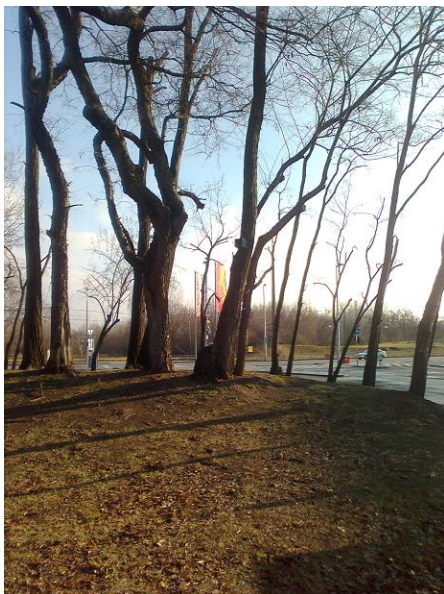
Mintavételi ciklus: 2011.12.13. 12:55 – 2011.12.21. 11:30

Eredmény:

komponens megnevezése	koncentráció ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)
NO₂	62,2

3. mérőpont: Budapest IV. kerület, Külső-Szilágyi út és Megyeri úti kereszteződés
É: 47,5931° K: 19,1195°

Mintavételi hely:

Mintavételi ciklus: 2011.12.13. 12:15 – 2011.12.21. 10:25

Eredmény:

komponens megnevezése	koncentráció ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)
NO₂	24,9

4. mérőpont: Budapest IV. kerület, Fóti út és Baross utca kereszteződés

É: 47,5777° K: 19,0936°

Mintavételi hely:

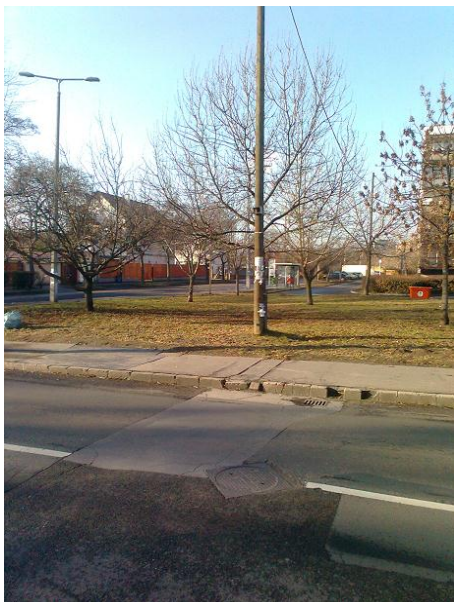
Mintavételi ciklus: 2011.12.13. 12:40 – 2011.12.21. 11:00

Eredmény:

komponens megnevezése	koncentráció ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)
NO₂	52,8

5. mérőpont: Budapest IV. kerület, Erdősor utca és Sporttelep utca kereszteződés
É: 47,5779° K: 19,1062°

Mintavételi hely:

Mintavételi ciklus: 2011.12.13. 12:30 – 2011.12.21. 10:50

Eredmény:

komponens megnevezése	koncentráció ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)
NO₂	34,0

A levegőterheltségi szint egészségügyi határértékei

Légszennyező anyag	határértékek ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)		
	Órás	24 órás	éves
nitrogén-dioxid	100	85	40

A passzív monitoros vizsgálattal gyors információhoz juthatunk azokon a területeken, ahol előzetes adatokra van szükség ahhoz, hogy indokolt esetekben további mérésekre kerüljön sor.

A módszer nagyszámú mintavételt tesz lehetővé, ezáltal jól alkalmazható a levegőterheltségi szint területi eloszlásának megismerésére. A levegőterheltségi szint rövid időszak alatti változásainak megítélésére azonban nem megfelelő, mivel integrált (pl. heti) eredményeket szolgáltat.

Az NO_2 komponens mérési eredményei egyheti expozíciók átlagát képviselik, ennek megfelelően határértékhez vagy tervezési irányértékhez közvetlenül nem viszonyíthatók.

Azonban a mintavételi periódus adatait feldolgozva megállapítható, hogy az ez idő alatt megkötődött NO_2 komponens mennyisége nem éri el a 24 órás egészségügyi határértéket.

A 24 órás folyamatos méréseket végző Környezetvédelmi Mobil Laboratóriummal történő részletesebb vizsgálatok elvégzésével tisztább képet kaphatunk a terület levegőterheltségi szintjéről.

A levegőterheltségi szint mérés befejezése 2012 júniusában várható.

A Tervező a végleges akkreditált mérési jegyzőkönyvek eredményeivel frissíti a Környezetvédelmi Programot 2012-ben.

Közlekedési légszennyezés

A közlekedésből eredő környezeti problémák:

- szén-dioxid (CO_2) kibocsátás: üvegházhatású gáz,
- kén-dioxid (SO_2), nitrogén-oxidok (NO_x) kibocsátása: savas esőt és egészségkárosodást okozó gázok,
- szén-monoxid (CO): a szervezet oxigén-felvételét gátolja,
- oldott szerves részecskék (C_nH_m) kibocsátása: allergén hatású anyagok,
- a képződő ózon a légutakat károsítja,
- benzapirén kibocsátása: rákkeltő anyag,
- zaj- és rezgésártalom (a közlekedésnek ebben nagy szerepe van),
- a közlekedési hálózatok növekvő területigénye következtében a természeti területek arányának csökkenése,
- szmog kialakulása – főleg nagy városokban,
- szociális kockázatok (balesetek számának növekedése).

Rendelkezésre álló mérési adatok a területben:

1. A KDV-KTVF tulajdonában lévő RIV automata mérőállomás adatai (Káposztásmegyer):

Üzemeltető Közép-Duna-völgyi Környezetvédelmi,
Természetvédelmi és Vízügyi
Felügyelőség
Város Budapest
Cím **IV. ker. Káposztásmegyer**
Mérőállomás Káposztásmegyer
Elhelyezkedés

Mérési eredmények

utolsó mérés időpontja

2011. 11. 28 10:00

SO ₂	NO ₂	NO _x	CO	Ózon	PM ₁₀
2.7 µg/m ³	17.4 µg/m ³	23.9 µg/m ³	464.3 µg/m ³	31.7 µg/m ³	4.3 µg/m ³

2. KTVF Országos Légszennyezettségi Mérőhálózat 1 db manuális mérőhálózatot üzemeltet a IV. ker. Nyár u. 4. számon. Ennek mérési eredményeit (NO₂) a következő táblázatban foglaljuk össze egy jellemző tavaszi (május) és egy téli (november) hónap tekintetében a 2010-es évre vonatkozóan.

Cím	IV. ker. Nyár u. 4.	Határérték
EOTR	24606532	
Komponens	NO₂	NO₂
Mértékegység	µg/m³	µg/m³
Május		
2010.05.01.	26,49	100
2010.05.02.	26,89	100
2010.05.03.	38,73	100
2010.05.04.	-	100
2010.05.05.	33,64	100
2010.05.06.	26,86	100
2010.05.07.	42,21	100
2010.05.08.	-	100
2010.05.09.	21,99	100
2010.05.10.	39,82	100
2010.05.11.	-	100
2010.05.12.	39,21	100
2010.05.13.	21,98	100
2010.05.14.	27,23	100
2010.05.15.	17,59	100
2010.05.16.	16,55	100
2010.05.17.	14,27	100
2010.05.18.	15,52	100
2010.05.19.	15,52	100
2010.05.20.	27,46	100
2010.05.21.	9,39	100
2010.05.22.	29,22	100
2010.05.23.	17,52	100
2010.05.24.	23,81	100
2010.05.25.	-	100
2010.05.26.	-	100
2010.05.27.	19,88	100
2010.05.28.	30,94	100
2010.05.29.	28,96	100
2010.05.30.	18,27	100
2010.05.31.	19,67	100
November		100
2010.11.01.	-	100
2010.11.02.	-	100
2010.11.03.	-	100
2010.11.04.	-	100
2010.11.05.	-	100
2010.11.06.	-	100

2010.11.07.	-	100
2010.11.08.	-	100
2010.11.09.	-	100
2010.11.10.	-	100
2010.11.11.	69,21	100
2010.11.12.	-	100
2010.11.13.	49,69	100
2010.11.14.	65,25	100
2010.11.15.	-	100
2010.11.16.	-	100
2010.11.17.	56,35	100
2010.11.18.	52	100
2010.11.19.	57,94	100
2010.11.20.	-	100
2010.11.21.	33,97	100
2010.11.22.	43,13	100
2010.11.23.	41,69	100
2010.11.24.	8,51	100
2010.11.25.	22,75	100
2010.11.26.	42,89	100
2010.11.27.	-	100
2010.11.28.	44,39	100
2010.11.29.	18,51	100
2010.11.30.	16,48	100

Ipari levegőszennyezés

A KDV-KTVF által az ipari tevékenységet folytató cégek számára kiadott levegőtisztaság-védelmi határérték határozatokban szereplő értékek betartása jogszabály alapján (14/2001. (V. 9.) kötelező. A káros anyag kibocsátó vállalkozások 5 évenként kötelesek légszennyező anyag kibocsátásukat akkreditált laboratóriummal megmérteni és a jegyzőkönyvet a Felügyelőség részére megküldeni. Amennyiben a határozatban foglalt értékeknek nem felelnek meg, úgy a kötelezett cégek tevékenysége felfüggeszthető, illetve telephelyük bezárható.

Az egyik ilyen problémás cég, az Euro Metall Kft. (Istvántelek), a Közép-Duna-völgyi Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség KTVF 22985-3/2011 számon módosított 2442-16/2007 számú Egységes Környezethasználati engedély határozata alapján emisszió mérőrendszer kialakítására, folyamatos CO kibocsátás mérésére kötelezett. Az adatokat a KDV KTVF felé kell jelentenie.

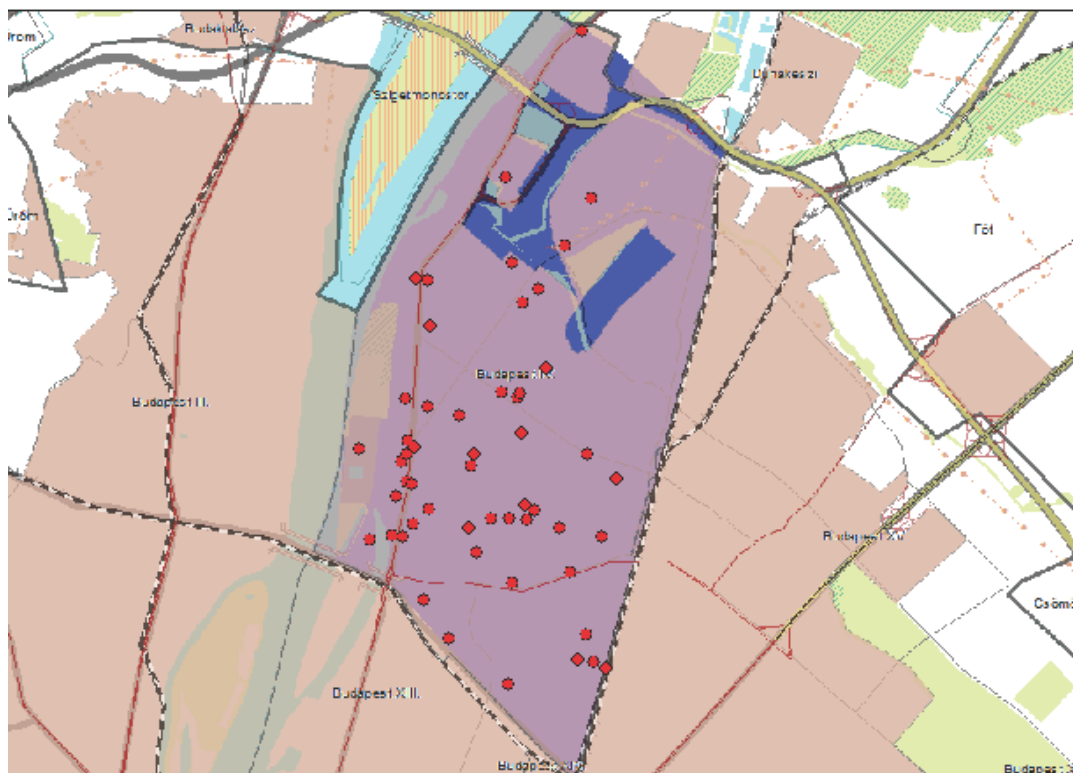
A monitoring rendszer kialakítása folyamatban van.

Az Euro Metall Kft. tevékenységi körébe vasúti öntödei termékek, gyártása tartozik. A területen járműalkatrész-gyártó és járműjavító cégek is működnek.

Az Önkormányzat az Euro Metall Kft. légszennyezésére vonatkozó panaszokról (bűzszenyezés) tájékoztatja a Közép-Duna-völgyi Környezetvédelmi Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőséget, mint I. fokon eljáró környezetvédelmi hatóságot. Az utolsó panaszbejelentést 2008 szeptemberében küldték át a Felügyelőség részére. A hatósági eljárás azóta is folyamatban van.

Újpest Önkormányzata területén lévő telephelyek eloszlása:
(Forrás: <http://okirteir.vm.gov.hu>)

OKIR-TEIR

3.2. Felszíni és felszín alatti vizek minősége

A vízgazdálkodás a környezetgazdálkodás meghatározó részterülete. A víz mint környezeti erőforrás nagyon sokféle módon és alapvetően befolyásolja a társadalom életét és a környezetminőség alakulását. Amellett, hogy az ivóvízbázisok rendkívüli értéket képviselnek, éppen ezeket a vízbázisokat fenyegeti hosszú távon a használt vizek által okozott talajvíz- és mélységi-víz szennyezés. A felszín alatti vizek döntő jelentőségűek életfeltételeink alakulása szempontjából. A felszín alatti vizeknek kiemelt szerepük van az ivóvízellátásban, valamint a környezet egyéb elemeivel való összefüggésük által. A felszín alatti vizek minősége kihatással van a felszíni vizek vízminőségére is.

Budapest IV. kerülete a 27/2004 (XII.25.) KvVM rendelet a felszín alatti víz szempontjából fokozottan érzékeny illetve felszín alatti vízminőség szempontjából kiemelten érzékeny területként tartja számon.

Budapest IV. kerületében három patak (Csömöri patak, Mogyoródi patak, Szilas patak) és az Óceán-árok található. A Csömöri patak (Káposztásmegyer II.-nél betonnal lefedve) folyik a Mogyoródi patakba. A Mogyoródi patak az Óceán-árokba ömlik, majd az Óceán-árokból a Szilas patakba és onnan a Dunába torkollik.

Ebből az következik, hogy a vízminőséget befolyásolhatják azok a tevékenységek is, amelyek a patak felső szakaszán, a kerületen kívül történnek.

A Szilas, a Csömöri és a Mogyoródi patakok töltéskoronáinak szélétől számított 4 m távolságon belül lévő területek az FCSM kezelésében vannak.

Nyugat felől a kerületet a Duna folyam határolja.

Kutak, ivóvíz, vízkivételek, csapadékvíz

A kerület ivóvizét a Fővárosi Vízművek Zrt. biztosítja. A vízhálózat a kerületben minden utcában kiépült, hossza kb. 176 km. (forrás: Bp-i Statisztikai Zsebkönyv 2006.)

A kerületben 10 db utcai ivóvíz kút található.

Fürt kút található a Tulipán kertben, amely locsolókút funkciót tölt be.

Vízkivételi Mű található a területen. 24 db parti szűrésű tartalékkút van a Duna parton (Palotai sziget) a Váci úttal párhuzamosan.

A kerületnek víztározója nincs, a víztorony ipari műemlék.

A Palotai sziget – Népsziget szabályozási Terv (3/2007 KT) szerint a vízbázis védelmi zónája, a 123/1997 számú Kormányrendelet besorolása alapján B hydrogeológiai védeltséget élvez.

Az Észak-pesti Szennyvíztisztító (FCSM Zrt.) szintén a Palotai szigeten helyezkedik el.

Nagy mennyiségű szennyvíziszapot tárolnak a telephelyen, melynek nagy része termikus hasznosításra kerül.

Szennyvíz csatorna hossza 260 km, a kiépítettség 95-100% közötti, a rákötések aránya 1-2%-kal kevesebb.

Jelentős csapadékmennyiség fogadására egy db záportároló (pufferelés) került kialakításra Káposztásmegyer II. területén.

3.3. A talaj állapota

A föld felszíni (talaj stb.) és felszín alatti rétegei (kőzetek, ásványok) közül jelentőségénél fogva kiemelten a talajjal és annak állapotával foglalkozunk. A talaj öntisztító, átmeneti

tározó (pufferoló) képességével jelentősen hozzájárul a környezetet érő terhelés csökkentéséhez, így a felszín alatti vizek védelméhez.

Az emberi tevékenységek elsősorban a természetes talajdegradációs folyamatokat erősítik azáltal, hogy általában nem a természetes adottságoknak megfelelő művelési ágakat és módszereket alkalmaznak a mezőgazdaságban. A legjelentősebb problémák a defláció és a savasodás. Ezek megakadályozására javasolt a mezőgazdasági területek növényborításának növelése, a tarlómaradványok helyben történő felhasználása és másodvetések alkalmazása. A műtrágya és egyéb kemikáliák használata során figyelembe kell venni azok környezetromboló hatásait.

Megelőző vizsgálatok nincsenek. Az Önkormányzat a közeljövőben tervezi felmérni a talaj állapotát később meghatározott pontokon. Javasolt néhány – az önkormányzat és szakértők által- kijelölt területen talaj –és talajvíz vizsgálatokat végezni, alapállapot felvételt készíteni.

3.4. A természet és a táj állapota

Az 1970-es évek végéig az FKF Zrt jogelődje kommunális hulladéklerakót üzemeltetett a Hunyadi laktanya és a Szilas patak közötti területen. Az 1980-as évek legelején ezt a hulladéklerakót felszámolták és eltakarással rekultiválták a területet. Jelenleg a terület egy része már erdősült, illetve aljnövényzettel fedett.

A Hunyadi laktanya és a Petőfi laktanya területe elhagyatott, gondozatlan, hasznosításra váró terület.

A Duna parthoz közel, a Váci útnál található a felhagyott szennyvíztisztító telep.

A Duna közvetlen közelében (Újpestről kifelé haladva az MO út előtt) található egy jelenleg használaton kívüli vízkivételi mű. Korábban a Dunából közvetlenül ezen keresztül termeltek ki vizet tisztítás céljára. Az objektum épülete a vízben helyezkedik el.

A volt Tungstram strand területe szintén elhanyagolt, rendezésre vár.

Az ilyen és ezekhez hasonló rendezetlen területeken, ahol huzamosabb idő óta gazdasági, ipari tevékenység nem folyik, elszaporodnak az illegális hulladéklerakások. Megjelenhetnek a hajléktalanok illetve bűnözői csoportok is használhatják ezeket a néptelen objektumokat.

3.5. Természetvédelmi területek

Az ilyen jellegű területeken a levegő, talaj, talajvíz- és rétegvizek tisztaságát veszélyeztető létesítmény elhelyezésére, tevékenység végzésére hatósági engedélyt adni nem szabad.

A kerületben található fővárosi védettségű természetvédelmi területek:

1. Homoktövis Természetvédelmi terület
  2. Palotai sziget Természetvédelmi terület
- 32/1999. (VII. 22.) Főv. Közgyűlési rendelet.

Tájsebek, többek között illegális hulladéklerakók találhatóak a természetvédelmi területeken.

Natura 2000-es terület nincs a kerületben. (forrás: Újpesti Főépítész Iroda)

Újpesti homoktövis élőhelye (IV. kerület)

Védetté nyilvánítás éve: 1974.

Megtalálási hely: IV. kerület, külső Váci út jobb oldalán, a közigazgatási határ mellett

Megközelíthető: 104-es autóbusszal

A terület státusza: Fővárosi védelem alatt áll

Látogathatóság: Engedéllyel látogatható

Területe: 24 hektár

A terület általános jellemzése:

Az Újpest északi részén található homokpusztás terület Budapest egyik legjelentősebb természeti értéke. A természet közeli élőhely az úgynevezett „Rákosok” pusztáinak egyik utolsó maradványa. E múltbéli hatalmas terület igen változatos képet mutatott, a részét képezte a mai Városliget, Népliget, illetve a Paskál-fürdő környéke is. Az Ócsa, Dabas és Kecskemét környéki tájra emlékeztető terület árvalányhajás homokbuckákból, láprétekből és szikes foltokból tevődött össze, mely elhúzódott egészen a Merzse-mocsárig,

illetve a mai Turjánvidékig. A zömében sík terület eredetileg 5,7 hektárnyi része került védelem alá, de további kutatások kimutatták, hogy a legértékesebb növénytakasulások a védett területen kívül esnek. Négy évvel ezelőtt ezért az oltalmat 24 hektárra terjesztették ki. Főként a múltban óriási volt a terület zavartsága, ezért a csodával határos a természeti értékek fennmaradása.

Természeti értékek:

Geológiai szempontból a futóhomok jelentősége emelhető ki, mely uralkodó a területen. Erős nyugati-északnyugati szelek hatására rakódott le a jégkorszakokat követően.

A fentebb említett nagymérvű zavarás ellenére több helyen is fennmaradtak olyan növénytakasulások, amelyek eléggé érzékenyek, kevésbé tűrik a bolygatottságot. Ezek közül kiemelkedő a

nyílt homoki gye

homoktövis

nyílt homoki gye, illetve a nyílt és záródó homokpusztagyep társulás. A terület legnagyobb botanikai értékét a közel kétszáz tövet számláló **homoktövis** (*Hippophaë rhamnoides*) állomány adja. Ez a cserje telepítve sok helyen megtalálható az országban, de őshonosnak tekinthető állományt csak ezen az egy helyen találunk! A termőhelyet az 1850-es évektől ismerjük. A hatvanas évek elejétől kezdeményezték a terület védelmét.

A *homoktövis* (*Hippophaë rhamnoides*) 2-4 méterre megnövő tövises cserje. Elsősorban homokos területeken, folyók mentén fordul elő. Gyakran ültetik díszcserjeként talajmegkötésre, mivel nem túl igényes a talajra. Vöröses narancssárga színű bogyós termése magas C-vitamin tartalmú, ezért régóta kedvelt gyógynövény. Mivel védett, csak a termesztett növények levele vagy termése gyűjthető. Gyulladáscsökkentő hatása miatt gyógyszeralapanyagként használják, de sok helyen lekvárt vagy gyümölcslevet készítenek belőle.

árvalányhaj

csikófark

Egy 1973-ban végzett felmérés nyomán azonban több ritka fajt is felfedeztek a területen, többek között a fokozottan védett *csikófarkat* (*Ephedra distachya*). E két növényen kívül még tizenhét további védett növényfaj él itt, pl. *árvalányhaj* (*Stipa*).

Zoológiai értékek a növénytanival hasonlóan igen nagy értéket képviselnek. Ezt bizonyítja, hogy a védett fajok közül megtaláljuk a Vörös könyves *sisakos sáskát* (*Acrida hungarica*);

sisakos sáska

rézsiklót (*Coronella austriaca*) és a *homoki gyíkot* (*Podarcis taurica*).

Utóbbinak ez az egyetlen ismert fővárosi előfordulása. 1997 augusztusában szenzációt jelentett egy megfigyelt *rákosi vipera* (*Vipera ursinii rakosiensis*),

rézsikló

homoki gyík

mely Magyarország talán legféltettebb gerincese, fokozottan védett Vörös könyves faj. Madárvilága is elég gazdag, a száraz homokpusztagyepék mellett található kisebb tavak és patakok, valamint a Duna pozitív irányba befolyásolja az előforduló fajok számát. Említésre méltó a vonulóként előkerülő *hegyi billegető* (*Motacilla cinerea*), valamint a *barna rétihéja* (*Circus aeruginosus*).

barna rétihéja

Fészkelő fajok közül jelentős a *macskabagoly* (*Strix aluco*) és az *erdei fülesbagoly* (*Asio otus*).

macskabagoly

fülesbagoly

Az agresszívan terjedő növény fajok - többek között a zöld juhar, az akác és az ezüstfa - tönkreteszik a védett homokpusztagyepet, és kiszorítják annak ritka, védett növényfajait. Az Újpest határában található hat hektáros gyeppen ma még megtalálható a fokozottan védett csikófark, a homoki kocsord, a báránypirosító, a homoki kikerics, és itt van a homoktövis utolsó természetes állománya is hazánkban.

Palotai-sziget

A Palotai-sziget helyi jelentőségű védett természeti terület Budapest IV. kerületében. A Duna árterületén fekszik, szintje közel van az átlagos vízálláshoz. Már a kisebb árvizek is elöntik, így Budapesten egyedülálló, dzsungel-hangulatú vizes élőhely jött létre.

Az Újpesti vasúti híd és a Rév utca közötti 100-300 m széles, 2,5 km hosszú sávra a *sziget* megjelölés inkább városrészként értendő. Középső 1 km-es szakaszát az 1980-ra megépült Észak-pesti szennyvíztisztító foglalja el, ezt az árvíz szint fölé töltötték fel.

Ettől délre lapos, homokos partú félszigetként jelenik meg. 2007-ben a vasúti híd felújításakor a félsziget öblét kikutorták, így már alacsony vízálláskor is félsziget marad. Felmerült, hogy a ezt részt teljesen leválasztják a szennyvíztisztító gátjáról, valódi szigetet és motorcsónak-kikötőt létrehozva. Bár az öböl nem természetvédelmi terület, az állóvízben tanyázó békák sokat adnak a hely hangulatához. 2010 végén a szennyvíztisztító bővítésének befejező munkái folynak, a további fejlesztésekről nem lehet olvasni a sajtóban.

A szennyvíztisztítótól északra mesterséges hullámtörő kősárvot szórtak a partra (hajó horgonyzóhely), de ettől beljebb teljesen természetes állapot uralkodik, vízállástól függően holtágak, belső tavak keletkeznek. Erdőgazdálkodás nem folyik a területen, így a hordalék és a viharok nagyon gyorsan átalakítják az idelátogatók által kitaposott ösvényeket. 2010-ben tájékozódást könnyítő *narancssárga T* - tanösvény - jelzést festettek fel az 1990-ben még nyílegyenes földút nyomában.

A sziget területe a dunai árterekre jellemző sűrű fűz-nyár ligeterdővel fedett. Ennek érdekessége, hogy párás, forró nyári napokon a fákról permetszerűen hull a nedvesség, érezhetően hűvösebb mikroklímát kialakítva. Télen jellemző a hajnali partmenti köd. Ennek az alacsony vízálláskor is alapvetően nedves közegnek köszönhetően gyors a korhadás, változatos színei vannak a különböző fabontó gombáknak. Jelentős a korhadó fában élő ízeltlábú-fauna. Gyakori például a védett *skarlábogár* (*Cucujus cinnaberinus*), amely Natura 2000 jelölőfaj, és a szintén védett *diófacincér* (*Aegosoma scabricorne*). Madárvilága is fajgazdag a viszonylag háborítatlan költőhelyek miatt, tavasszal a csicsérgés elnyomja a közeli Váci út moraját. Budapest határain belül egyedül itt él vadon a *medvehagyma* (*Allium ursinum*).

diófacincér

medvehagyma

3.6. Jelentős természeti értékek

Farkas-erdő

A Farkas-erdő a Pilisi Parkerdő Zrt. kezelésében áll. (Egyéb „erdő” besorolású területeket is találunk a kerületben.)

A Farkas-erdő utca mellett terül el Káposztásmegyer legismertebb természeti ékessége, a Farkas-erdő. A terület fás társulásai korábban teljesen leégtek, ezért a mai Farkas-erdő már az ember erdőtelepítő munkájának az eredménye. Az erdő a Szilas patak mellett haladó Óceán-árok utcától a Káposztásmegyer II. lakótelepig húzódik északi irányban.

A térség legértékesebb zöldfelületi eleme, a szinte teljes területét tekintve továbbra is külterületi státuszú erdő állami tulajdonban (a Pilisi Parkerdő Zrt.) van. A Farkas-erdő jelenlegi állapotában is óriási (elsősorban biológiai) értéket képvisel annak ellenére, hogy – mint azt a Corvinus Egyetem hallgatóinak (értő oktatói irányítással elkészített) értékes tanulmánya is igazolja – botanikai értéke korántsem képvisel ilyen értéket. Ez azt jelenti, hogy az erdővel kapcsolatban legalább három (szorosan összefüggő) feladatot is el kellene végezni, nevezetesen

- fel kellene tárnai a zöldfelület fafaj szerinti összetételét és folyamatos cserékkel gondoskodni kellene a lakóterületi parkerdővé történő átalakításról,
- ki kellene jelölni és meg kellene valósítani a szomszédos lakóterület és az erdő közötti kulturált kapcsolat érintkezési pontjait, továbbá
- meg kellene határozni az erdő funkcionális gazdagítását lehetővé tevő rendeltetési egységek lehetséges körét. Ez utóbbira az Egyetem számos értékes javaslatot dolgozott ki.

2000-ben itt tanösvény létesült az újpesti önkormányzat támogatásával, amelynek öt állomásán a Farkas-erdő jellegzetes fás és fátlan életközösségeivel ismerkedhetünk meg, képekkel illusztrált, információs táblák segítségével.

Közelítsük meg az erdőt déli irányból, az Óceán-árok utca felől! Az erdő szélén gazdag lágyszárú növényzetet találunk, amelyek közül az ernyős virágzatú növények dominálnak. Ilyen növény a tavasszal és nyár elején tömeges, apró fehér virágú *zamos turbolya* (*Anthriscus cerefolium*), amelynek levele megdörzsölve kellemes ánizs illatot áraszt. A növény zsege leveleit majonézes saláták készítéséhez is felhasználhatjuk. A gyakori gyomnövények, a *pásztortáska* (*Capsella bursa-pastoris*), a *tarsóka* (*Thlaspi sp.*), a *vadrepce* (*Sinapis arvensis*) mellett előfordul a nyár elején virító nagy, sárga virágú *bakszakáll* (*Tragopogon sp.*), amely levirágzása után tenyérnyi bóbítát fejleszt. Ebben kicsiny "ejtőernyővel" rendelkező kaszattermések csoportosulnak, amelyeket a szél terjeszti minden felé.

A szurdok erdők jellemző fájával, a *hegyi juharral* (*Acer pseudoplatanus*), a *mezei juharral* (*Acer campestre*) és az Észak-amerikai eredetű *lepényfával* (*Gleditsia triacanthos*) is több helyen találkozhatunk az erdőben. Az akácfáknál gyakran megfigyelhetjük a leveleket károsító hólyagos *aknázómoly* (*Parectopa robinella*) lárvák pusztításának eredményeként, és a *korai juhar gombás fertőzése* (*Rhytisma acerinum*) miatt kialakuló levélfoltosodásokat. A hólyagos aknázómolyt Észak-amerikai eredetű tápnövényével, az akáccal együtt hurcolták be Európába. A Farkas-erdőben elszórtan terebélyes *csertőtölgyek* (*Quercus cerris*) élnek, míg a bokorerdős részekben a *kocsányos tölgy* (*Quercus robur*) a gyakori.

mezei juhar

kirándulók

3.7. A települési és az épített környezet állapota

„A települési környezet az ember által mesterségesen kialakított anyagi rendszer, amelynek alapvető funkciója az ember mindennapi életéhez elengedhetetlen társadalmi szükségletek kielégítése. Az épített környezet a környezet tudatos, építési munka eredményeként létrehozott, illetve elhatárolt épített (mesterséges) része, amely elsődlegesen az egyéni és a közösségi lét feltételeinek megteremtését szolgálja.” (Az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. tv.)

Az elmúlt évtizedekben bekövetkezett életforma váltás és a felülről meghatározott településfejlesztési elvek és szabályozás nyomot hagytak a települések szerkezetén, arculatán.

A kerület megítélését, a lakosok hangulatát döntő mértékben befolyásolja a közterületek, parkok állapota, a köztisztaság helyzete. A közterületek, középületek állagromlása működési zavarokkal és kedvezőtlen esztétikai megjelenéssel jár, de ebben a pénzügyi források elégtelensége mellett jelentős szerepet játszanak a kialakult emberi magatartásformák, a viselkedéskultúra jellemzői.

A biológiailag aktív (zöld-) felületek a kerületi klímát kedvezően befolyásolják. A zöldfelületeknek jelentős használati értéke is van (pihenést, kikapcsolódást nyújtó területek). A kerületklíma a zöldfelületeknek köszönhetően kedvezőnek mondható. A zöldterületek fejlesztése, megóvása a településkép és a helyi lakosok életminőségének szempontjából fontos feladat. A kerület zöldterületi szempontból megfelelően ellátott. (bővebben lásd a 3.8. pontban)

A védett épületek, építmények, illetve ezek védett részei

Fővárosi védett épület együttes a Templom utcában található.

Helyi védettségű épületek: (25/2010. (IX. 16.) IV. ker. Önkormányzati rendelet)

ssz.	Hrsz	cím	rendeltetés	megjegyzés
1.	70457/2	Árpád út 7-11.	lakóépület	épült 1954-55, szocialista realista stílusban
2.	70347	Árpád út 12-14.	lakóépület	épült 1954-55 szocialista realista stílusban
3.	70458	Árpád út 13.	lakóépület (vegyes)	épült 1910 körül szecessziós stílusban
4.	70463	Árpád út 17/c.	lakóépület (vegyes)	épült 1930 körül funkcionalista stílusban
5.	70469	Árpád út 21.	lakóépület (vegyes)	épült 1910 körül szecessziós stílusban
6.	70487	Árpád út 35.	lakóépület (vegyes)	épült 1890 körül eklektikus stílusban
7.	70488	Árpád út 37.	lakóépület (vegyes)	épült 1890 körül eklektikus stílusban
8.	70316/2	Árpád út 40.	irodaépület	épült 1900 körül eklektikus stílusban
9.	70329	Árpád út 42.	lakóépület (vegyes)	épült 1920 körül szecessziós stílusban
10-	70324	Árpád út . 52.	lakóépület (vegyes)	épült 1900 körül korai szecessziós stílusban
11.	70323	Árpád út 54.	lakóépület (vegyes)	épült 1890 körül eklektikus stílusban
12.	70695	Árpád út 75.	lakóépület (vegyes)	épült 1890 körül eklektikus stílusban
13.	73884	Attila u. 62.	lakóépület	épült 1870 körül klasszicista stílusban
14.	73792	Attila u. 82.	lakóépület	épült 1900 körül

ssz.	Hrsz	cím	rendeltetés	megjegyzés
				eklektikus stílusban
15.	73887	Baross u. 27.	lakóépület	épült 1900 körül eklektikus stílusban
15.	73880	Baross u. 33.	lakóépület	épült 1900 körül eklektikus stílusban
17.	74173	Baross u. 70.	templom	épült 1886-ban eklektikus stílusban
18.	74174	Baross u. 72.	szakközépiskola	épült 1900 körül eklektikus stílusban
19.	72392	Erzsébet u. 2-4.	irodaépület	épült 1900 körül eklektikus stílusban
20.	71422/10 5	Erzsébet u. 69.	iskola	épült 1902-ben szecessziós stílusban
21.	75607/1	Fóti út 20.	iskola	épült 1934-ben funkcionalista stílusban
22.	70667	István út 8/a.	lakóépület (vegyes)	épült 1910 körül szecessziós stílusban
23.	70300	István út 10.	„az Állami”	épült 1953-ban szocialista realista stílusban
24.	70298	István út 12.	lakóépület (vegyes)	épült 1920 körül szecessziós stílusban
25.	70312	József Attila u. 37.	lakóépület	épült 1920 körül szecessziós stílusban
26.	70284	József Attila u. 38.	lakóépület (vegyes)	épült 1900 körül eklektikus stílusban
27.	71770	Kassai u. 49.	lakóépület	épült 1933-ban funkcionalista stílusban
28.	71769	Kassai u. 51.	lakóépület	épült 1933-ban funkcionalista stílusban
29.	71768	Kassai u. 53.	lakóépület	épült 1933-ban funkcionalista stílusban

ssz.	Hrsz	cím	rendeltetés	megjegyzés
30.	73317/1	Kiss Ernő u. 6.	Tűzoltóság	épült 1943-ban funkcionalista stílusban
31.	74336/1	Labdarúgó u. 4.	sörétygyári ejtőtorony	épült 1917-ben ipari stílusban
32.	73899	Langlet Waldemár u. 1-5.	iskola	épült 1902-ben eklektikus stílusban
33.	70706	Lebstück Mária u. 38.	templom	épült 1890 körül eklektikus stílusban
34.	70278	Liszt Ferenc u. 25.	lakóépület	épült 1900 körül eklektikus stílusban
35.	70019	Lőrinc u. 35-37-	iskola	épült 1897-ben eklektikus stílusban
36.	70007	Mády Lajos u. 2.	lakóépület (vegyes)	épült 1900 körül szecessziós stílusban
37.	73604/1-3	Nádor u. 34-40. (Mátyás téri városi házak)	lakóépületek (vegyes)	épült 1927-ben modern építészeti stílusban
38.	72433	Nap u. 17.	templom	épült 1936-ban modern stílusban
39.	73348	Rákóczi tér 4-8.	templom	épült 1942-47 között modern stílusban
40.	70295	Szent István tér 3.	lakóépület (vegyes)	épült 1900 körül eklektikus stílusban
41.	70009	Szent István tér 21.	zeneiskola	épült 1870 körül romantikus stílusban
42.	70008	Szent István tér 22.	lakóépület (vegyes)	épült 1897-ben eklektikus stílusban
43.	70004	Szent István tér 24.	templom	épült 1878-ban klasszicizáló stílusban
44.	70001	Szent István tér	templom	épült 1881-1908 között neogótikus stílusban

ssz.	Hrsz	cím	rendeltetés	megjegyzés
45.	75088	Szilágyi út 14.	vendéglő	épült 1900 körül eklektikus stílusban
46.	75093/2	Szilágyi út 18.	lakóépület	épült 1900 körül szecessziós stílusban
47.	70679	Tanoda tér 6.	iskola	épült 1902-ben szecessziós stílusban
48.	70707/19	Tavaszi u. 21.	irodaépület (Bíróság)	épült 1908-ban szecessziós stílusban
49.	71218	Viola u. 2-4.	iskola (Károli Gáspár Református egyetem)	épült 1911-ben szecessziós stílusban
50.	71329/21	Viola u. 3-5.	iskola (Károli Gáspár Református Egyetem)	épült 1910 körül szecessziós stílusban

Műemlékek:

ssz.	hrs	cím	rendeltetés	megjegyzés
1.	70138	Illek Vince u. 14.	lakóépület	épült 1880 körül eklektikus stílusban
2.	70351/1	József Attila u. 12.	Iskola (MTA kutatóintézet)	épült 1870 körül szecessziós stílusban
3.	70372	Duna sor 14.	lakóépület	épült 1900-ban eklektikus stílusban
4.	71420	Árpád út	víztorony	épült 1911-ben historizáló-szecessziós stílusban
5.	74324 74327/1	Labdarúgó u. 10-12.	Újpesti vágóhíd	épült 1911-ben szecessziós stílusban
6.	75084	Vécsey Károly u. 120.	kúria	épült 1860 körül eklektikus stílusban
7.	75833 75835	Váci út 102.	Káposztásmegyeri Vízműtelep	épült 1893–1896 között eklektikus stílusban
8.	75843	Váci út	Felszíni vízkivételi mű	épült 1959 ipartörténeti érték
9.	76511/6 (76511/8)	Váci út 121.	Fővárosi Vízművek Felszíni víztisztítómű	épült: 1959-1967 között ipartörténeti érték
10.	76504	Váci út 120.	I. számú átemelőtelep	épült: 1893-1896 között ipartörténeti érték

Ideiglenes műemléki védelem:

ssz.	hrsz	cím	rendeltetés	megjegyzés
1	72701	Elem u. 5-7.	MÁV istvántelki főműhely	épült 1901-1904 között ipari stílusban
2.	74351 74352	Váci út 77.	GE Hungary telephelye	épült 1900 körül funkcionalista stílusban

Műemléki eljárás elindítva:

ssz.	hrsz	cím	rendeltetés	megjegyzés
1.	70300	István út 10.	Állami Áruház	épült: 1953-ban szocialista realista stílusban
2.	70316/2	Árpád út 40.	lakóház	épült 1900 körül eklektikus stílusban
3.	70350/18	József Attila u. 4-8.	WAX rendezvényközpont	épült 1900 körül ipari stílusban
4.	70707/19	Erzsébet utca 28.	Újpesti Bíróság	épült 1908-ban szecessziós stílusban
5.	72997	Árpád út 199.	Bányai Júlia szakiskola és otthon	épült 1882-ben eklektikus stílusban
6.	76490 76491/10	Váci út 104/a.	Megyeri csárda	épült 1700 körül barokk stílusban
7.	70404 70403 70402	Népsziget	Hajójavító	épült 1950 körül funkcionalista stílusban

Fővárosi védett épületek – az 54/1993. (94. II. 01.) Főv. Kgy. rendelettel védve

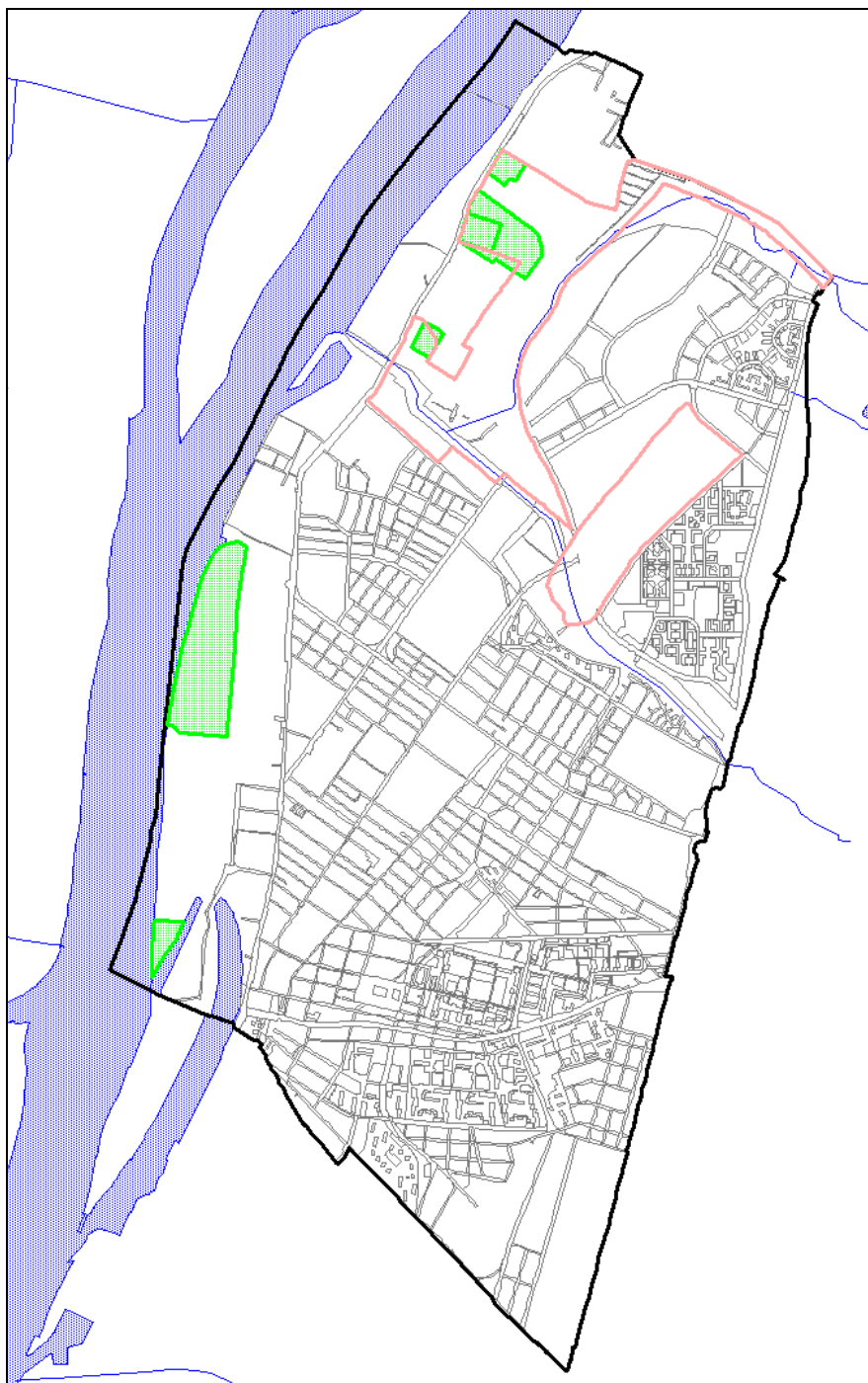
ssz.	hrsz	cím	rendeltetés	megjegyzés
1.	70003	István út 14.	Városháza	épült 1899-ben eklektikus stílusban
2.	70023	Lőrinc u. 45-47.	Posta	épült szecessziós stílusban
3.	70028	Lőrinc u. 40-42.	Iskola	épült 1907-1908-ban eklektikus stílusban
4.	70677	Tavaszi u. 1.	Gimnázium	
5.	70697	Árpád út 77.	Mozi	
6.	72084	Görgey Artúr út 77.	Villa	épült eklektikus stílusban
7.	73310	Görgey Artúr út 26.	Iskola	épült 1925
8.	73512	Klauzál u. 10.	Iskola	

Műemléki eljárás megszűnt:

ssz.	hrszt	cím	rendeltetés	megjegyzés
1.	72081	Görgey Artúr út 69-71.	Szülőotthon	épült 1928-ban funkcionalista stílusban
2.	76491/8	Üdülő sor	Tungsram-strand főépülete	épült 1938-ban funkcionalista stílusban
3.	76491/2 76498	Üdülő sor	Csónakházak	épült 1930 körül funkcionalista stílusban

(Forrás: ÚKVSZ)

Védelem alatt álló területek

Az ÉPIT Zrt. (Észak-pesti Ingatlan és Térségfejlesztési Zrt.) az Észak-pesti Ingatlan- és Térségfejlesztési Program feladatainak és céljainak koordinálására és összehangolására - Budapest Önkormányzata és Budapest IV. ker. (Újpest) Önkormányzata által - létrehozott céltársaság.

A két önkormányzat közötti együttműködésen és koordináción alapuló ingatlan- és térségfejlesztés, valamint területhasznosítás koordinálása jelentékeny, összehangolt, műszaki, gazdasági-pénzügyi és jogi feladatot jelent.

Az önfinanszírozó, önfejlesztő önkormányzati vagyonon és fejlesztési vagyon- növekményen alapuló, nem csak önkormányzati forrás és szerepvállalás mellett megvalósuló városfejlesztési program céljainak koordinálása és bonyolítása mellett az ingatlanfejlesztési projekt területén

önálló jogi személyként kapcsolatot tartanak az alapítói körön kívüli hazai és külföldi intézményi nagybefektetőkkel, pénzintézetekkel, a lakossággal és a vállalkozói körrel.

A társaság kiemelt feladata az Észak-pesti (Újpest, Káposztásmegyer) Ingatlan- és Térségfejlesztési Program megvalósítása során Budapest Főváros Önkormányzata és Budapest Főváros IV. ker. Újpest Önkormányzata tulajdonosi jogainak gyakorlásával összefüggő és felmerülő ingatlan- és térség (város- és település-) fejlesztési feladatok ellátása, a feladatok ellátásához rendelt ingatlanfejlesztési vagyonsomag és vagyoni érték ingatlan- és térségfejlesztési célú vagyonkezelése a két önkormányzattal kötött "Ingatlan- és térségfejlesztési együttműködési, vagyonkezelési megbízási keretszerződés" alapján.

3.8. Zöldterület-gazdálkodás

A legjelentősebb városi zöldterületek közösségi tulajdonban és fenntartásban vannak. Kezelésük és fejlesztésük feladatában meghatározó az Önkormányzat. A zöldfelület-fenntartás ugyanakkor nem nélkülözheti a lakosság aktív, kezdeményező részvételét, elsősorban lakó-mikrokörnyezetük csinosításában, illetve a közösségi használatra szánt zöldterületek fenntartásában és megóvásában.

A Budapest Főváros IV. kerület Újpest Önkormányzat Képviselő-testületének 17/1999. (VII.01.) számú rendelete a kivágott fák és a zöldfelületek pótlásáról, Budapest Főváros IV. kerület Újpest Önkormányzat Képviselő-testületének 22/2001. (X.31.) számú rendelete a természeti környezet és a fák védelméről, valamint a városkép esztétikus kialakításáról és Budapest Főváros IV. kerület Újpest Önkormányzat Képviselő-testületének 20/2007. (IX.03.) számú rendelete a közterületek használatáról és rendjéről releváns jogszabályként foglalkozik a kerületi zöldfelületi értékek megóvásával.

Az Önkormányzat jelenleg 1.001.166 m² területen folytat zöldfelület-gazdálkodást. A legnagyobb biológiai értéket képviselő felületek – gyepek, cserjék, fák - megóvása, fejlesztése érdekében a fenntartási feladatok hangsúlya az élő elemekre került.

A 2011-ben létrehozott Újpesti Városgondnokság Kft. végzi a fenntartási feladatok egy részét:

- Tavaszi pázsittisztítás és őszi lombgyűjtés
- Gyepfelületek tápanyag utánpótlása dúsított tőzeggel, v. műtrágyával
- Sétányfelületek, játszóterek sarabolása, vegyszeres gyomirtás
- Cserje és talajtakaró ásás, kapálás
- Cserje metszés, ifjítás
- Cserjés-ligetes felületek takarítása, tápanyag pótlása szerves-, vagy műtrágyával
- Sövénynyírás, tisztítás nyesedék összeszedés, sövényalj ásás, kapálás
- Hó eltakarítás kézzel, géppel
- Elektromos mérőórák leolvasása
- Sétányok, játszóterek felújítása, gyöngykavics, illetve murvaterítés
- Öntözőrendszer üzemeltetése
- Vízóra leolvasása, vízóra aknatisztítás
- Kerti csapok nyitása, zárása
- Csemeték, cserjék telepítése, gondozása
- Játszóteri berendezések javítása, festése, cseréje
- Homokszállítás, homokcsere, gyöngykavics pótlás

- Kerítésjavítás
- Homokozó elemeinek javítása, cseréje
- Padok javítása, festése, bontása
- Öntözőhálózat javítása
- Burkolatlan felület helyreállítása, javítása (finom tereprendezés)
- Egynyári virágok gondozása
- Évelő virágágyak kialakítása

Az önkormányzati tulajdonú cég mellett közbeszerzési eljáráson nyertes vállalkozói csoport végezte a gyepfenntartási és faápolási munkákat.

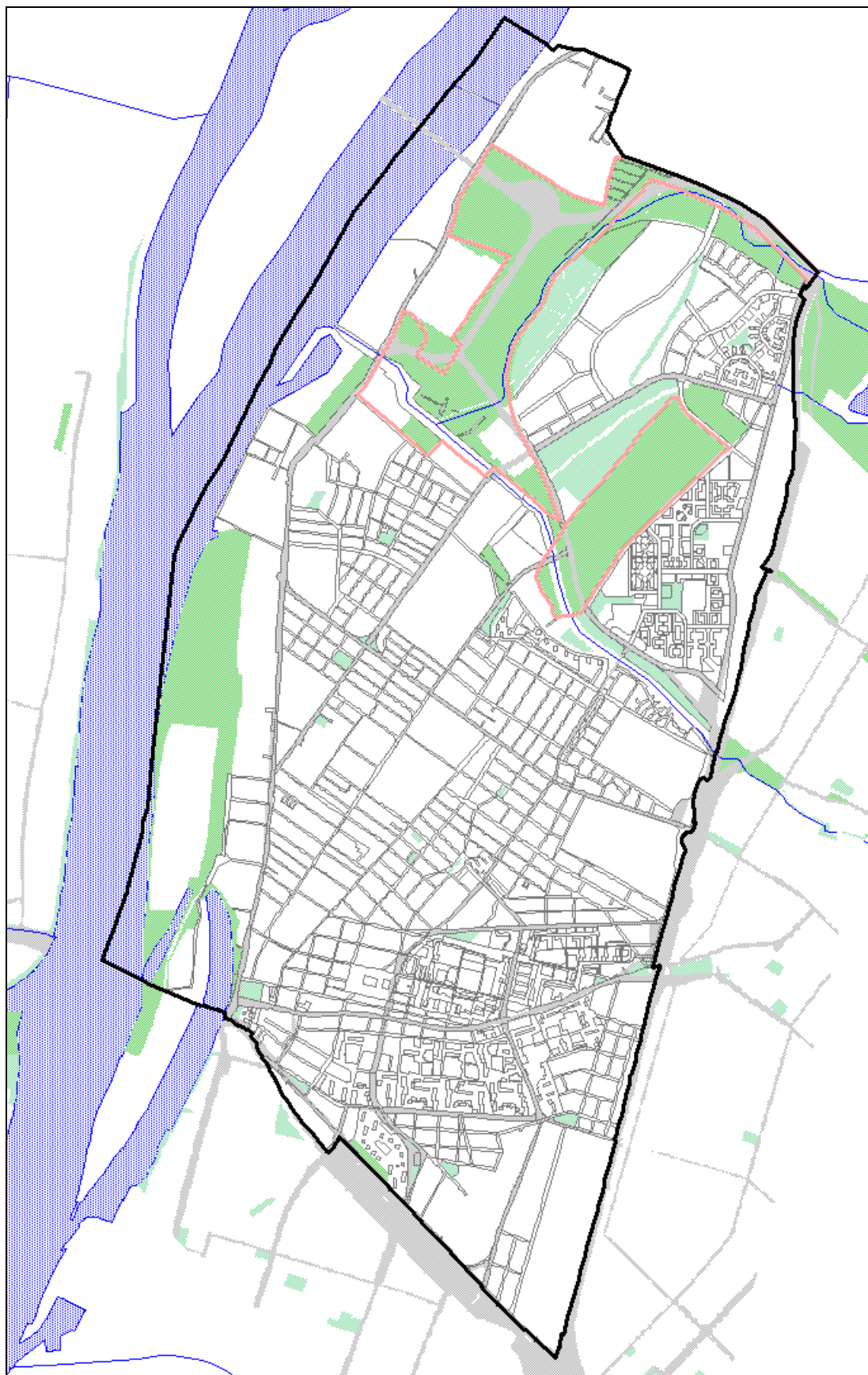
A zöldfelületek állapota megóvásában gondot okoz a gépjárművek zöldfelületen való parkolása. A védekezés eszközei: megfelelő mennyiségű és okszerű alaprajzi elrendezésű parkolók kialakítása, a már meglévők mellé további fizikai korlátokat (parkolás gátlók, cserjesor) kiépítése, és a következőket, folyamatos szankcionálás rendszám alapján szabálysértési eljárásban.

A kerület közterületein lévő mintegy 30.000 db fa fajtája, kora és állapota a kerület egyes területi egységein eltérő. Általánosságban elmondható, hogy sok az elöregedett, vagy a légkabel miatt visszacsonkolt, torz fa. A balesetveszély elhárítása mellett az állomány cseréje folyamatosan szükséges.

Szükséges továbbá a fasorok, mint zöldfelületi folyosók tervszerű fejlesztése.

Az Újpest területén található több ezer fa túlnyomó része japán akác (*Sophora japonica*), gömbakác (*Robinia pseudoacacia*), juharfa (*Acer sp.*) és kőrisfa (*Fraxinus sp.*). Ezek nagy része idős, emiatt indokolt a gyökérmetszésük is, ami kb. 30 utcát érint. Az utcai fasorok kiegészítése, illetve új fasorok létesítése során – élve a fapótlási kötelezettség teljesítése keretében rendelkezésre álló lehetőségekkel – környezettűrő, az adott műszaki feltételeknek is megfelelő faegyedek alkalmazásával az egyes területek egyedi közterületi karaktere is megteremthető.

Az előttünk álló évtizedben a város egész területére kiterjedő fasor-rehabilitáció végrehajtása keretében Újpest területét később megállapítandó számú körzetre javasoljuk felosztani. Az évente esedékes munkákat előre meghatározott program szerinti sorrendben szükséges elvégezni.

Zöldterületek

Az Önkormányzat által tervezett zöldterület-fejlesztési akciók:

- A játszótereken a rég nem működő ivó-kutakat ismét be kell üzemelni, illetve (ahol annak közmű-feltételei biztosítottak) újakat kell létesíteni.
- Önkormányzati közterületek, városi terek és parkok rendezése, átépítése. Az erre alkalmas közterületeken - környezettudatos tervezési elveket szem előtt tartva - jelentős értékű változások érhetők el, melyek ösztönzően hathatnak a lakossági kezdeményezésekre és a közterület-használat megváltozott, kímélő-megóvó jellegének kialakulására.

Budapest Főváros IV. kerület kiemelten értékes zöldfelületei:

Kiemelt közcélú zöldfelület (Főv. Önkormányzati tulajdon)

Nádor utca

Váci út

Leiningen Károly u.

Fóti út.

(Szabályozza: 14/1993. (IV. 30.) Főv. Kgy. rendelet a kiemelt közcélú zöldterületekről)

Játszóterek:

Kb. 104 db játszótér épült a kerületben, ebből kb. 80-90 uniós szabvány szerint készült. A fennmaradó játszótérek felmérése és szabványosítása folyamatban van.

A tapasztalatok azt mutatják, hogy a különböző korú gyermekek, illetve a felnőttek számára is más-más karakterű, felszereltségű és kialakítású zöldterületek létesítése szükséges, a megfelelő differenciálás hiánya akár működési zavarokat is eredményezhet. Általános tapasztalat például, hogy a játszótérek létesítésekor nem, vagy nem kellő mértékben vesszük figyelembe az egyes gyerek-korcsoportok sajátos igényeit, így a serdülő és a fiatal felnőtt korosztály számára általában nem létesülnek megfelelő sportolásra, mozgásra alkalmas közterületek. Jelenleg a kerület nem rendelkezik nagy területű, összefüggő közparkkal, amelynek a különböző korosztályok játék-és sportolási igényei egy helyen kielégíthetők, és amely nagy szabadtéri rendezvénymegtartására is alkalmas.

(Forrás: Újpest Önkormányzat Városüzemeltetési Főosztály)

3.9. Zaj- és rezgésvédelmi helyzet

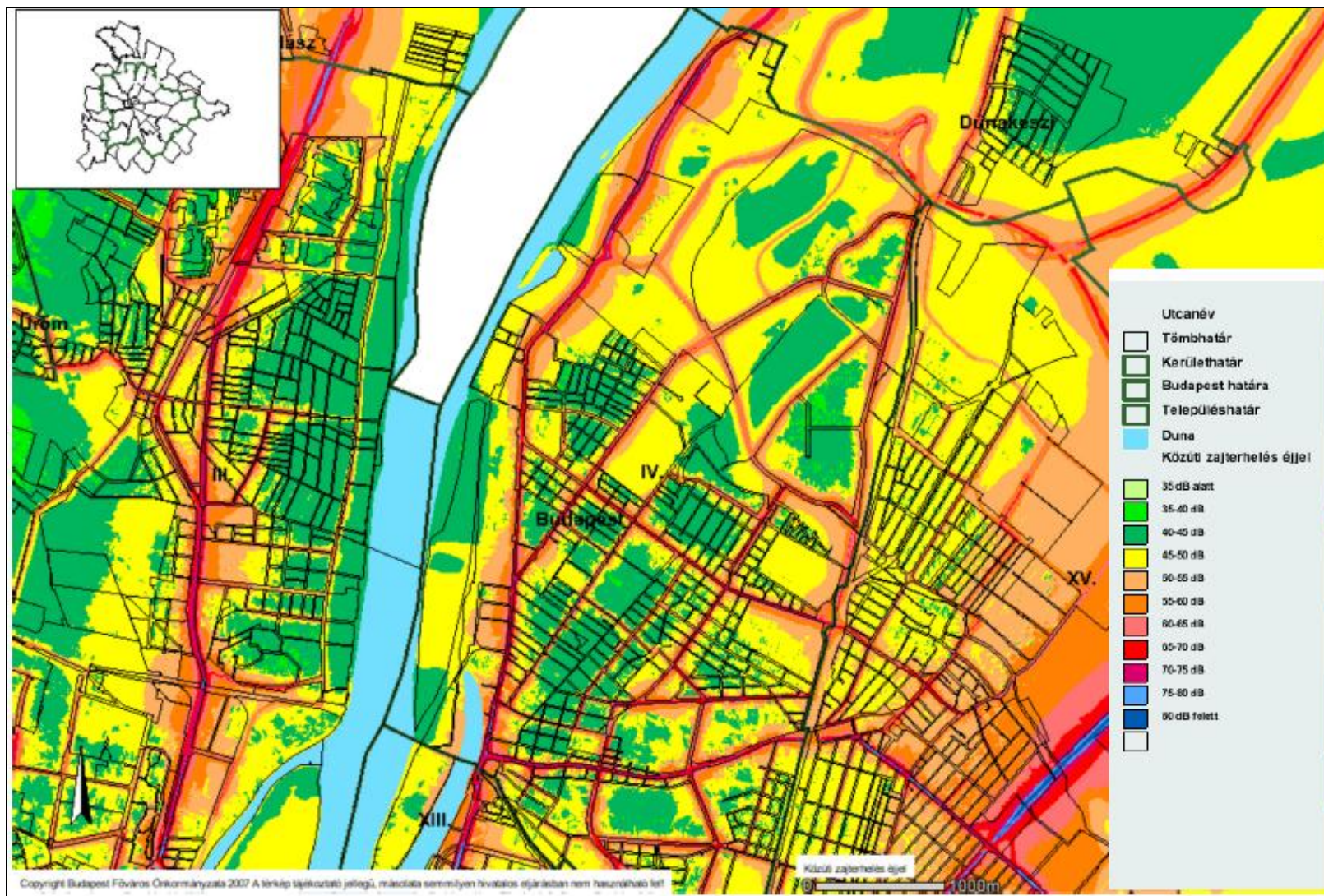
A lakóterület közlekedésből eredő zajterhelésének határértéke lakóutca mentén 55/45 dBA, gyűjtő- és forgalmi utak mentén 60/50 dBA nappal/éjjel értékek. Az intézményi terület közlekedésből eredő zajterhelésének határértéke lakóutca-, gyűjtő- és forgalmi utak mentén 65/55 dBA nappal/éjjel.

Az üzemi tevékenységből eredő környezeti zajterhelés lakóövezetre vonatkozó hatályos jogszabály szerinti határértéke 50/40 dBA nappal/éjjel, a gazdasági övezetbe tartozó létesítménnyel határos védendő homlokzat előtt 2 m-re pedig 60/50 dBA nappal/éjjel (27/2008 (XII. 3.) KvVM-EÜM rendelet).

A zajtól védendő területeken a 284/2007. (X. 29.) Korm. rendelet a környezeti zaj és rezgés elleni védelem egyes szabályairól szóló jogszabály hatályos. A jogszabályban bővült a kötelezési jogkör (akár mérés végzésére is kötelezhető minden cég, valamint intézkedési terv benyújtására is), ezenkívül zajbírságot akkor is ki lehet szabni, ha valaki a zajterhelési határértékeket túllépi. Ez azt jelenti, hogy végre szankcionálhatóvá vált a belső térben történő túllépés is, ami érintkező falfelületek esetében régóta nagy problémát okozott, és az eddigi rendelkezések alapján nem lehetett kezelni a problémát. Szigorítják a zajszakértő alkalmazását is. Pl. az önkormányzati rendeletek tervezeténél is kötelező lesz a műszaki előkészítéshez szakértő megbízása.

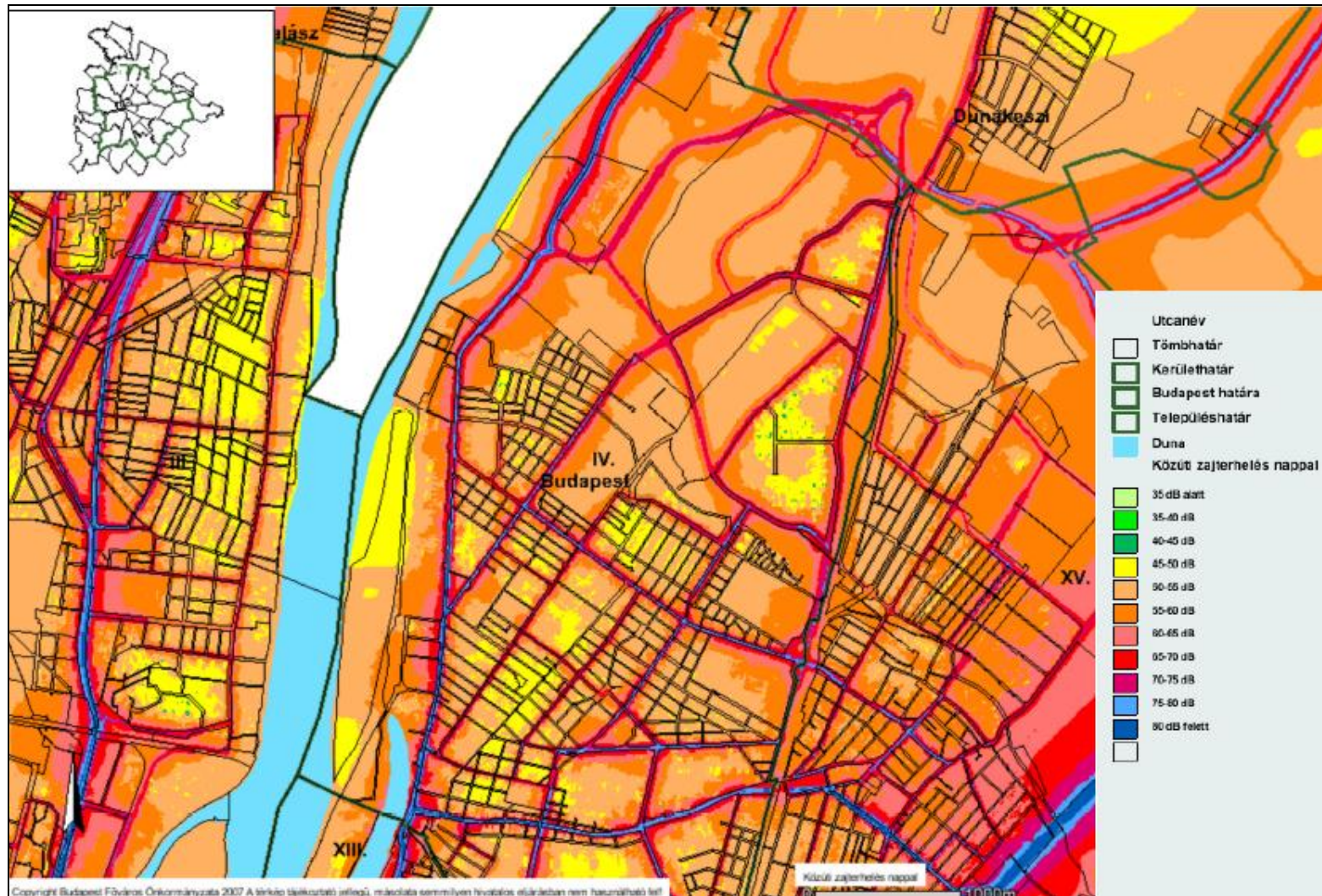
Most már talán legfontosabb probléma a közlekedési eredetű zajpanaszok növekedése, aminek vizsgálata felügyelőségi hatáskör, zajvédelmi intézkedések kivitelezése (passzív zajvédelem, zajvédő fal építés stb.) pedig az útkezelő feladata. Mivel a főútvonalak mellől érkezik a panaszok zöme, ezért az intézkedésre kötelezett szinte mindig a Fővárosi Önkormányzat illetve a Fővárosi Közterület-fenntartó Zrt.

A közlekedés okozta zajártalmak csökkentését segíteni fogja, hogy elkészült Budapest stratégiai zajtérképe, ami azonban önmagában inkább tervezési folyamatokat tud elősegíteni (számítások alapján készült, csak meghatározott zajforrásokat vett figyelembe...stb.).

Újpest IV. kerület - Zajtérkép éjszaka

Újpest IV. kerület - Zajtérkép nappal

Az önkormányzat csak egyes hatósági ügyekben végez zajméréseket.

3.10. Hulladékkezelés

Az életszínvonal emelésével, a fogyasztói típusú társadalom térnyerésével fokozatosan nő a szilárd és folyékony hulladékok mennyisége. Ezért mind országos, mind regionális, mind pedig önkormányzati szinten is meg kell oldani a hulladékgyűjtést és -kezelést, valamint komoly lépéseket kell tenni a hulladékok csökkentése irányában. A kommunális szilárd hulladékok kezelése a kerületi önkormányzatok feladatkörébe tartozik. Nagy problémát jelent az illegális hulladék lerakók felszámolása. A kerület minden évben önkormányzati, lakossági és pályázati források segítségével próbálja felszámolni ezeket. A hulladékkezelés javításával és környezeti neveléssel megelőzhetőek a külterületen történő illegális hulladék lerakások.

A tervezési területen a hulladékkezelés a jogszabályi előírásoknak megfelelően történik. A tervezési területen a hulladékgazdálkodással kapcsolatos hatósági feladatokat az önkormányzat jegyzője és az illetékes környezetvédelmi felügyelőség látja el az érintett szakhatóságok bevonásával. A veszélyes hulladékok gyűjtése, szállítása és kezelése a 98/2001. (VI.15.) Korm.rend. előírásainak megfelelően történik. A települési szilárd és települési folyékony hulladékok gyűjtése, szállítása, kezelése és ártalmatlanítása vagy hasznosítása a 213/2001 (XI.14.) Korm.rend. szerint történik.

Általánosságban a hulladékok, közöttük a települési szilárd és folyékony hulladékok jelentik a környezet számára az egyik legjelentősebb terhelést.

A kommunális hulladék szervezett elszállítását az FKF Zrt. végzi, melynek nagy része a Fővárosi Hulladékhasznosító Műben kerül hasznosításra.

2010-ben a lakossági és a gazdálkodói szférából 35.350 tonna (275.000 m³) kommunális hulladékot gyűjtötték be.

Hulladékgyűjtő udvarok

A tervezési területen van 2 db lakossági hulladékgyűjtő udvar, amely szilárd hulladékokat fogad.

1. Ugró Gy. sor 1-3.
2. Zichy M. utca – Istvántelki út sarok.

IV. kerületi lakossági hulladékgyűjtő udvarok 2010. évi adatok

	Ugró Gyula sor	Zichy M. u. sarok
Beszállító fő	4244 fő	4600 fő
<i>Frakció</i>	<i>(kg)</i>	<i>(kg)</i>
Vegyes papír	8 748	8 999
Fémdoboz	262	318
Fehér üveg	3 012	3 324
Színes üveg	2 746	3 704
Karton papír	3 755	4 141
Műanyag fólia	510	478
Tetra-pack	636	472
Szárzelem	157	236
Akkumulátor	989	1 841
Elektromos hulladék (háztartási gép)	4 010	5 293
Pet palack	2 221	3 417
Sütőzsír	1 612	1 222
Sütőzsír göngyöleg	100	113
Fáradtolaj	182	371
Fáradtolaj göngyöleg	29	52
Elektronikai hulladék	3 734	5 184
Fénycső	45	68
Hungarocell	159	248
Összesen:	32 907	39 481

(Forrás:FKF Zrt.)

Ezekben a gyűjtőudvarokban a lakosság elsősorban a háztartásokban keletkező hasznosítható hulladékokat adhatja le. A gyűjtőudvarok hulladékainak elszállítását ugyancsak az FKF Zrt. végzi, hasznosításukkal a FeGroup Zrt. foglalkozik kőbányai telephelyén.

Hulladékgyűjtő szigetek

A hulladékgyűjtő szigetek (34 db) népszerűek a lakosság körében. Használatuk jelentős mennyiségű újrahasznosítható hulladékot eredményez. Az FKF Zrt, mint üzemeltető több kerületből gyűjti be egy időben a hasznosítható anyagokat, ezért nincsenek pontos adataink az Újpestről begyűjtött hulladékok mennyiségéről.

A hulladék szigetek környékén lerakott kommunális hulladék probléma az Önkormányzatnak. Az illegális lerakást járőrözéssel próbálják megelőzni. (Újpesti Közterület-felügyelet, Újpesti Vagyonőr Kft.)

A korábbiakban problémát okozott a fémgyűjtő edények fosztogatása, kiborogatása. Ezért az FKF Zrt elindította a FE – PET projektet. 2011-től a fém és a műanyag gyűjtő edényekbe vegyesen helyezhető el a fém és műanyag hulladék.

A szelektív hulladékgyűjtés

Az FKF Zrt. által üzemeltetett hulladékgyűjtő szigeteken az alábbi hulladék kategóriák helyezhetők el az edényekben: papír, műanyag, fehér üveg, színes üveg, fém.

A szelektív hulladékgyűjtő szigetek optimális helyszíneinek kiválasztása során az alábbi, – FKF Zrt. által készített – útmutatóját követik az önkormányzatok ügyintézői:

Egy szelektív hulladékgyűjtő sziget telepítésénél az alábbiak figyelembevétele ajánlott:

Lakossági szempontból:

- A szelektív hulladékgyűjtő szigetek a lakosság érdekeit szolgálják, saját lakó-pihenő környezetükben kerülnek elhelyezésre, így a gyűjtősziget helyszíne kialakításánál célszerű az ott élő többség javaslatait előzetesen figyelembe venni;
- Ablaktól, pihenőtértől lehetőleg távol, zaj és takarási szempontok elkerülése érdekében
- Célszerű a lakótömbök széleire kijelölni a helyszíneket.
- Egy-egy lakókörnyezetet kell teljesen lefedni szigetcsoportokkal, mivel a lakóközösség többsége úgyis használni fogja, így optimalizálni lehet a lakosság gyűjtőszigetek felkeresésére tett erőfeszítéseit. Egyéb lakótelepről, távolabbi helyről amúgy is ritkán mennek oda;
- A szigetet lakókörnyezetben kell elhelyezni, nem szabad egymástól távol, különálló helyre helyezni egyet-egyét.
- Gyűjtőedények lakosság általi gyalogos megközelíthetőségére is különös tekintettel kell lenni,
- Javasolt szélvédett, vagy szélcsatornát kerülve telepíteni a helyszínt.

Balesetvédelmi szempontból:

- Edénycsoport csúszós, sáros környezetben való elhelyezése kerülendő;
- Lehetőleg kivilágított, közvilágítással rendelkező útszakaszra, városrészbe, illetve kandeláber közelébe kerüljön (ez az edények biztonsága szempontjából is érdekes);
- Emelkedőt, lejtőt lehetőleg kerüljük a helyszínek kijelölés során, ahol esetleg a hulladék (pl.: üveg, palack) vissza tud gurulni, ezzel balesethelyzetet okozhat;
- Közúti jelzés elé ne, inkább a tábla vonalát elhagyva, hogy az látható legyen.

Üzemeltetési szempontból:

- A gyűjtősziget megközelíthetősége (odavezető utak), az edények üríthetősége elengedhetetlen feltétele a környezet rendben tartása szempontjából;
- Zsúfolt parkolóba egyáltalán ne, egyéb, közepesen terhelt parkolónak csak a szélére, hogy parkolóba behajtás nélkül lehessen az edényeket üríteni;
- Lehetőleg úttest szélére, vagy járda úttest felőli széléhez;
- Egyirányú utcában lehetőleg jobb oldalra;
- Lehetőség szerint úgy elhelyezni a gyűjtőszigetet, hogy az ürítőjármű és az edények közötti részt parkolás szempontjából ne használják a gépjármű tulajdonosok, tehát parkoló gépjármű ne akadályozza az ürítést;

- A begyűjtő célgép megállási lehetőségéhez képest a jobb oldalon elhelyezett edénycsoport ürítő kampója maximum 3,5 méternél, de inkább 3 méteren belül kell legyen;
- Kereszteződéstől olyan távol kell elhelyezni a szigetcsoport kereszteződéshez eső legközelebbi végét, hogy az és a kereszteződés között minimum az ürítő jármű és egy személyautó hossznyi távolság legyen (tehát kereszteződéstől min: 15 méter);
- Kereszteződésektől távol, minimum az ürítő gépjármű hosszával, és plusz egy gépkocsihosszal;
- Olyan utcában, ahol – az esetleges parkoló gépkocsik mellett – nem fér el egymás mellett két teherautó – ha ezen utcába behajthat – akkor nem, vagy csak kereszteződéstől egész távol lehet elhelyezni a hulladékszigetet;
- Szilárd gépjárműforgalom számára alkalmas gépkocsi használati céllal épített útszakasz mellé helyezzünk úttesthez közel.
- Edények és ürítő jármű teljes szélessége felett függőlegesen 6 méter távolság szabad kell legyen;
- Fáktól és növekedő növényektől távol, rakodási területet kerülve.

Gyűjtősziget biztonsága szempontjából:

- Éjjel-nappal forgalmas, vagy nem kihalt lakókörnyezeti helyszínt kell választani, amelyre az edényeket lehelyezve mindkét, de legalább az egyik oldalára rálátása van a lakosságnak.

(Forrás: FKF Zrt.)

A hulladékudvarokban leadható hulladékok csoportjai:

A.) Csomagolási hulladékok:

- hungarocell
- színes üveg
- fehér üveg
- műanyag - PET palack
- fém italdoboz
- papír
- italos doboz, karton

B.) Veszélyes hulladékok, illetve veszélyes összetevőket tartalmazó hulladékok:

- szárazelem
- fénycső, világítótestek
- használt sütő zsiradék (étolaj, zsír) és csomagolóanyaga
- fáradt olaj és csomagolóanyaga
- használt akkumulátor
- elektronikai hulladék
- háztartási gép

Tisztító akciók

1. Civil szervezetek szervezésében – az Önkormányzattal történt egyeztetést követően

Pl.: Népsziget takarítás – 2011. április

Az Önkormányzat adja az eszközöket (zsákok, kesztyű, szerszám).

2. Önkormányzati szervezés

Elektronikai hulladékok begyűjtése kettő alkalommal történik évente (tavasz-ősz), általában 1 napos akciók. 4 begyűjtő ponton folyik az átvétel. Átvevő: Elektro Waste Kft.

3. Országos szervezés

TESZEDD akció – 2011. tavasz

Az Önkormányzat koordinálta akció az egész városra kiterjedt.

4. A szervezett lomtalanítást évente egyszer az FKF Zrt. végzi (tavasz).

A közterületi munkát az Újpesti Városgondnokság Kft. segíti 2011-től.

Egyéb hulladékok elhelyezési lehetőségei:

Használt olaj és zsír, fáradt olaj:

Az éttermekben, a háztartásoknál és az általános iskolában keletkező elhasznált olaj és zsír a szelektív hulladékgyűjtő udvarokban, továbbá a MOL töltőállomásokon is leadható.

A lejárt szavatosságú gyógyszerek begyűjtése a kerületi gyógyszertárakban, kórházakban szervezeten történik.

A szakorvosi rendelő intézetekből a Progress B90 Zrt szállítja el a hulladékokat.

Lakossági fogyasztásban keletkező veszélyes hulladékok (elemek, akkumulátorok) gyűjtése is többek között a hulladékgyűjtő udvarokon történik, de leadhatók bizonyos üzletekben is (pl.: SPAR, MATCH...stb.)

Komposztálás

A zöldfelületeken keletkező zöldhulladékot a komposztálhatóság érdekében az egyéb hulladéktól elkülönítetten kell gyűjteni és tárolni, a hulladékot az újrahasznosíthatóságnak megfelelően kell kezelni. A zöldhulladék ártalmatlanítása, komposztálása helyben, illetve szervezett gyűjtéssel és rendezett központos komposztálással oldható meg.

Jelenleg lakossági szinten társasházi és kertes házas övezetekben folyik komposztálás. Az Önkormányzat pályázatot nyert az FKF Zrt.-nél a témában.

2011 végén kezdődött a lomb és vegyes háztartási komposztálók kiosztása a lakossági igényeknek és az intézményi igényeknek megfelelően, melyhez a SZIKE Egyesület adja a szakmai támogatást.

Az önkormányzat az FKF Zrt. által árusított zöldhulladék zsákok megvásárlásával és a lakosság körében való kiosztásával segítette a kerületben keletkező zöldhulladék komposztálható anyagként történő felhasználását.

3.11. Szennyvíztelep és csatornarendszer

A csatornahálózatok bővítései megtörténtek. A meglévő közműrendszerek korszerűsítése, karbantartása tervszerűen, ütemezetten megtörtént. A csapadékvíz elvezetése nyílt árokban nem javasolt, lehetőség szerint azt zárt gyűjtőhálózat kiépítésével kell megoldani lehetőség szerint.

A területet a Fővárosi Csatornázási Művek Zrt. kezeli.

A szennyvízcsatorna-hálózat hossza 260 km, a csatornázottság aránya 95-100% közötti, a rákötések aránya 1-2%-kal kevesebb.

Annak ellenére, hogy az utóbbi évek fejlesztéseinek eredményeként a kerület szennyvíz-csatorna hálózata közel teljes körűvé vált, az immár közműves szennyvízelvezetési lehetőséggel rendelkező ingatlanok bekötési aránya szinte sehol sem éri el a 100%-ot. Ennek oka, hogy a környezetterhelési díjakat (melyek közül a talajterhelési díj kapcsolódik a csatornabekötésekhez) megállapító jogszabályok nem ösztönzik a közcsatornákra való rákötést (a talajterhelési díj mértéke nem éri el a csatornahasználati díj mértékét).

Záporvíz tározó:

Nagyrészt az Ipari Park csapadékvize kerül bele. Területe: 16.356 m²

Hrsz: 76512/473, Székelyszenttamás u. mögött.

76512/473 hrsz-ú ingatlanon található záportározó fotója

3.12. Ipari területek

Kettő Ipari Park van a kerületben:

I. Ipari park: Észak-pesti Ipari Park (Káposztásmegyer II. előtt, a Megyeri út, Óceán-árok utcánál)

II. Ipari Park: Európa Center (Székesdűlő, Ezred u.)

Ipari terület konkrétan egy van jelölve, bár kisebb ipari terület több is található a kerületben, az egyik ilyen terület az Istvántelek.

A legnagyobb itt működő cégek:

Budapesti Erőmű Zrt (Újpesti Hőerőmű) – Tó u. 7.

Euro Metall Kft – Elem u. 5-7.

Chinoin Zrt (Sanofi Aventis Zrt.) Tó u. 1-5.

A többi jelentősebb ipari tevékenységet folytató cég munkahelyi övezetben van.

GE Hungary Zrt. – Váci út 77.

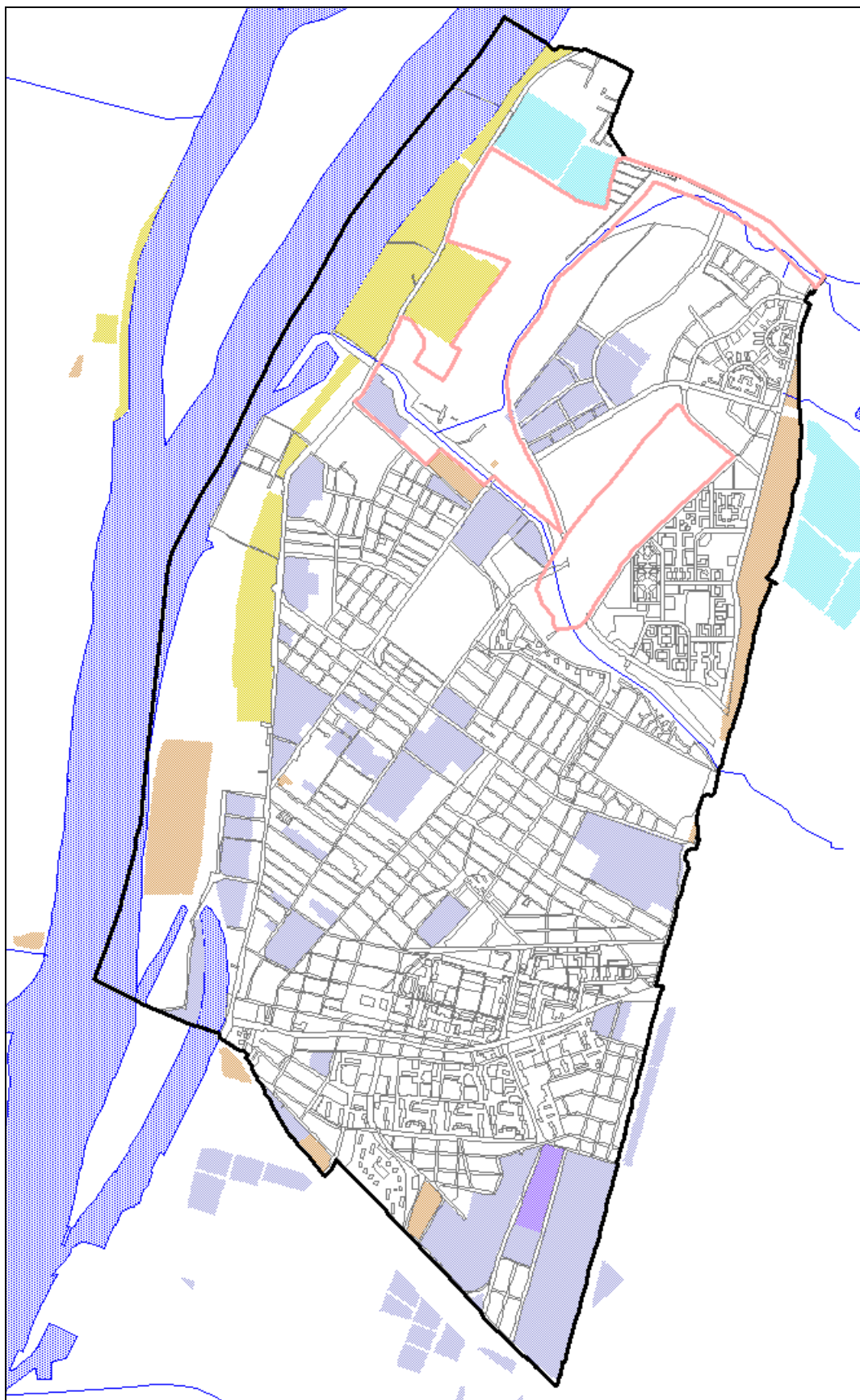
Coats Magyarország Kft (volt Újpesti Cérnagyár) – Váci út 91.

Messer Hungarogáz Zrt – Váci út 117.

Észak-pesti Szennyvíztisztító, FCSM Zrt – Tímár u.1.

Vishay Hungary Kft. (volt Mikroelektronikai Vállalat)

Ipari területek

3.13. Úthálózat

A fejezet összefügg a légszennyezési és a zajvédelmi fejezetben leírtakkal.

Újpest kialakult úthálózata városrendezési szempontból vizsgálva összességében rendezettnak, de egyes elemeit tekintve hiányosnak és alulméretezettnek tekinthető, ugyanakkor az utak hierarchikus rendszere számos helyen nincs összhangban az utak által határolt területek (tömbök) terület felhasználásával.

Az önkormányzat területén hozzávetőlegesen 145 km úthálózat van, ebből a fővárosi önkormányzat kezelésében van 25 km útszakasz.

Ebből földutak hossza cca.: 2 km. (Székesdülő lakóterület – Vadrózsa u., Hortenzia u., Kálmos u., Tüztövis u., Alsó u., Felső u., Pihenő köz), Virág utca-Párizsi utca . 2011 végén több útfelújítás történt: 1. Fóti út (Megyeri út – Szilágyi u. között), 2. Erdősor út (Sporttelep u. – Baross u. között), 3. Rózsa u. (Árpád út – Tél u. között). Sporttelep utca (Erdő sor út – Óceán árok út között), Farkas-Erdő út, Homoktövis utca.

(Forrás: Polgármesteri Hivatal Városüzemeltetési és Környezetvédelmi Osztály)

A kerület főútvonalai közül a Külső-Váci úton sűrűn változik a megengedett sebességhatár (50-60 km/h). Egyéb útvonalakon például Külső Szilágyi úton - 60 km/h, a Megyeri úton – Szilas pataktól az Íves úti torkolatig – 70 km/h, az Óceán-árok utcán – a Megyeri úttól a 2/A-ig 70 km/h.

Az 50 km/h-nál kisebb haladási sebesség (30 km/h) egyes, környezeti szempontból érzékeny lakóutcákban van sebességcsökkentő küszöbökkel kiépítve: pl. Berzeviczy utca, Lahner Gy. utca.

Lakó-pihenő övezet van (20 km/h megengedett sebesség) Káposztásmegyer I. és II. ütem területén, illetve egyes lakóparkokban.

Tempo 30 övezetet jelöltek ki a Megyeri út és a Homoktövis utca közötti területen, illetve a Fóti út – Megyeri út – Reviczky utca – Baross utca által határolt területen.

Metró vonal:

A III. B/2 vonal 1985-90 között épült. Két megállóval rendelkezik Újpest területén, a Városkapu megálló és a Városközpont végállomás megálló helyekkel.

Megyeri híd

A legutolsó jelentős közlekedési-építési beruházás a Megyeri-híd volt 2007-2008 között. A híd állami tulajdonban van. A mintegy 2 km hosszú híd tervezése 1993-ban indult meg, de csak 2006-ban kezdték el építeni. A hidat végül 2008. szeptember 30-án adták át, Budakalász és Újpest között húzódik. A hídon irányonként 2 forgalmi sávot építettek, és az átlagosnál szélesebb leállósávokat alakítottak ki, hogy a később esetlegesen megnövekvő forgalom miatt 3 forgalmi sávon haladhasson a közúti közlekedés. Északi oldalára kerékpárutat, a déli oldalára gyalogutat készítettek. A híd a Szentendrei-sziget felett húzódik, a szigetre azonban leágazást környezetvédelmi okok miatt nem építettek, ugyanis a környező terület Budapest fő ivóvíztermelő bázisa, így az esetleges szigeti forgalom veszélyeztetné az egészséges víz termelését.

http://www.parking.hu/dok/behajtasi_hozzajarulas/ovezeti_terkep/terkep.pdf

(1. sz., 2. sz. mellékletben).

Kerékpárutak

A IV. kerületben kb. 18,5 km kijelölt kerékpár út található.

Ebből kb. 2,5 km osztatlan gyalog- és kerékpárút, kb. 2 km kerékpársáv illetve kerékpáros nyom (Fóti út), a többi osztott gyalog- és kerékpárút illetve önálló kerékpárút.

(Forrás: A Főpolgármesteri Hivatal, Városüzemeltetési Főosztály, Közlekedési Osztály)

Újpest és a szomszédos területek között 2 irányban van kiépített kerékpárút:

- Aquincum felé az Északi Összekötő Vasúti híd járdáján,
- a XIII. kerület felé egyrészt a Váci út mentén, másrészt a Berlini út – Tatai út irányában.

A két kerékpáros irányt a vasútvonal déli oldalán, a XIII. kerületben köti össze kerékpárút. A Szilágyi út menti kerékpárút – szakasznak Dunakeszi felé nincs hálózati kapcsolata.

3.14. Környezettudatos gondolkodás, környezeti nevelés

A környezetvédelmi ismeretek átfogó szintjének elsajátítása és az ökológiai szemlélet kialakítása minden állampolgár feladata. A tájékoztatás legalapvetőbb feladata az, hogy az emberek számára közérthetővé és világossá tegye azt, hogy egyes döntéseinek környezetvédelmi következményei vannak. Kiemelten fontos a felnövekvő generáció oktatása, képzése, felvilágosítása a környezet és természetvédelmi ismeretek terén, a Nemzeti Alaptanterv bázisára támaszkodva. A tömegtájékoztatási eszközök szerepe nagyon fontos. Ezekkel lehetségessé válik a környezetvédelmi jellegű információk számának, terjedelmének, hatékonyságának növelése. Elő kell segíteni a környezetvédelmi állapot alapadatok rendszeres közlését. A Nemzeti Alaptanterv iskolatípusoktól függetlenül kötelezővé teszi a környezeti nevelést. Az 1998-ban elkészült Nemzeti Környezet Nevelési Stratégia célja a környezeti nevelés hatékonyságának, a nevelők felkészültségének növelése. A NAT elvárásai szerint a környezeti nevelés átfogó célja a tanulók környezettudatos magatartásának, életvitelének elősegítése. A helyi tantervekben teljes önállósággal dolgozhatták ki az iskolák környezeti nevelési programjait.

A program prioritásai, céljai a következők:

- általános érték- és szokásrendszer érzelmi, értelmi, esztétikai és erkölcsi megalapozása,
- ökológiai gondolkodás kialakítása, fejlesztése,
- fenntarthatóságra nevelés,
- tolerancia kialakítása,
- környezettudatos magatartás és életvitel segítése,
- közösségi felelősség felébresztése,
- életminőség fogyasztáson túlmutató alkotóinak keresése,
- egészség és környezet összefüggéseinek feltárása,
- természeti és épített környezet megismerése,
- helyi értékek, problémák megismerése, célok megfogalmazása,
- hagyomány védelme,
- testedzések biztosítása.

ÖKO Iskolák, óvodák

3 zöldóvoda van a kerületben:

- Deák Ovi Deák F. u. 95.
- Homoktövis Óvoda Homoktövis u. 102.
- Park Óvoda Külső-Szilágyi út 46.

Ökoiskolák a következők:

- Angol Tagozatos Általános Iskola Fóti út 66.
- Homoktövis Általános Iskola Homoktövis u. 100.
- Karinthy Frigyes ÁMK Általános Iskola Hajló u. 2-8.
- Megyeri Úti Általános Iskola Megyeri út 20.
- Pécsi Sebestyén Általános és Zenetagozatos Iskola Lőrincz u. 35-37.
- Szűcs Sándor Általános Iskola Ugró Gyula sor 1-3.

Az egyik ilyen sikeres ökoiskola növendékei:

budapesti tema 2011. december 7.

Harmadszorra is megkapta a tanintézmény az Ökoiskola címet

Energiafelelősök az iskolában

Harmadik alkalommal nyerte el az Ökoiskola címet a Szűcs Sándor Általános Iskola, amelynek tanulói csatlakoztak a Zöld bajnokok programhoz is. A környezettudatos nevelésre 1994 óta figyel az intézmény, és ahol lehet, ezt a szemléletet a tantárgyakba is beleépítik.

– Ebben az évben csatlakoztunk a Zöld bajnokok programhoz, amelyet az egyik energiaszolgáltató hirdetett meg, és velünk együtt összesen tizenkét iskola vesz részt benne – mondta lapunknak Lévai András, a Szűcs Sándor Általános Iskola igazgatója.

Hozzátette, a program lényege, hogy ráirányítsa a diákok figyelmét, ők is tehetnek az energiafelhasználás csökkentéséért.

– Az iskola tanárokból és diákokból álló energiafelelősei ügyelnek arra, hogy a tanteremben lekapcsolják a villanyt és a mosdókban mindenki elzárja maga után a vizet. Sőt, a diákfelelősök még a tanárba is bejönnek figyelmeztetni, hogy ne csak ők, hanem mi is spóroljunk az energiával – fűzte hozzá az igazgató.

A „bajnokcsapatnak” csaknem húsz tagja van. A programban főként az alsósok és az 5-6. osztályosok vesznek részt. Az intézményben össze is felmérték az energiafelhasználási szokásokat, és följegyezték azokat. Külön grafikákon mutatják majd, mi az, amiben átlagos az iskola, és mi az, amiben jobban vagy rosszabbul teljesít. Az igazgató megjegyzi, sajnós az épület műszaki jellemzői adottságai, például a hőszigetelés és a szabályozatlan fűtési rendszer, hiszen az építés idején az olcsón érkező gáz miatt a takarékosra még nem fektettek hangsúlyt.

Az iskola 1994 óta foglalkozik kiemelten a környezettudatos neveléssel, e tekintetben akkor az első kiadványt kezdték a programot, hiszen akkoriban még jóval kevesebben figyelték oda a takarékosra. Az igazgató kiemelte, az intézmény a 2005-ös és 2008-as év után idén is megkapta az Ökoiskola címet. Ők természetesen szelektíven gyűjtik a hulladékot. További sajnósság, hogy a környezettudatos szemléletmód megmutatkozik a tanteremben is: többek között a matematikai példákban vált, releváns adatokkal számolnak, az ökoteknika tárgyban pedig a kert és a növények gondozása is szerepel.

– A fentiek mellett minden évben külön lehet számunka környezettudatóra – hangsúlyozta az igazgató. – Ez nemcsak azért szeretik a gyerekek, mert ilyenkor nincsen tanítás, hanem azért is, mert sok hasznos ismeretre tehetnek azért. Különböző előadók is meghívunk az iskolába, de megmértük a Szilas-patak vízminőségét is.

moa

Az ökosuli csapata csatlakozott a Zöld bajnokok programhoz is

3.15. Egyesületek, civil szervezetek

Környezetvédelmi kötődésű egyesületek és civil szervezetek:

- Aschner Lipót Természetjáró Egyesület
- Gyermekévek Kulturális, Honismereti és Természetjáró Egyesület
- Lilák a zöldért Környezetvédő Egyesület
- Sirály Életmód Klub
- Székesdülőért Egyesület
- Újpesti Természetbarátok Egyesülete
- Újpesti Városvédő Egyesület

3.16. Kérdőívek értékelése

A Környezetvédelmi Program készítői kíváncsiak voltak a lakosok véleményére, a kerület érintő környezetvédelmi kérdésekkel kapcsolatban. A beérkezett kérdőívek alapján a kerület lakossága a következő észrevételeket tette

(1. sz. melléklet):

- a kerület környezeti állapotát, a kerület élhetőségét átlagosnak tartják, de nagyon fontosnak tartják, hogy a környezetük élhető állapotú legyen.
- a kerületben a legtöbb környezeti problémát a lakosok szerint az illegális hulladékok lerakása, illetve a közlekedésből eredő zajok okozzák. Sok az ipari vállalkozó cég, ami ugyancsak problémát jelent.
- a kerület környezeti állapotát, minőségét érintő tájékoztatásokkal, ismertetésekkel elégedettek a kerületi lakosok.
- Sajnos a kerület gépjárműforgalma az elmúlt 2 évben csak nőtt, mely légszennyezést és zajos környezetet eredményez.
- A kerületben, elsősorban a főutak mellett a közlekedő járművek zaja nagyon zavaró.
- a kerület útjai (burkolt és föld utak) kifogásolható állapotúak, a burkolt utak néhol kátyúsak.
- a kerékpárutak állapota jó, de nem mindenhol lehet biztonságosan eljutni kerékpárral, ezért a kerület lakosai csak havonta néhányszor, illetve egyáltalán nem közlekednek kerékpárral.
- túl nagy a gépjármű forgalom, kerékpárral jól és biztonságosan bizonyos helyeken nem lehet közlekedni.
- a kerület közlekedésének szervezését (útbaigazító táblák, utcanév táblák megléte állapota) jónak, illetve megfelelőnek tartják a lakosok.
- Problémát jelent a közúti jelzések és a közműszerelvények rendszeres eltulajdonítása (balesetveszély)
- a levegő minősége illetve a bűzhatás a kerületben elviselhető.
- a bűzhatást a lakosok szerint a szennyvíztisztító és a csatorna elvezető rendszer illetve a gépjárművek füstje okozza.
- a kerület zöldterületei elegendőek és megfelelő állapotúak
- a kerület csapadékelvezető rendszere megfelelő, de az árkok, csatornák javításra szorulnak
- a kerület külterületének állapota megoszlik a lakosság között, egyesek megfelelőnek tartják, míg mások a sok illegális szemétkerakás végett elhanyagoltnak tartják.
- az illegális hulladéklerakók esztétikai és környezetvédelmi problémát jelentenek.

- a kerületben több helyen, főleg a külterületeken van illegális hulladéklerakó.
- az utcák, közterületek megjelenése, tisztasága megfelelő.
- az épületek megjelenése, gondozottsága megfelelő.
- a kerület ivóvize jó minőségű, időszakosan tapasztalható elszíneződés, kellemetlen íz.

4. Budapest Főváros IV. kerület Környezetvédelmi Programja

Az alábbiakban Budapest Főváros IV. kerület cselekvési programja kerül részletezésre, amelynek alapvető célja a kerület előtt álló rövid, közép- és hosszú távú feladatainak meghatározása. A Program a 2011-2016 közötti időszak legfontosabb környezetvédelmi célú teendőit mutatja be, mintegy felvázolva a célkitűzések eléréséhez vezető út első lépéseit. Mindezek alapján tematikus végrehajtási program kidolgozására van szükség, amelyre a nyitott tervezés szellemében kell sort keríteni. Az alábbi program keret a kerület számára a továbblépéshez. A program célja megfelelő alap biztosítása a hat évre szóló környezetvédelmi tevékenységhez, kiindulási alapot képezve a megoldandó környezeti problémák azonosítása, a szinte minden környezeti elemnél tapasztalt állapotromlás megállítása, a jobbitó intézkedések előkészítése és beindítása, az esetlegesen szükségessé váló környezethasználati korlátozások feltárása, a Nemzeti Környezetvédelmi Program valamint az Európai Unióhoz történő teljes jogú csatlakozás feltételrendszeréből a kerületre háruló feladatok megfogalmazása tekintetében. Mindez széles alapokon nyugszik, hiszen ahogyan a nemzeti koncepció és program nemzeti ügynek tekinthető, ugyanilyen mértékben minden IV. kerületi lakos szívügye kell, hogy legyen a megfelelő környezeti feltételek biztosítása, a nélkülözhetetlen egészséges életfeltételek megteremtése a jelen és jövő nemzedékeinek.

A környezetpolitika prioritásai:

A környezetpolitika alapvető prioritásai az alábbiakban foglalhatók össze (érvényesítésük valamennyi szinten elengedhetetlenül szükséges):

- az emberi egészség veszélyeztetésének csökkentése, megszüntetése, az életminőséget befolyásoló környezeti elemek védelme,
- a környezeti és a gazdasági fejlődés harmonikus rendszerének megvalósítása,
- a bioszféra sokszínűségének megőrzése.

A környezetvédelmi program alapelvei:

Minden környezetvédelmi probléma háttérben gazdasági, társadalmi természetű okok állnak, amelyek visszavezethetők a társadalom környezeti tudatára, kiemelten fontos feladat tehát a problémák gyökereinek feltárása.

A környezeti problémák és gyökereinek elhárításához, az Unió csatlakozás környezetvédelmi feltételeinek teljesítéséhez szükséges pénzügyi eszközök előteremtése nehéz feladat.

A hosszú távú megoldás kulcsa, ha az okozatok helyett az okokra próbálunk választ találni.

A kerületben két alapvető tényezővel kell szembenézni. Az egyik a múltból származó örökség, a meglévő környezeti problémák. A másik a problémák újratermelődése, hiszen nem alakult ki az a termelési-fogyasztói mintázat, amely ne termelné újra a környezeti gondokat. Nem lehet megoldani a fennálló környezeti problémákat, ha azokat a gazdaság és társadalom bővülő mértékben termeli újra. Éppen ezért az első lépésben olyan intézkedéseket kell hozni, amelyek megelőzik a problémák újratermelődését.

A környezetvédelem ügyét nem lehet szembeállítani ugyanakkor a fejlődéssel, hiszen az egészséges környezet biztosítja a fejlődés, a magasabb létminőség lehetőségét. A fenntartható fejlődés legfontosabb kritériuma, hogy erőforrásainkhoz fenntartható módon nyúljunk, azaz a fejlődés lehetőségét a jövő generációk számára is biztosítsuk.

Fontos a globális és az európai történések folyamatos szemmel tartása és a szükséges időben válaszadás a különböző szintű programokban a kihívásokra.

Ezzel együtt a gazdaság, társadalom és környezet ügyeinek integráltsága megköveteli a különböző fejlesztési (területfejlesztési, vidékfejlesztési, kistérség-fejlesztési, gazdaságfejlesztési, agrárfejlesztési) stratégiák és programok összehangolását a környezetvédelmi programmal.

Mindezek mellett hangsúlyos a helyi sajátosságok figyelembe vétele, a helyi természeti erőforrások, azok hasznosítási módjának, valamint a helyi társadalom környezeti viszonyának ismerete.

A Program fontos alapelve, a különböző szereplők együttműködése a program megvalósulásában. A kapcsolatépítés sokirányú és sokszereplős, egyrészt partneri viszony szükséges a közigazgatás és civil szervezetek között, másrészt új alapokra kell helyezni az üzleti szférával történő együttműködést.

A célok és feladatok megvalósításához szükséges a határidők és a felelősök pontos meghatározása is.

A 1995. évi LIII törvény 47. § 2. bekezdés szerint „a kerületi önkormányzatnak gondoskodni kell a környezetvédelmi programban foglalt feladatok végrehajtásáról, a végrehajtás feltételeinek biztosításáról, figyelemmel kell kísérnie az azokban foglalt feladatok megoldását”...

Budapest Főváros IV. kerülete környezetvédelmi célkitűzései összefoglalva az alábbi alapelveken nyugszanak:

- a fenntartható fejlődés elve, olyan gazdaságfejlesztési modell, amely megőrzi a természeti erőforrásokat a következő generációk számára is.;
- a káros környezeti hatások megelőzésének elve;
- az elővigyázatosság elve, a természetre és a szűkebb környezetre gyakorolt hatások pontos ismerete a környezethasználati technológiák alkalmazásának feltétele;
- a környezeti szempontok beépítése a gazdaság folyamataiba;
- a szubszidiaritás és a partneri viszony elvének alkalmazása, a szubszidiaritás elve szerint minden döntést azon a lehető legalacsonyabb szinten kell meghozni, ahol az optimális informáltság, a döntési felelősség és a döntések hatásainak következményei a legjobban láthatók és érvényesíthetők - azaz a döntést azok hozzák meg, akikre vonatkozik;
- a környezet rehabilitáció és helyreállítás alkalmazása a sérült területeken, az új fejlesztésekkel párhuzamosan.

Alapvető célkitűzések:

- az egészséges környezet feltételeinek biztosítása, az emberi egészséget károsító, veszélyeztető hatások csökkentése, megszüntetése, a megfelelő életminőséghez szükséges környezeti állapot megőrzése, javítása és helyreállítása,
- az élő- és élettelen környezet természet közeli állapotának megőrzése, a természetes rendszerek és természeti értékek megóvása, fennmaradásuk biztosítása, a bioszféra sokszínűségének megtartása, a természeti folyamatokban rejlő információk megőrzése,
- a természeti erőforrásokkal való gazdálkodásban a fenntartható fejlődés figyelembevétele, a természeti erőforrásokkal való takarékos és értékvédő gazdálkodás,
- a gazdasági fejlődés és a környezet összefüggésében a harmonikus, ésszerű környezet igénybevitelre és a minimális környezetkárosításra való törekvés,
- hosszú távú cél az ember és környezet harmóniájának megteremtése,
- a környezet állapotának és veszélyeztettségének mindenkori pontos ismerete,
- a kerület gazdasági versenyképességének növelése a környezeti állapot javításával,
- a helyi társadalom környezettudatosságának és a környezet fejlesztésben való érdekeltiségének növelése, a közösségi részvétel fokozása.

Mindezek alapján a következő fő szempontokat kell figyelembe venni:

- a kerület igen jelentős környezeti értékekkel rendelkezik, melyek védelme egyben gazdasági érdek is,
- az elmúlt időszakban – a kialakult környezeti problémákra visszavevethetően – környezeti értékvesztés történt, melynek mérséklése, megállítása aktuális feladat,
- a kerületek és agglomerációs körzetek közti együttműködések és környezetvédelmi kötelezettségek számos feladatot jelentenek a kerület számára is,
- az emberi egészség és a természeti értékek védelme – a káros környezeti hatásoknak is tulajdoníthatóan – nem tekinthető megoldottnak,
- a káros környezeti hatásokat súlyosbító háttértényezők /stresszhelyzet, túlterheltség, fogyasztási szokások, stb./ nagyon erősen hatnak.

A kerület lakosságának egészségét, gazdasági és társadalmi jólétét, életminőségének javítását úgy lehet biztosítani, ha a szemléletváltozás megalapozásánál a környezet és fejlődés, illetve a gazdaság, társadalom és környezet ügyeit együtt kezeljük.

A megbízható információkra alapozott döntés érdekében átfogó környezeti információrendszer szükséges, amelyhez a szabad hozzáférés biztosított. Ehhez szükséges a kerületen és a régióban jelenlévő információgazdák tevékenységének koordinálása és összefogása.

Általában a célkitűzések megvalósulásához szükséges források megalapozását külső forrásokból képzeljük. Látható azonban, hogy a külső források felhasználása mindig a belső források rendelkezésre állásához kötött, így a belső források meglétének függvénye a megvalósulás. Mindemellett nagyobb szerepet kell kapnia a környezeti problémák megoldására irányuló kezdeményezések támogatásának.

A fenntartható erőforrás-használton keresztül növekszik a gazdaság teljesítménye és a társadalom jóléte. Ezek mellett a kerület meglévő táji, természeti és kulturális értékeinek megőrzése és fejlesztése az alapja a jövőbeli fejlődésnek.

A Környezetvédelmi Programnak harmonizálnia kell a Főváros Környezetvédelmi Programjával.

A főváros és az agglomerációs kerületek környezetvédelmi céljai és programjai között érdekellentét lehetséges. A főváros és az agglomerációs kerületek azonban a közös környezeti problémák megoldásában egymásra vannak utalva, ezért főleg megyei, de akár kerületi szinten is ezek megoldásában koordináció szükséges a fővárossal. A közös probléma körök közül a legfontosabbak:

- közlekedési eredetű környezetterhelések csökkentése,
- zöldgyűrű, egységes ökológiai hálózat, erdőtelepítések,
- vízbázisok védelme, folyékony és szilárd hulladék elhelyezés, kezelés.

5. Az elérni kívánt célok, megoldásra váró feladatok

5.1. Éghajlatváltozás, levegőtisztaság-védelem

A környezeti elemek közül a levegő nagyfokú diffúziós képességgel rendelkezik, az esetleges szennyezések távolról is eljuthatnak a kerület területére, ezért kell regionális szinten kezelni a problémákat. Budapest és környéke (agglomeráció) levegője egyike az ország legszennyezettebb levegőjű térségeinek, általában a régió levegőminősége rosszabb az országos átlagnál.

Célkitűzés:

Az ipari, lakossági, települési és a közlekedési eredetű légszennyező anyag kibocsátások csökkentésével kedvező levegőminőségi állapot megteremtése, fenntartása és javítása, az EU-s környezetvédelmi normákban előírt célállapotnak megfelelően. Kiemelt cél a levegő minőségének javítása a kerület ipari területein a határérték túllépés nélküli immissziós levegőminőség tartós biztosítása.

Fővárosi Önkormányzat feladatai:

Csökkenteni kell a közlekedési eredetű emissziókat

- a tranzit forgalom közlekedési-szállítási igények mérséklése a területfejlesztés és a korszerű logisztika (szállítás-szervezés) eszközeivel, kerülőutak biztosítása
- fejleszteni kell helyi és távolsági tömegközlekedés feltételeit, a szolgáltatás színvonalát és versenyképességét,
- gépjárműállomány korszerűsítésének támogatása (alacsonyabb fogyasztású, kisebb szennyezőanyag kibocsátású járművek beszerzése és forgalomba állítása),
- a meglévő gépjárműpark emissziós jellemzőinek lehetséges javítása (pl. katalizátorok beépítése, gyakoribb motordiagnosztika),
- a nem motorizált közlekedés biztonságos feltételeinek megteremtése a kerékpárút hálózat fejlesztésével,
- utak portalanítása (csökkenteni kell a levegő ülepedő- és szálló por terhelését)
- úthálózat fejlesztése.

Fejleszteni kell a levegőtisztaság-védelmi mérő- és monitoring hálózatot:

- mérőeszközök fejlesztése,
- mérési pontok számának és a mérésgyakoriság növelése,

- információs rendszer kiépítése és összekapcsolása a térinformatikai adatbázissal és elemzési lehetőségekkel,
- az információk elérhetőségének és nyilvánosságának biztosítása.

Általános kerületi feladatok:

Szélesíteni kell az önkormányzat intézményeinek szabályozási, rendeletalkotási, ellenőrzési és szankcionálási lehetőségeit.

A kedvező levegő állapot megteremtés és fenntartás folyamatában nagyobb szerepet kell kapnia a megelőzés elvének. A korszerű, kisebb energiaigényű és kisebb emissziós értékekkel rendelkező technológiák telepítését kell előnybe részesíteni és támogatni.

Mérsékelni szükséges a kerületben jelentkező ipari tevékenységből eredő kibocsátások mértékét (nagyobb teljesítményű és hatásfokú füstgáz tisztítók és porleválasztók beépítése, a rekultivációs tevékenység elősegítése és fokozása). Különösen érvényes a kén-dioxid, nitrogén-oxidok, illékony szerves vegyületek, az ózonkárosító és az üvegházhatású gázok vonatkozásában, a Nemzeti Környezetvédelmi Programból és a nemzetközi egyezményekből adódó feladatok végrehajtásának érvényesítése mellett.

Ösztönözni kell az közlekedés résztvevőit a tömegközlekedési eszközök használatára.

A kerületi parkok, zöld felületek területarányának növelése (út menti felületek (pl: fasorok), parkok, ligetek), kerületrendezés, ipartelepítés során ki kell használni a természetes légcseré légtisztító hatását és az uralkodó szélirányt.

A fűtésből eredő levegőterhelés mértéke az utóbbi időben csökkent, a lakosság jelentős része gázzal fűt, cél a maradék lakosság gáz hálózathoz történő csatlakozása.

Feladatok, célkitűzések:

Cél	Feladat	Határidő	Felelős
Közlekedési emisszió csökkentése	Az egyes kerület részek összekapcsolása a gépjármű forgalom optimális elvezetése érdekében	folyamatos	Polgármester
Közlekedési emisszió csökkentése	A kerékpárosok és a kerékpárok biztonságának javítása – ösztönzés a gépjárműhasználat nagyobb arányú kiváltására	folyamatos	Polgármester
Pollenszint csökkentés	Parlagon hagyott területek kezelése, fásítási, parkosítási program a közterületeken, az út menti zóldsávokat a helyi sajátosságoknak megfelelően (pl: járdával, fasorral együtt) kell kezelni	folyamatos	Városüzemeltetési Főosztály
Égetéses emisszió csökkentése	Hulladékégetésre vonatkozó jogszabályok betartatása (tavasz-ősz)	folyamatos	Jegyző, Közterület-felügyelet
Szálló por mennyiségének csökkentése	Ütemezett útfelújítások a szilárd útburkolatú utakon, sár és egyéb szennyezés felhordások megakadályozása (pl: építkezések környékén)	folyamatos	Városüzemeltetési Főosztály

<p>Levegő szennyezés csökkentése a védendő objektumoknál</p>	<p>Javaslatétel a Fővárosi Önkormányzat által kijelölt védendő területek, övezetek, forgalomcsillapított útszakaszok bővítésére</p>	<p>folyamatos</p>	<p>Polgármester</p>
--	---	-------------------	---------------------

5.2. Felszíni és felszín alatti vizek védelme és fenntartható használata

A kerület gazdag felszíni vizekben, kis vízfolyásokban. Ezek eltömődésekor kialakulhat magas talajvízállás, esetleg belvív a csapadékosabb időszakokban.

Cél a felszín alatti vizeket veszélyeztető szennyező források felderítésével, a korábbi évtizedekben felhalmozott környezetkárosodások számbavételével és feltárásával egyidejűleg a környezetkárosodások felszámolása, az Országos Környezeti Kármentesítési Program ütemezett végrehajtása.

A kerületben a felszín alatti vizek nem szabályozott módon történő kitermelése problémát jelent (öntözés). A felszín alatti vizekkel való helyes gazdálkodás feltétele, a terhelések csökkentése, a kitermelések pontos nyomon követése és azok szabályozása.

Célkitűzés:

A vízkészletek kíméletes használatának megalapozása, a jelentkező pozitív tendenciák fenntartása.

A felszíni vizekben utóbbi időben bekövetkezett vízminőség javulás eredményeinek megtartása, a vízminőség további javítása (szennyezők felderítése, telepengedélyhez kötött új gazdasági tevékenységek vizsgálata).

Felszíni vízkészlet gazdálkodás, mely magában foglalja a vízhiányos időben a víz visszatartását és felhasználását öntözővízként (lakosság ösztönzése), illetve felesleges víztöbblet esetén, a víz elvezetését, az épített és természetes környezet megóvása érdekében.

A felszín alatti vízkészletek kíméletes, kiegyenlített használatához szükséges feltételek biztosítása a kerület egész területén. A szennyező források feltárása, hatósági intézkedések.

Fővárosi Önkormányzati és hatósági feladatok:

Felszíni vizek esetén:

- az időszakos vízhiányból eredő kritikus vízgazdálkodási helyzetek előfordulásának csökkentése, a takarékos vízhasználatot ösztönző szabályozási módok bevezetése, a felszíni vízkészletek vízmennyiségének és vízminőségének védelme, ellenőrzése,
- vízfolyásainknál minimális cél a jelenlegi vízminőségi állapot fenntartása, javítása. A felszíni vizekbe bevezetett vizek só- és toxikus anyag koncentrációjának határérték alatt tartásával, a bevezetett vizek tisztításával a kitűzött vízminőségi célok biztosítása,
- a felszíni vizekbe bevezetett vizek (tisztított szennyvíz) által okozott szervesanyag terhelés csökkentése,
- az ingatlantulajdonosok ösztönzése a szennyvízcsatorna-hálózatra való rákötésre,
- az EU csatlakozásból adódó szennyvíztisztítási (kerületen kívüli tisztítómű) feladatok (nitrogén és foszfor bebocsátás csökkentése) segítése, a használt és szennyvizek kibocsátási határértékeiről és alkalmazásuk szabályairól szóló 28/2004.(XII.25.) KVVMM együttes rendelet alapján.

Felszín alatti vizek esetén:

- a felszín alatti vizek igénybevételénél a vízháztartási egyensúly kialakítása, az engedély nélküli vízhasználatok visszaszorítása,
- a szennyező források felderítése, a kerületen belüli ásott kutak használatának ellenőrzése, a szennyező hatás megszüntetése, a szennyezés következményeinek fölszámolása,
- a szippantott szennyvíz elhelyezésének (leürítés) ellenőrzése a szabálytalan leürítések megszüntetése; szükséges lenne, hogy valamennyi kerület rendelkezzen kijelölt szennyvízleürítő hellyel (lehetőleg szennyvíztisztító telep legyen), s a leürítések ellenőrzöttek legyenek,
- a közműpótló berendezések elterjedésének elősegítése, a szennyvízcsatornával nem rendelkező területeken,
- a vízbázisok, a távlati vízbázisok, valamint az ivóvízellátást szolgáló vízi létesítmények védelméről szóló 123/1997. (VII. 18.) Kormányrendelet következetes megvalósításának biztosítása,
- a szolgáltatott ivóvíz minőségének biztosítása érdekében a szükséges esetekben biztosítani kell a megfelelő minőséget, a magyar jogrendbe beépített WHO előírások betartását, folyamatos ivóvíz monitoring.
- a felszíni és felszín alatti vizek mennyiségi és minőségi védelme érdekében a monitoring rendszer fenntartása (fejlesztése) az adatok feldolgozása, értékelése, s azok közérdekű adatként való kezelése.
- a környezeti kultúra fejlesztése, a társadalmi részvétel és tudatosság fejlesztése.

Feladatok, célkitűzések:

Cél	Feladat	Határidő	Felelős
Takarékos vízhasználat bevezetése	Zöldfelületek öntözése az Önkormányzat által létesített (fűrt) kutak létesítésével. (előzetes vizsgálatok alapján). Partneri kapcsolat kialakítása a takarékos vízhasználó berendezéseket gyártó, forgalmazó cégekkel, a lakosság informálása,	2014	Városüzemeltetési Főosztály, Polgármester
Takarékos vízhasználat	Lakossági csapadékvíz elvezetés, gyűjtés, locsolás ösztönzése,	folyamatos	Polgármester
Növényvédelmi szempontból talajvíz szennyezés megelőzése	Az Önkormányzat által saját célra alkalmazott kemikáliák célirányos, nem káros mennyiségű felhasználása, a lakossági felhasználások figyelemmel kísérése	folyamatos	Jegyző
Kerületi vízgazdálkodás javítása	A vállalkozói területeken a vízellátás és a szennyvízelvezetés tervezésének és kivitelezésének ellenőrzése, javaslatétel pl: csapadékvíz gyűjtésére és szennyvíz helyi tisztítás utáni felhasználására öntözés céljából	folyamatos	Polgármester
Élővízbe bocsátott szennyezőanyag csökkentés	Helyi vízfolyások, szikkasztó árkok állapotának ellenőrzése, szennyezők felderítése	folyamatos	Jegyző

Illegális hulladéklerakás ne szennyezze a vizeket	Lerakások megszüntetése, újratermelődésük megakadályozása	folyamatos	Jegyző, Közterület-felügyelet
Felszín alatti vízgazdálkodás szabályozása, felszín alatti vizek védelme	Lakó és középületek építésénél geotermikus energiák felhasználásának szorgalmazása (Újpesti uszoda 2013)	2013	Polgármester

5.3. Környezet-egészségügy

A magyar népesség egészségi állapotát és halálozási tendenciáit jellemző mutatók jelzik, hogy súlyos problémákkal kell szembenéznünk. Ezen tendenciák között, több más tényező mellett jelentős, esetenként döntő szerepük van a környezeti hatásoknak is. A humán egészséggel kapcsolatos információk részletes, területi kiterjesztésű elemzése akadályokba ütközik, mivel nem épült még ki az adatgyűjtés megfelelő rendszere, másrészt hiányzik a megfelelő informatikai háttér. Problémát jelent az is, hogy a felmérések sem folyamatosak, speciális kérdésekben pedig csak egyedi vizsgálatokra terjednek ki.

A legfrissebb Nemzeti Környezet-egészségügyi Akcióprogram (NEKAP) 2006-ban készült el, alapvető célkitűzése a lakosság egészségi állapotának javítása, az egészséget támogató környezet kialakításának elősegítése. A NEKAP által megfogalmazott feladatokban és programokban a kerület részéről a tevéleges részvétel a cél, a kerület feladatai a NEKAP alapján kerültek összeállításra.

A kerület lakosságának egészségi állapota összességében átlagosnak mondható. A kerületben lévő házi orvosok száma 44 és a gyermekorvosok száma 22.

A halálozások száma meghaladja az élve születések számát. A kerület korösszetételét tekintve nagy százalékban nyugdíjas korú a népesség, a nők várható élettartama hosszabb, mint a férfiaké. A kerület kórház ellátottsága átlagosnak mondható, orvos létszám megfelelő. Kerületi szinten is súlyos probléma és fő halálozási ok a dohányzás és alkohol okozta szív- és érrendszeri, illetve rákos daganat okozta halálozás.

Célunk a lakosság egészségi állapotának javítása, az egészséget támogató környezet kialakításának elősegítése, a legfontosabb környezet-egészségügyi problémák áttekintése, rangsorolása, megoldási lehetőségek áttekintése a régió szintjén.

A zaj- és rezgés védelem szerepe kiemelendő a környezet-egészségügyön belül. A kerületben egyértelműen a közlekedésből eredő zaj dominál (Fővárosi zajtérkép mellékelve). A zajforrások megszüntetése, a zajszintek csökkentése nevezhető az egyik legfontosabb kerületi célkitűzésnek. A zajterhelés csökkentése esetében konkrét számszerű célokat nem lehet megadni, hiszen ezek jelenleg megvalósíthatatlanok és ellenőrizhetetlenek lennének. Középtávon a nemzetközileg elfogadhatatlannak tekinthető 75 dBA terhelés fölötti kibocsátások megszüntetése lehet az elérendő átlagos cél, míg távolilag a legfeljebb 65 dBA terhelési szintet lehet még elfogadhatónak tekinteni. A zaj- és rezgés eredetű környezetterhelések többségükben közlekedési eredetre vezethetők vissza. Ezen a téren a rendszeres ellenőrzés, a gépjárművek műszaki állapotának felülvizsgálata, a járműpark korszerűsödése, a forgalomszervezési intézkedések, a lakókörnyezeti nyílászáró szerkezetek zajcsökkentő változatainak alkalmazása, esetleg védősávok alkalmazása szükséges.

Fővárosi Önkormányzati, hatósági feladatok:

- hatékony megelőzésre van szükség az esetleges járványok megelőzése érdekében. Ez különösen a cseppfertőzéssel terjedő betegségek esetében igaz.

- a közlekedési eredetű és a lakossági fűtés által keltett légszennyezések csökkentése,
- az ivóvizek szennyeződésének megakadályozása,
- szennyezéseket, szennyezőket fel kell tární mind a levegő, mind a víz, mind a talaj esetén,
- az EU-ban már betiltott egészségkárosító anyagok alkalmazásának, felhasználásának visszaszorítása,
- aktív szűrő és betegség megelőző regionális prevenciós program kidolgozása, megvalósítása,
- a közlekedési eredetű zajok esetén a zajterhelés csökkentésére vonatkozó intézkedések meghozatala, amelynek megvalósításához elengedhetetlen a közlekedési zajártalom által érintett lakókörnyezetekben a zajterhelés műszeres mérése,
- a lakosság számára biztosítani kell a lehetőséget, hogy megismerhesse a zaj elleni közvetlen védelem lehetőségét,
- az építési és háztartási berendezések zaja esetén hatékony korlátozási feltételek bevezetése,

Önkormányzati feladatok:

- a közlekedési eredetű és a lakossági fűtés által keltett légszennyezések csökkentése,
- a felszíni vizek minősége védelmének helyi szabályozása, a visszaforgató rendszerek elterjedésének elősegítése,
- az új ipari és szolgáltató létesítmények – különösen a lakókörnyezetbe kerülés esetén – csak akkor engedélyezhetők, ha az érvényes környezetvédelmi előírásokat betartják,
- a munkavégzésből származó káros expozíciók mértékének és lehetőségének csökkentése, a munkahelyi környezet és a munkavégzés körülményeinek javítása az Önkormányzat kezelésében lévő intézményekben,
- ipari létesítmények telepítése esetén a zaj- és rezgésvédelem szempontjait figyelembe véve adható ki építési, létesítési engedély,
- az épületen belüli nagy csillapítású hangszigetelések alkalmazása, a környezeti zajterhelés csökkentése céljából,
- a közösségen belüli helytelen magatartás által okozott zajok és zajterhelések mérséklése és megszüntetése az önkormányzati hatáskörbe tartozó intézkedések meghozatalával.

Feladatok és célkitűzések:

Cél	Feladat	Határidő	Felelős
Prevenció	A lakosság informálása	folyamatos	Polgármester
Prevenció	Önkormányzati és magán kezdeményezések (Gyógyszertárak, Gyógyszergyárak) által szervezett aktív szűrések, egészségügyi akciók, egészségnapok lebonyolítása, támogatása.	folyamatos	Polgármester
Zaj elleni védelem	Zajsztint csökkentés a zajszennyezőknél, szükség szerint a hatóság bevonásával	folyamatos	Jegyző, KDV-KTVF
Környezeti elemek védelme	Levegő, talaj, víz védelme szabályozási eszközökkel	folyamatos	Polgármester

Pollen mennyiség csökkentés	zöldfelületek folyamatos monitorozása, allergén gyomnövények visszaszorítása (Városmonitoring)	folyamatos	Polgármester, Jegyző
Fertőzések megelőzése	Közterületi WC-k létesítése	2016	Polgármester
Lakosság közérzetének javítása	Zöldtetők, „zöldfalak” létesítésének szorgalmazása	2014	Polgármester

5.4. A környezetminőség

Célunk a kerületi zöldfelületek lehető legnagyobb mértékű fejlesztése elsősorban minőségi, és lehetőség szerint mennyiségi vonatkozásban, valamint a kerület területén található természeti értékek, élőhelyek védelme és sokszínűségének megőrzése. El kell érünk a károsodott, tönkrement területrészek felmérését és rendbehozatalát megfelelő stratégiák kidolgozásával és végrehajtásával. Olyan helyi környezet kell, amely az emberi szervezet regenerációjához szükséges feltételek biztosítja, különösen közegészségügyi szempontból. Leromlott állapotú infrastruktúrák felújításának tervezése és kivitelezése, kiemelt szerepet kell kapjon, főleg az utak állapotának fenntartását, javítását kell szem előtt tartani.

A kerületi zöldterületek aránya nem éri el a kívánt mértéket, még fejleszthető, a meglévők minőségi és funkcionális fejlesztése nagyon fontos.

Feladatok:

- a kerületi rendezési terveket a környezetvédelmi program alá rendelve szükséges felülvizsgálni,
- helyi közlekedés szervezésének fejlesztésébe szükséges a lakossági igények beillesztése,
- kommunális hulladékok – a szilárd és a folyékony – begyűjtésének, kezelésének, ártalmatlanításnak, újrahasznosításának felülvizsgálata (HGT). A meglévő és az esetlegesen felmerülő hiányosságok pótlása. Legfontosabb a folyékony hulladék begyűjtését végző cég(ek) hulladékkezelési engedélyének megléte, tevékenységének ellenőrzése, különös tekintettel a tisztítás és leeresztés helyére,
- a kerületi zöldfelületi rendszer teljes körű feltárása, fejlesztésének megtervezése. A közterületi és magántulajdonú fejlesztések esetén mindenkor szükséges az érintett terület zöldfelületi fejlesztése is. Az érintett területeken a természethez közelebbi tervek támogatása szükséges,
- az ipari beruházások, fejlesztések vállalkozói területekre irányítása,
- a kerületben található védelemre érdemes területekkel, műemlékkel kapcsolatban törekedni kell a helyi kezdeményezések felkarolására, a védett értékek számának növelésére és a minőség megóvásához szükséges források biztosítására,
- a műemlékvédelmi és idegenforgalmi értékek, tevékenységek összehangolása a kerület műemléki értékeinek megőrzése, hasznosítása érdekében.

Feladatok és célkitűzések:

Cél	Feladat	Határidő	Felelős
Épületek, műemlékek gondozása	Épületek helyi védettségének elrendelése.	folyamatos	Polgármester

	Az önkormányzati vagy egyéb tulajdonban lévő épületek renoválása pályázati támogatásokkal, kedvező hitelezésű kölcsönökkel		
Zöldterületek állapotának javítása	Parkok rendszeres gondozása	folyamatos	Polgármester
Allergén növények visszaszorítása	Arokszélek, útmellék rendszeres gondozása	folyamatos	Polgármester,
Zöldfelület növelés	A kerületen belül kialakítani lehetséges új zöldfelületek és területek feltérképezése, zöldfelületi kataszter készítése. Önkormányzati tulajdonú épületeken zöldtetők, zöldfalak (többszintű növénytelepítés) kialakítása, parkok ki- és átalakítása, fasori koncepció készítése.	2014	Polgármester
Kulturált környezet kialakítása	A kerület nagyobb egységeinek esztétikai és funkcionális fenntartása, fejlesztése, erre terv kidolgozása és pályázatok útján történő megvalósítása (pl. Ökopark (volt Gábor Ignác park))	2016	Polgármester
A kerület szerkezet megfelelő alakulásának elősegítése	Újpest Városrendezési és Építési Szabályzatában foglaltak végrehajtása	folyamatos	Polgármester
Belterületi vízrendezés javítása	Árkok gondozása, a csapadékvíz elvezető rendszer teljes kialakítása. Vízáró burkolt felületek csökkentése, megfelelő szilárdságú vízáteresztő anyagok, termékek használata.	folyamatos	Polgármester

5.5. Biológiai sokféleség védelme és tájvédelem

A kerület természetvédelmi területei jelentős, védendő értéket hordoznak. A védett területek növénytani és állattani értékei ugyancsak a legértékesebb védett értékek között tartandók számon. A kerület környékén a táj zöme sajnos már nem az eredeti állapotban, illetve eredetihez közeli állapotban megőrzött. A táj állapotát az urbanizáció negatív módon befolyásolja.

A kerület természeti értékeinek eredeti, ill. eredetihez közeli állapotban való fenntartása és környezetének fenntartható használata nagyon fontos. Megóvásuk, fenntartásuk, kezelésük elsősorban természet és tájvédelemi érdekeket szolgál, de kiszolgálhatja az idegenforgalmat, a turizmust és része az oktatásnak, nevelésnek, tudatformálásnak.

Néhány éve befejeződött a természeti területek felmérése. Mind az EU, mind hazánk kijelölte az ökológiai hálózatuk területeit. A Budapesti Agglomeráció Területrendezési terve tartalmazza a kijelölt területeket.

Feladatok:

- javaslattétel védett területté nyilvánításra,
- meg kell teremteni a fenntartható fejlődést biztosító gazdálkodás alapjait,
- kiemelt figyelmet kell fordítani a homoktövis által borított területek védelmére,
- javaslattétel a legfontosabb madár-élőhelyek védelem alá helyezésére,
- ki kell alakítani a lakosságban a tájvédelmi szemléletet,
- a táji értékek degradációjának megakadályozására, a tönkretett értékek helyreállítására kell törekedni,
- területrendezési és más, a táj állapotát lényegesen befolyásoló tervek készítésénél, továbbá a tulajdonviszonyok rendezésénél a tájvédelemnek kiemelt szerepet kell biztosítani és a hasznosítást a fenntartható fejlődés szellemében kell végezni,
- létesítmények tervezésénél engedélyezés előtt a környezeti hatástanulmány részét képező természeti állapotfelvételt és elemzést kell készíteni,
- meg kell szüntetni a táj képét mérhetetlenül rontó és közegészségügyi szempontból is súlyosan kifogásolható illegális hulladéklerakó helyeket.

Feladatok és célkitűzések:

Cél	Feladat	Határidő	Felelős
Természeti értékek védelme	A helyi nem védett természeti értékek feltérképezése, esetlegesen kezelési tervek készítése-(Homoki Turjános, fűzesek)	folyamatos	Jegyző
Tájsebek megszüntetése	Tájsebek (illegális hulladéklerakók) feltérképezése, megszüntetése, rekultiváció	folyamatos	Polgármester
Rekreáció fejlesztése	Rekreációs célokra használható területek szebbé tétele, funkciójuk erősítése. Javaslattétel a Farkas-erdő parkerdővé való átalakítására	folyamatos	Polgármester

5.6. Környezetbiztonság

A környezetbiztonság nemzetközi szinten kiemelten kezelt biztonsági kérdés, mivel az ökológiai, környezeti csapások valószínűsége lényegesen megelőzi a katonai fenyegetéseket is. A környezetbiztonság jogi szabályozása, a megelőzés és kríziskezelés feltételrendszerének biztosítása tekintetében Magyarországon alapvető hiányosságok vannak. Két fő csoportja a természeti és civilizációs okok miatt bekövetkező események.

Az ipari üzemeknél nem minden esetben teljesülnek a környezetbiztonságot garantáló feltételek, nem állnak rendelkezésre a haváriák elhárításához szükséges eszközök, nem minden esetben történik meg a környezetbiztonsági tevékenységek megalapozása.

A kerületben van környezetbiztonságot veszélyeztető tevékenység. A GeoRisk Földrengéskutató Intézet adatai alapján az elmúlt ezer évben Pest megye területén 7 helyen volt 4-nél nagyobb magnitúdójú földrengés, melyek közül a legnagyobb károkat az 1956-os Dunaharaszti földrengés okozta. Összességében nem a leginkább földrengés veszélyeztetett területek közé tartozik a kerület.

A regionális katasztrófa elhárítási rendszer a kerületre is kiterjed.

Feladatok:

- a rendszer kiépítése és működtetése a polgári védelem, katasztrófa elhárító szervezetek, szakhatóságok, és rendészeti szervek /tűzoltóság, polgári védelem, környezetvédelmi, vízügyi, stb. szakszolgálatok / bevonásával történjen,
- ezzel összefüggésben a szükségessé válható gépjárművek, gépek, berendezések, eszközök, anyagok felmérése, az átmeneti, illetve készenléti tárolás feltételeinek rögzítése és biztosítása. A káresemények során riasztásra kerülő szakszemélyzet felkészítettségének ellenőrzése, a szükséges pótlólagos és kiegészítő oktatások és gyakorlatok végrehajtása folyamatos feladat,
- az önkormányzat felelős vezetőinek tájékoztatása és felkészítése a környezeti káresemények előfordulásakor hozandó intézkedésekről, az értesítendőkről, illetve riasztandók köréről, a szakszemélyzet helyszínre érkezéséig meghozandó intézkedésekről és a kármentesítési munkák alatti feladatokról,
- a kerületnek tájékozódnia kell a közigazgatási területen működő veszélyes technológiákról és tárolt, szállított veszélyes anyagokról. Csak olyan tevékenységeket engedélyezzenek, amely a megfelelő környezetbiztonsági garanciákkal rendelkezik.

Feladatok és célkitűzések:

Cél	Feladat	Határidő	Felelős
Katasztrófa elleni védekezés	Az Önkormányzatnak operatív feladatai vannak a természeti katasztrófák elleni védekezésben (pl: Fővárosi árvízvédelmi terv)	folyamatos	Polgármester
Katasztrófa elleni védekezés	Veszélyes zóna övezetben lévő üzemeket (pl: Chinoin Zrt) a Rendezési Tervben kell szerepeltetni.	folyamatos	Polgármester
Katasztrófa elleni védekezés	Önkormányzati rendezvények esetén Biztonsági Tervek készítése, hasonló tevékenységet végzők ellenőrzése	folyamatos	Polgármester

5.7. Hulladékgazdálkodás és szennyvízkezelés

A fogyasztói társadalom működtetése, a fogyasztói szokások átalakulása következtében folyamatosan növekszik a keletkező hulladék mennyisége. A kerületben a környezetet veszélyeztető, károsító mértékben megnőtt a hulladékok mennyisége. Gyakran találkozunk illegális lerakásokkal is (utak mentén, erdőkben, vízfolyások mentén). A veszélyes hulladékok begyűjtése már folyik a kerületben, további megoldások szükségesek a hulladék mérleg javításához. A hulladékgazdálkodás gyakorlata a hulladékok begyűjtésére és lerakására-újrahasznosítására vonatkozik. A hulladék minimalizálás és az újrahasznosítás még nem működik tökéletesen, ehhez szemléletváltásra is szükség van.

Ennek érdekében ösztönöznünk kell a minimális hulladéktermeléssel járó gazdálkodást és fogyasztást. A kommunális folyékony hulladékok megfelelő kezelése már majdnem 100 %-ban megoldott, de a veszélyes hulladékok keletkezésének minimalizálása, a megfelelő ártalmatlanítás, biztonságos elhelyezés még javításra szorul. A hulladékbegyűjtés, szállítás, elhelyezés színvonalának fokozatos emelése mellett előtérbe kell helyezni a hulladékokkal való gazdálkodás megteremtését.

Feladatok:

- a budapesti hulladékgazdálkodási rendszerhez kapcsolódó települési hulladékgazdálkodási rendszer aktualizálása és segítése,
- a keletkező hulladék mennyiségének csökkentése az Önkormányzat intézményeiben,
- a szelektív hulladékgyűjtés továbbfejlesztése,
- veszélyes hulladék szelektív gyűjtését kiemelten kell kezelni,
- növelni kell a hulladékhasznosítás arányát (pl. komposztálás),
- helyi komposztáló telepek létesítése igény szerint,
- a szervezett hulladékgyűjtés kiterjesztése a kerület egészére,
- meg kell szüntetni az illegális lerakókat,
- társadalmi tudatformálás (tájékoztatás, felvilágosítás, oktatás) a valós hulladékgazdálkodással kapcsolatban,
- a csatornahálózatra történő rákötések számának növelése,
- forrás kontroll által az illegális rákötések megtalálása, amennyiben feltételezhetően van ilyen
- jogi szabályozási és ellenőrzési eszközök megteremtése a szippantott szennyvizek tisztító telepre kerülésének biztosítására.

Feladatok és célkitűzések:

Cél	Feladat	Határidő	Felelős
Lakossági szemlélet formálása	Korszerű hulladékgazdálkodási ismeretek továbbítása (médiумok, oktatási intézmények)	folyamatos	Polgármester
Hulladékgazdálkodás javítása	A lakosság ösztönzése a szelektív hulladékgyűjtésre, továbbá a szelektív hulladékgyűjtő szigetek rendeltetés szerű használatára (médiумok,	folyamatos	Polgármester

	oktatási intézmények)		
Hulladékgazdálkodás javítása	Hulladékhasznosítás növelése, szelektív hulladékgyűjtés tovább fejlesztése	folyamatos	Polgármester
Hulladékgazdálkodás javítása	Szerves hulladékok komposztálásának megszervezése	folyamatos	Polgármester
Hulladékgazdálkodás javítása	Települési szinten, lakosságnál keletkező veszélyes hulladékok külön gyűjtése (festék maradványok, növényvédőszer maradékok, használt gumiabroncsok, veszélyes anyaggal szennyezett göngyölegek	folyamatos	Polgármester
Illegális hulladék lerakók megszüntetése	Illegális hulladék lerakók felszámolása, bírságolás	folyamatos	Jegyző
Levegőszennyezés csökkentés	Illegális hulladékégetés megszüntetése, bírságolás	folyamatos	Jegyző
Hulladék keletkezés csökkentése	Lakosság környezetvédelmi szemléletének formálása (médiák, oktatási intézmények)	folyamatos	Polgármester
Talajvíz szennyezés megakadályozása	Szennyvíz rákötések számának növelése	folyamatos	Polgármester
A szennyvíztelepre (FCSM Zrt) érkező szennyvíz minőségi paramétereinek javítása	Illegális szennyvízbekötések megszüntetésének elősegítése hatósági úton, együttműködés az FCSM Zrt.-vel	folyamatos	Jegyző

5.8. A környezettudatosság növelése, a környezeti nevelés és társadalmi részvétel

Alapvető feladat a környezet- és természetvédelmi ismeretek és a környezettudatosság közvetítése az oktatásban. Társadalmi szinten a környezeti értékrendet javítani kell, ezáltal a társadalmi részvétel erősíthető a környezettel és a természettel kapcsolatos döntéshozatali folyamatokban.

A kerületben:

az óvodai nevelés 20 óvodában és az ÁMK-ban,
 alapfokú nevelés-oktatás 12 általános iskolában, az ÁMK-ban, kettő 12 évfolyamos gimnáziumban, 1-1 hat-, illetve nyolc évfolyamos gimnáziumban,
 a középfokú oktatás 5 gimnáziumban folyik.,

Az iskolák tanulói számára biztosítani kell a magas szintű környezet- és természetismereti oktatást úgy a tanórákon, mint szakköri keretek között.

Alapvető cél a környezetvédelmi kérdésekben való tájékozottság és környezettudatosság terén tapasztalható lemaradás megszüntetése, a fiatal korosztálytól az aktív-idős korosztályig. A gazdasági és társadalmi nehézségek miatt minden döntéshozó hajlamos a környezetvédelem fontosságát alábecsülni, a prioritási sorrendben hátra sorolni. Általános hibás nézet, hogy a környezetvédelem a gazdag országok, régiók luxusa, és a mai Magyarországon vannak ennél sürgetőbb problémák is.

Feladat:

- az óvodában „ökológiai játékok” alkalmazása, lehetőség szerint minél több „Zöld óvoda” létrehozása,
- az oktató-nevelő munkát minden téren át kell haszna a környezetért való felelősség kialakítása, ez már nem lehet csupán a természettudományokat oktató tanárok elszigetelt feladata,
- sokkal több gyakorlatias, személetes oktatási és nevelési eszközre, módszerre van szükség mind a tanórán, mind azon kívül,
- pedagógiai szempontból hasznos lenne tanulmányi kirándulások szervezése szennyvíztisztítóba, hulladéklerakókba, vízművekhez tartozó létesítményekbe, ÁNTSZ mérőállomásokra,
- a különböző jellegű szakkörök feltámasztása mellett minden diákcsoport és tanár számára javasolt az értékörzés, mind elméletben, mind gyakorlatban,
- az iskolások fokozottabb, szélesebb körű bevonásával a „szemétszüret” akciókba, elősegíthető lenne a szelektív szemétygyűjtés társadalmi bázisának erősítése,
- a helyi társadalmi rendezvények (környezetvédő akciók, hagyományápoló kör) adhatnak módot a tudatformálásra,
- a hagyományok elszegényedését meg kell akadályozni; főleg azokét, melyek a természettel és az egymással való együttélés területét érintik. Hagyományteremtésre ad lehetőséget a jeles természetvédelmi napok megtartása is, vagy a műemlékhez kapcsolódó rendezvények szervezése,
- a szakmai képzések, különösen a pedagógusképzések, - továbbképzések szervezése kiemelkedő fontosságú,
- az iskola mellett a szemléletformálás másik nagyon fontos bázisa a család: az itt kapott minták, a helyes és helytelenek egyaránt, főleg fiatal korban, mélyen gyökeret vernek a gyermek gondolkodásában és viselkedésében,
- a szemléletformálásra számtalan lehetőséget kínálhat a munkahelyi környezetvédelmi oktatás, amelyet kívánatos lenne kötelezővé tenni. Ennek egyik gyakorlati eredménye lehet például az energia és papírtakarékosság lehetséges módjainak kidolgozása az adott munkahelyen,
- az ÁNTSZ, a környezetvédelmi és természetvédelmi hatóságok (pl. tájvédelmi körzetek, nemzeti parkok), vízügyi hatóságok, stb. mind szervezhetnek tudatformáló fórumokat, akciókat, megtarthatják a jeles környezetvédelmi napokat (pl. Madarak és Fák napja), közreadhatnak adatokat a környezet állapotára vonatkozóan. Szorgalmazhatnak mindennemű együttműködést a társadalom más résztvevőivel,
- a környezeti nevelés, szemléletformálás terén kiemelkedő szerepük van a különböző civil szervezeteknek, akik a helyi környezeti értékeket lokálpatriótaként védik,
- A társadalom szemléletformálásában kiemelkedő a média (televízió, a rádió, az írott sajtó) szerepe.
- a társadalmi részvétel növelését nagymértékben fokozhatja a lakosság jogainak és kötelezettségeinek megismertetése, környezeti adatokkal való ellátása, melyben eddig inkább a társadalmi szervezetek jártak az élen,

- a család, ahol a fogyasztói kultúra kialakul, a nevelés és a változtatás egyik alapvető színhelye. Olyan információszolgáltatást kell készíteni, amely meggyőzően bemutatják, hogy a gondos háztartásban a család anyagi, egészségi, környezeti érdekei összehangolhatók,
- minden szinten ki kell alakítani pozitív ösztönző rendszereket, hogy a jó gyakorlatok sokasodjanak és terjedjenek, s ezeket a társadalom értékékként kezelje.

Feladatok és célkitűzések:

Cél	Feladat	Határidő	Felelős
Kulturális értékek és hagyományok továbbítása	Programok, rendezvények szervezése, iskolai oktatás	folyamatos	Polgármester
Helyi problémák megismertetése a lakossággal	Helyi médiák (internet, TV, sajtó) üzemeltetése	folyamatos	Polgármester
A környezetvédelem integrálása a döntéshozásba, végrehajtásba	Környezetvédelmi ügyintéző alkalmazása hosszú távon	folyamatos	Polgármester
Környezetvédelmi feladatok finanszírozása	Környezetvédelmi Alapban (18/1996. (V.6.) számú helyi rendelet) rendelkezésre álló összeg felhasználása.	folyamatos	Polgármester

5.9. Energiagazdálkodás

A kerületben hőenergia termelés folyik. Ennek legnagyobb része lakossági, intézményi felhasználásra kerül.

A jövőben törekedni kell az alternatív energiaforrások lehetőségeinek felkutatására. Ezekkel kapcsolatos gazdaságossági vizsgálatok elvégzése javasolható, az esetleges pályázati források, lehetőségek körét meg kell találni, ezzel javítható a kerület energia mérlege. Az energiatermelés és -felhasználás racionalizálás, a legjobb elérhető technológiák (BAT) használati arányának növelése és a megfelelő termelési, szállítási, logisztikai eljárások használata célja a kerületnek. El kell készíteni a kerület energiagazdálkodásának komplex értékelését, amely az alábbi területekre terjed ki:

- a terület potenciális és kihasznált energiatermelési kapacitásainak felmérése az összes lehetséges energiahordozó és energiaforrás alapján,
- az energiatermelés és szolgáltatás hatékonyságának valamint környezeti, társadalmi és gazdasági hatásainak elemzése,
- az energiafelhasználás hatékonyságának elemzése a mezőgazdasági, szolgáltatási és lakossági szférákban,
- az energiahatékonyság növelésének és a környezetbarát energiatermelés lehetséges területeinek, eszközeinek felkutatása,
- energiahatékonyság növelése, a korszerű energiatermelési technológiák elterjesztésének támogatása,
- Az értékelés figyelembevételével, az alábbi alapelvekkel összhangban kell kidolgozni és megvalósítani a kerület energiagazdálkodási programját.

Feladat:

- meg kell teremteni az energiatermelők és szolgáltatók érdekeltségét az energiahatékonyság növelésében,
- elő kell segíteni a lakások, lakóházak, valamint a közintézmények energiatakarékosságra és az energiahatékonyság növelésére irányuló törekvéseit, utólagos hőszigetelések, energia megtakarítást eredményező beruházások támogatásával, alternatív energiaforrások alkalmazásának ösztönzésével,
- a kerületben hasznosítható alternatív és megújuló energiaforrások, energiahatékonyságot növelő eljárások feltárásának, kutatásának támogatása,
- az energiahatékonysággal kapcsolatos ismeretek népszerűsítése, terjesztése, demonstrálása.

Feladatok és célkitűzések:

Cél	Feladat	Határidő	Felelős
Közintézmények, közterületek energiamérlegének javítása	Épületek és berendezések korszerűsítése pályázati források felhasználásával (pl.: szakrendelő)	folyamatos	Polgármester
Alternatív energiaforrások felhasználásának elősegítése	Alternatív, megújuló energiaforrások preferálása (napenergia - rásегítő energiaként, geotermikus energia. Hőszivattyús megoldások alkalmazása	folyamatos	Polgármester

5.10. Vidéki környezetminőség, terület- és földhasználat

A kerületben a domborzati viszonyokból eredően nagyfokú erózióra nem számíthatunk.

A szélerózió a homokos területeken jelentős. A porszennyezés a légszennyezettséget növeli. A talajtömörödés, talajdegradáció jellemző, az erő és munkagépek nem célszerű üzemeltetése, illetve a talajok nem kellő lazítása, mélylazítása miatt. Meg kell említeni az 1990 év óta tartó tápanyaghiányt, hiszen talajaink tápanyagmérlege negatív, azaz a makroelemekből nem pótolunk vissza annyit, mint a növényekkel a talajról elviszünk.

A kerületben a földvédelemmel, a talajok állapotával, minőségével, kapcsolatos információk hiányosak.

A jelentős környezeti kockázatot jelentő talajkárosítások, talajszenyveződések feltárása, értékelése [eróziós, deflációs területek kiterjedése, talajsavanyodás alakulása, talajdegradáció alakulása, szennyezett talajok (veszélyes és egyéb hulladékokkal) kiterjedése] szükséges.

Termőföld védelmével kapcsolatos feladatok és célkitűzések:

Cél	Feladat	Határidő	Felelős
Talaj szerkezetének és tápanyagtartalmának javítása	Talajjavító anyagok alkalmazása, okszerű öntözés, a kerületben termelődő szerves anyag	folyamatos	Polgármester

	minél nagyobb arányú komposzttá alakítása, talajba történő beforgatása		
Pontszerű szennyezések megszüntetése, felszámolása	Tényfeltárás, hatóságok tájékoztatása, intézkedés kezdeményezése az érintett helyeken (pl.: üzemi területek)	folyamatos	Jegyző
Hulladékgazdálkodás javítása	Szerves hulladékok nagyobb arányú komposztálásának és a komposztált hulladék visszajuttatásának segítése	folyamatos	Főpolgármester, Polgármester

A fenntartható területfejlesztés az egyik kulcseszköze a természeti erőforrások hosszú távú védelmének. A területfejlesztés és a környezetpolitika megfelelő összehangolásával elősegíthető természeti és kulturális értékeink védelme.

Feladatok:

Talajvédelem:

- a talajokat érő kedvezőtlen hatások, szennyezések a lehető legkisebb mértékűre csökkentése,

Felszíni és felszín alatti vizek védelme:

- a gazdasági tevékenységek által okozott szennyezések, terhelések csökkentése, megállítása,
- egy körültekintőbb, racionális területhasználat és a vizek védelmét figyelembe vevő környezettudatos tevékenységek elősegítése.

Levegőtisztaság-védelem:

A kertés családi házak növényvédelmi munkái által okozott esetleges levegőszennyezés ésszerű csökkentése, alternatív megoldások alkalmazása.

Természetvédelem:

- értékes élőhelyek felkutatása és a meglévő értékek védelme mellett megfelelő hasznosításuk.

Tájvédelem:

Érvényesíteni kell a komplex tájhasznosítás, illetve a tájésképítési értékek szempontjait.

5.11. Közlekedés

A fejlesztések ütemezése az Európai Unió fejlesztési programok ütemének megfelelően hétéves időszakokat (2007-13; 2014-20) jelöl ki.

A fővárosi fejlesztések a gyorsforgalmi utakat, az első- és másodrendű főutakat tartalmazzák:

2007-2013

- M0 autópálya keleti szektor és Megyeri híd, 2x2 sáv
- Váci út (Fóti út – 2/A út közötti szakasz) 2x2 sávra bővítése
- Görgey Artúr út átépítése teljes körűen indokolt, villamospálya kialakításával, a villamos megállóban peronszigetekkel. (Az István út – Szilágyi út közötti teljes

hosszban egy ütemű megvalósítást javasolunk a villamos pálya rekonstrukciójával együtt)

2014-2020

- Körvasút menti körút és Aquincumi híd, 2x2 sáv + kapcsolódó külön szintű közúti – vasúti keresztezések együttes megvalósításával
- Mártírok útja – Újpalotai út
- Berliini út – Reitter F. út
- Temesvár utca – Árva utca
- Váci út (József A. utca – Megyeri út közötti szakasz) 2x3 sávra bővítése
- Szilágyi út (Görgey A. u. – Árpád út közötti szakasz), a 3. metróvonal befejezésével összefüggő fejlesztés
- Fóti út (Baross u. – Szilágyi út közötti szakasz) 2x2 sávra bővítése

2020 után

- MÁV Bp. – Szob vonal külön szintű közúti keresztezései
  - Megyeri út – Dunakeszi út (aluljáró)
  - Óceán-árok utca – Közvágóhíd u. (aluljáró)
  - Elem utca – Szerencs utca (aluljáró)

*megjegyzés:
A 3 külön szintű vasúti keresztezés közül a Megyeri úti aluljáró megvalósítását a vasútvonalon létesítendő Káposztásmegyer megállóhely és P+R parkoló építésével együtt indokolt ütemezni.
- Váci út (Megyeri út – Fóti út közötti szakasz) 2x3 sávra bővítése.
- A Szilágyi út (Fóti út – Óceán-árok u. közötti szakasz) 2x2 sávra bővítése

A Duna sor Budapest Közlekedési Rendszerének Fejlesztési terve szerint a Duna parti területek gyűjtőútja. Az út Váci úttal párhuzamos vonalvezetése miatt várhatóan a főutat tehermentesítő útként is funkcionál, ezért a kerület kezdeményezése szerint a főváros hálózatfejlesztés részeként valósítható meg. Az útvonal a forgalmi igényeknek megfelelően ütemezhető: a Tímár utca és a Károlyi I. utca közötti szakasza a Duna sor és a Váci út közötti területek fejlesztésével összefüggésben korábban megvalósítható (2014-2020), északi szakasza későbbi ütemben (2020 után).

Kerületi úthálózat fejlesztések

A kerületi gyűjtőutak

- Baross u. Erdősor u. – Óceán-árok u. között 2014-20 között
  - Káposztásmegyer és Újpest városrész közötti hálózati kapcsolatok bővítésére

Új kiszolgáló utcák

- Wolfner u. Károlyi I. városközpont fejlesztésének II. ütemében épül.

- Bécsi utca
szakaszának jelenleg közforgalom elől elzárt területe megnyitása.

Brüsszeli u. – Elem utca közötti

A kerület úthálózatának nem megfelelően kiépített területe Székesdűlő, itt a mellékutak szilárd burkolattal történő ellátása rövid távon szükséges.

Közúti forgalomáramlási mátrixok előrebecslése (fő –és gyűjtőút hálózat)

- forgalomcsökkenés várható, mivel a Váci út jobb eljutási időt fog biztosítani,
- a Váci út, Fóti út – Szilas patak közötti szakaszán a kapacitásnövekedésnek megfelelően kb. 40 %-kal növekedni fog a forgalmi terhelés,
- az Óceán-árok utca – Szilágyi út – Fóti úti aluljáró irányban forgalomművekedés várható, mivel a Megyeri út felől a XV. kerület felé (M0 keleti szektor hiányában) irányuló forgalom itt jelenik meg.
- Az M0 északi és keleti szektorjának együttes átadása esetén
- a csak a Megyeri hidat feltételező változathoz képest jelentős változás, hogy Újpest – Megyer észak-déli úthálózatán kisebb forgalom-csökkenés várható, mivel a jelenleg az M0 hiányában az Árpád híd – Hungária gyűrű felé irányuló forgalom egyes irányokban a jobb eljutási időt biztosító M0-t választja.
- jelentős mértékben csökken a XV. kerület felé az M0 hídról a IV. kerületen átáramló forgalom
- az M0 keleti szektorjának átadása esetén az átmenő nehéz teherforgalom Budapestre nem hajthat be, ez is kis mértékben csökkenti a forgalmi terhelést
- az Árpád úton a várható forgalom-csökkenés 10-15%.

Forgalomszabályozási javaslatok

Csomóponti fejlesztések

- Az M0 átadásával összefüggésben a következő csomóponti beavatkozások szükségesek:
  - A IV. kerület forgalmát érinti, de Dunakeszi területén levő Íves út – Auchan kapcsolat átépítése körforgalommá, mivel a jelenlegi kialakítás már a mai kapacitásnak sem felel meg.
  - A 2/A Óceán-árok utcai és Váci úti jelzőlámpás csomópontjának és az Óceán-árok utca – Megyeri út csomópontnak a felülvizsgálata szükséges a változó forgalmi igényeknek megfelelően.
  - Forgalombiztonsági okokból ebben az ütemben lenne célszerű a Óceán-árok utca Farkas-erdő út és Óceán-árok utca – Sporttelep utca felülvizsgálata is.
- Váci út – József A. utca csomópont jelzőlámpás szabályozása a Károlyi I. városközpont fejlesztése keretében épül meg.
- A Megyeri út – Fóti út csomópont kapacitása jelenleg kiemelt, a Váci út 2x2 sávra szélesítése után helyzete javulni fog, 2009 évi forgalmi vizsgálatok alapján eldöntendő a csomópont fejlesztésének jellege (jelzőlámpás szabályozás módosítása vagy körforgalom).
- Körforgalmú csomópontok építésének javasolt helyei:
  - Óceán-árok utca – Sporttelep utca
  - Sporttelep utca – Erdősor utca
  - Óceán-árok utca – Farkas-erdő utca
  - Homoktövis utca – Farkas-erdő utca

- Szilágyi út – Homoktövis utca
- István út – Deák Ferenc utca – Klauzál utca – Csokonai utca
- Csomópontok forgalombiztonságának javítása:
  - Nádor utca – Deák Ferenc utca (a Templom utca átépítésének figyelembevételével)
  - Nádor utca – Türr I. utca (jelzőlámpás szabályozás)
  - Mildenerger utca – Baross utca (jelzőlámpás szabályozás)

Egyirányúsítási javaslatok

- Baross utca – Attila utca – Nádor utca – Leiningen K. / Kiss E. utca. Ezek közül korábbi ütemben kialakítható a Nádor utca – Attila utca egyirányúsítása.
- Váci út – Baross utca közötti kiszolgáló utcák. Ezt a Váci út érintett szakaszának szélesítésével egy ütemben lehet kialakítani.
- Baross utca – Attila utca közötti kiszolgáló utcák

Gyalogos terek és utcák

- Szt. István tér – Károlyi I. utca módosítása kétirányú forgalomra.
- Templom utca
- Liszt Ferenc utca a Károlyi István városközpont gyalogos tengelyéhez kapcsolódóan.

Területi forgalomcsillapítás (Tempo 30 övezetek)

- Árpád út – István út – Görgey Artúr út – Rózsa utca
- Árpád út – István út – Tél utca – Rózsa utca
- Árpád út – Rózsa utca – Görgey Artúr út – Kiss J. utca
- Árpád út – Rózsa utca – Elem utca – Istvántelki út
- Görgey Artúr út – Leiningen utca – Blaha L. utca – Lahner Gy. utca
- Fóti út – Baross utca – Ugró Gy. utca – Sporttelep u.
- Megyeri út – Fóti út – Fiumei utca – Julianus barát utca
- Megyeri út – Julianus barát utca – Váci út – Szilas patak
- Sporttelep utca – Fóti út – Tábor utca – Pálya utca – Erdősor utca
- Nádor utca – Türr I. utca – Szt. László tér – Kiss E. utca – Görgey Artúr út – Deák F. utca
- Istvántelki út – Elem utca – Klára utca – Árpád út
- Nádor utca – Fóti út – Leiningen utca – Türr István utca

Teherforgalom szabályozása

A főváros teljes területén a 12 t össztömeg korlátozás bevezetése 2008-ban megtörtént. A fővárosi jelentőségű, teherforgalom számára kijelölt útvonalak:

- M0 autópálya, 2/A út, Váci út

A IV. kerületben a teherforgalmi célpontok megközelítését biztosító útvonalakat a 12t alatti és feletti korlátozású területekre behajtási engedéllyel rendelkező járművek számára ki kell jelölni.

- Teherforgalom számára kijelölni javasolt kerületi jelentőségű útvonalak
  - Megyeri út (Váci út – Íves út között)
  - Íves út
  - Ipari park utca
  - Óceán-árok utca
  - Fóti út
  - Berlini utca
  - Madridi utca
  - A lakóterületeken, a kiszolgáló utakon - az áruszállítás kivételével - a 3,5t össztömeg korlátozás bevezetése célszerű.

A forgalom akadályoztatásának elkerülésére célszerű a teherforgalom időbeli korlátozása, területileg differenciáltan. A főváros egész területén bevezetendő ún. „City logisztika”, az áruk nehéz teherjárművekről furgonokra történő átrakásának rendszerének szervezeti, jogi feltételei nem alakultak ki. Az erre vonatkozó tanulmány az M0 autópálya környezetében irányozta elő átrakó terminálok létesítését. A megfelelő feltételek létrehozása után kerülhet sor a kerületben a szállítási célok figyelembevételével a rakodóhelyek kijelölésére, illetve felülvizsgálatára.

Parkolás-szabályozás

- Időkorlátozással, fizető övezet kijelölése szükséges:
    - Újpest városközpont – Szt. István tér körzetét és Újpest városkapu körzetét magába foglaló területen.
  - Tervezett P+R parkolók
    - Káposztásmegyer Megyeri út a tervezett vasúti megállóhoz és a későbbi ütemben megvalósítandó metró végállomáshoz kapcsolódva.
    - Káposztásmegyer Óceán-árok utca a 14-es villamoshoz, későbbi ütemben metró állomáshoz kapcsolódva.
    - Rákospalota-Újpest vasútállomás IV. kerületi területén P+R parkoló kiépítésére alkalmas terület az Árpád úti felüljáró alatt van, kb. 90-100 fh. biztosítható.
    - Újpest-Városkapu megállóhelynél a P+R funkció a XIII. kerületi oldalra kerül.
- Az M0 megvalósításával összefüggésben, a kerületben a P+R parkolók kiépítése a városközpont parkolás szabályozásával egy ütemben célszerű.

Tömegközlekedés

A fővárosi és kerületi hálózatfejlesztés ütemezése

2007-2013

- M0 Duna-hídon autóbuszjárat Békásmegyer HÉV állomás és Káposztásmegyer 14-es villamos végállomás között, illetve a 11.sz. főút felől Újpest városkapuig közlekedő VOLÁN járatok
- Káposztásmegyer – Aquaworld autóbusz kapcsolat
- Káposztásmegyer vasúti megálló megvalósítása, az elővárosi vasúti közlekedés fejlesztése

2014-2020

- Aquincumi hídon autóbuszjárat Pók utcai lakótelep és Újpest városközpont között

A 3. metróvonal befejezése Káposztásmegyer utasforgalma, a tervezett P+R rendszer működése szempontjából alapvető fontosságú. A jelenleg érvényes fővárosi fejlesztési tervtől eltérően az Újpest Városközpont – Megyeri út vonalszakasz forgalomba-helyezése a 2014-2020 közötti időszak elején szükséges, ami feltételezi az előkészítő munkák megkezdését 2007-2013 között, és amelyhez kapcsolódóan módosítandó a ráhordó autóbusz-hálózat.

Vízi közlekedés

A budapesti agglomeráció növekedése, a mobilitási igények fokozódása és az egyéni közlekedés térnyerése megköveteli a közösségi közlekedés előnyben részesítését, részarányának növelését. A főváros észak-déli irányában adott egy olyan folyosó, a Duna, amely közösségi közlekedési célra jelenleg szinte kihasználatlan. Pedig a folyami hajózásban rejlő lehetőségeket kiaknázva viszonylag csekély költséggel megvalósítható az agglomeráció és Budapest belvárosának gyors, pontos és menetrendszerű összeköttetése.

A fejlesztés három piaci szegmensben lehetséges:

- az idegenforgalmi célú hajózás
Jelentősége fokozatosan növekszik, mind a csoportos (szállodahajó) turisztikai, mind az egyéni (kishajók, yachtok) területén, különösen nemzetközi vonatkozásban.
- a közforgalmú távolsági hajózás
Az évek óta stagnáló forgalom újra pozitív tendenciát mutat, mind a külföldi (Budapest – Bécs), mind a belföldi (Főváros-Dunakanyar) vonatkozásában.
- a közforgalmú kistérségi (városi, városkörnyéki) hajózás
Hasonló adottságú városokban gazdaságosan működik. Budapesten és ezen belül a IV. kerületben a hajózási műszaki és szervezeti feltételeit ki kell alakítani.

A budapesti agglomerációs területen, a fejlesztési koncepció szerint a következő hajóviszonylatok kerültek kijelölésre, amelyek a Duna mentén a legfontosabb lakótérségeket és intézményi területeket – köztük a belváros fontos pontjait – felfűzik:

1. Tahitótfalu	Vigadó tér / Petőfi tér
2. Százhalombatta	Vigadó tér / Petőfi tér
3. Békásmegyer (Pünkösdfürdő)	Budafok – Belváros

Újpest bekapcsolására a rendszerbe a Megyer – Pünkösdfürdő átkelő menetrendszerinti illeszkedése a minimális feltétel. A kerületben a Palotai-sziget déli – Népsziget északi része alkalmas új kikötő létesítésére, megfelelő kapcsolatokkal.

Az újpesti öbölben, az Árpád út magasságában új hajóállomás (köz célú személyszállítás) létesül a BKV Zrt. fejlesztésében. (A munkálatok 2011. évben kezdődtek el.)

Kerékpáros közlekedés

Az M0 Duna – hídon jelenleg épül a kerékpárút. Fővárosi kerékpáros hálózati elemek a BKRFT szerinti ütemezése:

2013-ig megvalósítandó

- Duna sor – Váci út
- Attila u.- Szerúskert utca
- Külső Szilágyi út
- Tél utca

2014-2020 között megvalósítandó

- Váci út – Megyeri út – Íves út
- Deák F. utca – Langlet W. utca – Arany J. utca
- Tábor utca – Vadgesztenye utca – Reviczky utca – Julianus barát utca
- Óceán-árok utca

Jelentős intézményeknél és metróállomásoknál őrzött kerékpártárolók elhelyezése szükséges.

Gyalogos forgalmi létesítmények fejlesztése

2007-2013

- Szt. István tér – Templom utca gyalogosfelületek
- Gyalogos középszigetek kialakítása szükséges
  - Árpád út Löwy Izsák utcánál
  - Fóti úti gyalogos átkelőhelyeken a Baross utca és Szilágyi út között
  - Megyeri úti gyalogos átkelőhelyeken (Stadionnál)
  - Külső Szilágyi út
- Jelzőlámpás gyalogos átkelés
  - Főutak által elvágott területegységek között a meglévő kapcsolatok sűrítése szükséges.
  - Váci úti gyalogos keresztezések a Dunapart menti területek megközelíthetőségének javítására.
- Káposztásmegyer vasúti megállóhoz kapcsolódóan gyalogos aluljáró építése szükséges.

2014-2020

- vasútvonalak külön szintű keresztezései (gyalogos aluljárók) - Állami feladat.
  - Rákospalota – Újpest vá.
  - Angyalföld vá.

2020 után

- 3.metróvonal meghosszabbításához kapcsolódó gyalogos létesítmények
  - Rózsa utca – Árpád út csomópont gyalogos aluljáró
  - Rákospalota – Újpest gyalogos aluljáró – MÁV kapcsolat
  - Káposztásmegyer végállomási gyalogos kapcsolatok
  -

(Forrás: 5.11 fejezet: Újpesti Közlekedési Rendszerterv – 2008)

Feladatok és célkitűzések:

Cél	Feladat	Határidő	Felelős
Környezetkímélő közlekedés előtérbe helyezése	Kerékpáros infrastruktúra fejlesztése kerékpárok és kerékpárosok biztonságának növelése	folyamatos	Polgármester
Útfelújítások, járdafelújítások	Utak, járdák, parkolók felújítása, vagy a felújítás kezdeményezése	folyamatos	Polgármester

6. A környezetvédelmi program eszközszerke

6.1. Tervezési, szabályozási eszközök

A korszerű környezetvédelmi politika hosszú távú és integrált megközelítést, a különböző területi szintek és ágazatok közötti egyeztetett tervezést, programkészítést és megvalósítást igényel. Ennek érdekében össze kell hangolni a kerületre készülő különböző ágazati koncepciókat, stratégiákat, terveket, hogy azok végrehajtása ne sértse a környezeti érdekeket, ne keresztezze a Környezet- és Természetvédelmi Programban megfogalmazott célokat. Különös figyelmet kell fordítani a településfejlesztési programokra és ezekkel összhangban kell majd felülvizsgálni Újpest településfejlesztési Koncepcióját és Programját. Budapest Főváros IV. kerülete Környezetvédelmi Programja minden fázisának kialakításánál fontos az alábbi tervek, programok ill. az ezek által meghatározott irányelvek és feladattervek eredményeinek figyelembevétele, a belőlük származó feladatok meghatározása:

II. Nemzeti Környezetvédelmi Program,
Országos Környezetvédelmi Kármentesítési Program,
Országos Hulladékgyűjtési Terv,
Közösségi Vívmányok Átvételének Nemzeti Programja,
Nemzeti Természetvédelmi Alapterv,
Nemzeti Környezet- Egészségügyi Akcióprogram,
Nemzeti Alap Tanterv.

Törekedni kell a kapcsolattartásra a különböző szintű - kiemelten a nemzeti - programok készítőivel, hogy a jövőbeni tervezés során a szabályozási és finanszírozási szempontjaikat érvényesíteni tudjuk.

A kerület Környezetvédelmi Programját annak elfogadása után nem lehet magára hagyni, hanem egy folyamatos, gördülő tervezést biztosítani kell.

Ebből adódó feladatok:

- az EU csatlakozási folyamat során változó szabályozásoknak, az újonnan születő ill. módosuló törvényeknek, jogszabályoknak való megfeleltetés,
- aktualizálás, az elképzelések érvényesítése a kerületi szabályozásban.

6.2. Környezetvédelmi információs rendszer, információ-gazdálkodás

A kerület környezetvédelmi információs rendszerébe való beillesztését kell megvalósítani. A kerület környezetvédelmi információs rendszerének kialakítása kiemelt fontosságú feladat. Létrehozása a hazai és nemzetközi kötelezettségek figyelembe vételével, betartásával történhet.

Biztosítani szükséges a meglévő környezetvédelmi információkhoz való hozzáférés lehetőségét, egyúttal erősítve a társadalom közvetlen részvételét a jövőbeni tervezési folyamatokban, az eddigi tervek megismerésében, véleményezésében.

Egy jól működő információs rendszer ezzel összefüggésben hatékony támogatást nyújthat a jövőbeni tervezési, döntéshozatali folyamatok szereplőinek.

A rendszer egy hosszú, összehangolt előkészítési folyamat eredményeként kerülhet kialakításra, célszerűen a kerületben kiépülő környezetvédelmi információs rendszerekkel összhangban. A fenti feladat végrehajtása során kiemelt szerepet kaphatnak a gazdasági élet egyéb szereplői mellett a civil szerveződések.

Az információk biztosítása során előnyt élveznek azok, amelyek a környezet védelmének helyi szintű gyakorlati megvalósítását segíthetik elő, mintegy alapot szolgáltatva a későbbi lépésekhez.

Ilyen alapinformációknak tekinthetők többek között:

- a környezetvédelmi vonatkozású törvények, jogszabályok, /jogok és kötelességek/,
- a környezet minőségét befolyásoló emberi beavatkozások hatásának, az elképzelhető alternatívák bemutatását szolgáló segédletek,
- a meglévő és hozzáférhető környezeti információk helyét, elérhetőségét jelző anyagok, stb.

Feladatok:

- A regionális központ és a megyei önkormányzatok és a kerület interaktív kapcsolatának megteremtése, kihasználva az Intelligens Régió adta lehetőségeket. A megyei önkormányzatoknál lévő térinformatikai adatbázis alapján egy a TEIR-rel, más környezetvédelmi, területfejlesztési vidékfejlesztési, információs rendszerekkel kompatibilis rendszer kialakítása, a tartalmi részek egységesítése.
- Az adatbázis folyamatos frissítéséhez szükséges adat, információ áramlás rendszerének kidolgozása, megszervezése.

6.3. Kutatás, fejlesztés

Több szükséglet is erősíti a kutatás fejlesztés fontosságának hangsúlyozását. A fejlett országok integrációs szervezeteihez való csatlakozás egy sor direktívának, termék és termelési szabványnak, irányelvnek az alkalmazásával jár együtt, illetve a „környezet védelmének általános szabályairól” szóló törvény 53. §. /2/ pontja szerint egyrészt fokozni kell a környezetvédelmi K+F tevékenységet, másrészt biztosítani kell a különböző szervezetekben folyó munkák összehangolását.

A K+F tevékenység a nemzeti programban kap fontos szerepet.

6.4. Intézményrendszer

A Főváros IV. kerület területén illetékes környezetvédelmi intézmények, szakhatóságok:

- Közép-Duna-völgyi Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség,
- Budapest Főváros Kormányhivatala IV. és XV. kerületi Népegészségügyi Intézet
- Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal Növény-, Talaj- és Agrárkörnyezet-védelmi Igazgatóság
- Budapest Főváros Főpolgármesteri Hivatal

A Program megvalósítása szempontjából alapvető a környezetvédelem intézményrendszerének erősítése mind az országos hatáskörű intézmények szintjén, mind a regionális és helyi szinten. Az NKP is a decentralizált, integrált intézményrendszer fejlesztését szorgalmazza a szubszidiaritás elvének megfelelően.

„A környezetvédelem intézményi rendszerét a decentralizáció irányába kell fejleszteni, erősíteni kell a helyi és regionális intézmények önállóságát, szervezeti és anyagi lehetőségeit”, illetve „szintén erősíteni kell a horizontális kapcsolatok rendszerét és az érintett ágazatok, kamarák, szakmai szervezetek környezetvédelmi munkáját és környezetvédelemmel foglalkozó egységeit.”

Az intézményi háttér kialakítására tett javaslatot két szinten fogalmazzuk meg. A belső intézményrendszer részei az egységes információs rendszer, a regionális környezetvédelmi központ, a regionális környezetvédelmi tanács és a fővárosi ill. kerületi környezetvédelmi

alap. A külső intézményrendszerhez a környezetvédelmi tanácsadó testületek és a térségi koordinációs irodák tartanak.

6.5. Környezeti kultúra fejlesztése, társadalmi részvétel és tudatosság erősítése

A környezetvédelmi koncepció és program megvalósításában nagy szerep hárul a társadalom különböző szereplőire és szervezeteire, köztük az önkormányzatokra is. A környezetvédelmi ismeretek átfogó szintjének elsajátítása és az ökológiai szemlélet kialakítása minden állampolgár feladata, hiszen csak ezek ismeretében várható el a hozzáértő véleménynyilvánítás és érdemi kezdeményezés. Nagy szerep hárul a szemléletformálásban és ezek elterjesztésében a médiára. Az oktatás, a képzés és a tájékoztatás legalapvetőbb feladata az, hogy az emberek számára közérthetővé és világossá tegye azt, hogy egyes döntéseinknek környezetvédelmi következményei vannak és a helyes döntésekhez milyen megoldási módok tartoznak. Kiemelten fontos a felnövekvő generáció oktatása, képzése, felvilágosítása a környezet- és természetvédelmi ismeretek terén, a Nemzeti Alaptanterv korszerű bázisára támaszkodva. A megfelelő ismeretanyag, információbázis végeredményben - a közvetlen környezeten keresztül - áttételesen is hasznosul, a család, rokonság, ismeretség akár társalgási szintű tájékoztatásával is. A tömegtájékoztatási eszközök szerepe felbecsülhetetlen. A környezetvédelmi jellegű információk számának, terjedelmének, hatékonyságának növelése a cél. Elő kell segíteni a gyakoriság növelésével és a tájékoztatás színvonalának emelésével azt, hogy a jelenleg majdnem dominálónak tekinthető negatív hatásokkal legalább egyenértékű pozitív, a helyzet javítását, a megoldási módok szemléltetését, stb. előtérbe helyező információk kerüljenek be a köztudatba.

Elő kell segíteni a környezeti állapot alapadatok rendszeres közlését. Ez egyben az információhoz való jog biztosításának kötelezettsége is. Csak megalapozott tájékozódás eredményezhet tudatos, felelősségvállaló tevékenységet.

Értelmes célokért az emberek öntevékenyen is fel tudnak és fel kívánnak lépni. Megfelelő háttér és támogatás hiányában a legértékesebb kezdeményezések is megghiúsulnak. Odafigyeléssel, támogatással fel kell karolni az érdemi, helyi kezdeményezéseket.

Környezeti kultúra fejlesztése, társadalmi részvétel és tudatosság erősítése érdekében:

- erősíteni indokolt a környezetet érintő valamennyi döntés-előkészítésnél a civil társadalom szereplőivel, a lakossággal a kommunikációt, demokratizálni szükséges a döntési folyamatot;
- az iskolarendszerű és iskolarendszeren kívüli képzésben, oktatásban nagyobb gondot kell fordítani a környezetvédelmi szemléletformálásra (egészséges életre-nevelés, kemikáliák szakmai kezelése, személyi higiénia, turisztikai viselkedés, természetes állapot helyreállítását elősegítő növény és állatgazdálkodás, stb.),
- széleskörű nyilvánosságot indokolt biztosítani a környezet állapota alakulásának folyamatáról, a bekövetkezett károk és felszámolásuk közérdekű okairól, tapasztalatairól.

6.6. A program megvalósításához lehetséges főbb pénzügyi források

Az EU csatlakozás feltétele volt, hogy a tervezési és finanszírozási rendszert az EU szabályoknak megfelelően kell kialakítani, oly módon, hogy az megfeleljen az EU tárfinanszírozást nyújtó strukturális és kohéziós alapok által megszabott követelményeknek is.

Európai Bizottsági források

Új Széchenyi Terv

- Gazdaságfejlesztési Operatív Program (GOP)
- Környezet és Energia Operatív Program (KEOP)

A **KEOP 2009-2010-es** Akcióterv időszakra vonatkozó pályázati felhívások közül azok, melyek szakaszos beadással kerültek meghirdetésre **2010. december 31-vel technikailag (adminisztratív jelleggel) lezárulnak.** Ezek folytatásaként **megjelenő 2011-2013-as** Akcióterv időszakra vonatkozó pályázati kiírások jelenleg előkészítés alatt állnak, a kiírások alapján véve (célok, tevékenységek tekintetében) nem változnak, ugyanakkor egyszerűsítési, ésszerűsítési módosítások, ill. a jogszabályi változások átvezetésre kerülnek. (forrás: NFÜ)

Az alábbi konstrukciók megnyitása/folytatása várható a 2011-es időszakban:

KEOP-1.1.1 Települési szilárdhulladék-gazdálkodási rendszerek fejlesztése – első és második forduló

KEOP-1.1.1/B Települési szilárdhulladék-gazdálkodási rendszerek továbbfejlesztése

KEOP-1.2.0 Szennyvízelvezetés és tisztítás – csak megvalósítás

KEOP-1.3.0 Ivóvízminőség javítása – csak megvalósítás

KEOP-1.3.0/B Ivóvízellátás biztonságának javítása a vízbázis súlyos veszélyeztetése, illetve a nem közüzemi vízbázis kiváltásának szükségessége esetén – csak megvalósítás

KEOP-2.1.1 és 2.1.2 Állami/önkormányzati árvízvédelem – csak második forduló

KEOP-2.1.3 Tájgazdálkodást megalapozó vízi infrastruktúra kiépítése (VTT) – első és második forduló

KEOP-2.2.1/B Duna-Tisza-közi Homokhátság vízpótlása - csak második forduló

KEOP-2.2.2/B A Víz Keretirányelv végrehajtásához kapcsolódó informatikai rendszer fejlesztése

KEOP-2.2.3/A Üzemelő vízbázisok diagnosztikai vizsgálata

KEOP-2.2.3/B Üzemelő vízbázisok biztonságba helyezése

KEOP- 2.4.0 Szennyezett területek kármentesítése – csak második forduló

KEOP-2.4.0/B Települési szilárd hulladéklerakó kármentesítés és rekultiváció – csak második forduló

KEOP-2.5.0/B Vízgazdálkodási tervezés: árvízi kockázati térképezés

KEOP-3.1.2 Élőhelyvédelem, -helyreállítás, vonalas létesítmények természetkárosító hatásának mérséklése – első és második forduló

KEOP-3.1.3 Gyűjteményes növénykertek, védett történeti kertek megőrzése és helyreállítása – első és második forduló

KEOP-3.3.0 Az erdei iskola hálózat infrastrukturális fejlesztése

KEOP-4.2.0/A és /B Helyi hő és hűtési igény kielégítése megújuló energiaforrásokkal

KEOP-4.3.0 Megújuló energia alapú térségfejlesztés

KEOP-4.4.0 Megújuló energia alapú villamosenergia, kapcsolt hő és villamosenergia, valamint biometán termelés

KEOP-4.6.0 Nagy- és közepes kapacitású bioetanol üzemek létesítésének támogatása

KEOP-4.7.0 Geotermikus alapú hő-, illetve villamosenergia-termelő projektek előkészítési és projektfejlesztési tevékenységeinek támogatása

KEOP-5.4.0 Távhő-szektor energetikai korszerűsítése

KEOP-6.1.0 Fenntartható életmódot és az ehhez kapcsolódó viselkedésmintákat ösztönző kampányok (szemléletformálás, informálás, képzés)

KEOP-6.2.0 Fenntarthatóbb életmódot és fogyasztási lehetőségeket népszerűsítő, terjedésüket elősegítő mintaprojektek

KEOP-6.3.0 Környezetvédelmi célú informatikai fejlesztések a közigazgatásban (E-környezetvédelem)

KEOP-6.3.0/Z Stratégiai zajtérképe és zajcsökkentési intézkedési tervek

KEOP-7.1.0 Derogációs vízi közmű projektek előkészítése (új, egyszerűsített pályázat az elmaradt derogációs feladatokhoz kapcsolódó tervezéshez)

- Közlekedés Operatív Program (KÖZOP)
- Regionális Operatív Programok (ROP)
- Társadalmi Megújulás Operatív Program (TÁMOP)
- Társadalmi Infrastruktúra Operatív Program (TIOP)

Nemzeti Fejlesztési Terv (NFT)

- Humán erőforrás-fejlesztési Operatív Program (HEFOP)

INTERREG Közösségi Kezdeményezés

Európai Területi Együtműködés programok (IPA, ENPI)

Határ menti együtműködés: INTERREG IIIA

- Magyarország-Románia Határon Átnyúló Együtműködési Program
- Magyarország-Szlovákia Határon Átnyúló Együtműködési Program
- Magyarország-Horvátország IPA Határon Átnyúló Együtműködési Program
- Magyarország-Szerbia IPA Határon Átnyúló Együtműködési Program
- Magyarország - Szlovákia - Románia - Ukrajna Európai Szomszédosági és Partnerségi Eszköz Határon Átnyúló Együtműködési Program
- Szlovénia-Magyarország határon Átnyúló Együtműködési Program
- Ausztria-Magyarország Határon Átnyúló Együtműködési Program
- Dél-kelet Európai Transznacionális Együtműködési program

Délkelet-Európai Transznacionális Együtműködési Program (South-East Europe programme – SEE)

Transznacionális együtműködés: INTERREG IIIB

Egyéb külföldi források

EGT és Norvég Finanszírozási Mechanizmus (2012-től várható)

Svájci-Magyar Együtműködési Program

Life + Program

Európai Tanácsnak az Európai Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Alapból (EMVA)

Az Új Magyarország Vidékfejlesztési Program (ÚMVP)

ÚMVP III. tengely

- Mikrovállalkozások létrehozásának és fejlesztésének támogatása
- Turisztikai tevékenységek ösztönzése

- Falumegújítás- és fejlesztés
- Vidéki örökség megőrzése és korszerűsítése

ÚMVP IV. tengely

- Leader Pályázatok

Regionális és egyéb önkormányzati források:

- Regionális területfejlesztés előirányzatok,
- Önkormányzati és kistérségi hozzájárulások.
- Megyéhez decentralizált területfejlesztési források
- Megyei környezetvédelmi keret

Privát források:

- gazdálkodók,
- civil szféra,
- lakosság.

7. Finanszírozási feltételek, pénzügyi eszközök

A helyi és a regionális környezetgazdálkodás elsősorban önkormányzati feladat. A megfelelő súlyú jogi szabályozás mellett az Önkormányzat közvetlenül is részt vállal ebben, elsősorban, mint a környezet állapotát meghatározó közszolgáltató megbízójaként. A környezetminőség megőrzéséért és javításáért felelős és kötelezett Önkormányzat másrészt hatóság is egyes területeken.

Az Önkormányzat költségvetésében elsődleges célkitűzés kell, hogy legyen a környezetvédelemre fordított pénzzel kapcsolatban a bázisszemléletű költségvetés készítésről a feladat-finanszírozásra történő áttérés. A jelenlegi önkormányzati finanszírozási rendszer rendkívül hátrányosan érinti a környezetvédelem egyes szakterületeit. A környezetgazdálkodási ágazatok tartalékai kicsik. Az e területekre fordított önkormányzati forrásokat növelni kell. A költségvetés készítése során a feladat-finanszírozás elveinek figyelembevételével kiemelten kell kezelni a kerületi környezetminőséget döntően meghatározó helyi üzemeltetési közszolgáltatások kérdését. Racionalizálni kell a területeket és az intézkedések nyomán felszabaduló források, megtakarítások jelentős részét környezetvédelmi problémák megoldására kell fordítani. Gazdasági szabályozó eszközként – az Önkormányzat szabályozási jogosítványa és a közszolgáltatások díjának megállapítása mellett – a helyi adók jöhetnek még számításba, mint környezetvédelmi célra fordítható bevételi források.

Az Önkormányzatnak 2005. évtől a költségvetésben a környezetvédelemmel összefüggő területek, tevékenységek finanszírozására, támogatására Környezetvédelmi Alapot kell létrehozni. A Képviselőtestület a Környezetvédelmi Alap képzésére, felhasználására vonatkozóan helyi szabályokat hoz, melyben részletesen meghatározza az alapból finanszírozandó, támogatandó szakterületeket, tevékenységeket, szervezeteket, intézményeket. A Környezetvédelmi Alap bevételeit gyarapítják a Polgármesteri Hivatal által jövőben kivetett környezetvédelmi bírságok, melyekre kellő hangsúlyt kell fektetni, ezzel is növelve a bevételeket. Az Alap elfogadása után Budapest Főváros IV. kerülete területén kivetett környezetvédelmi bírság teljes összege is az Önkormányzatot illeti majd. Ezeket az összegeket célszerűen a Környezetvédelmi Alapba kell helyezni. A környezetvédelmi törvény létrehozta a környezetterhelési díj és igénybevételi járulék intézményét, melyet gazdálkodó szervezeteknek, vállalkozóknak, intézményeknek, a lakosságnak környezethasználat esetén kell megfizetniük. Amennyiben ezekből a forrásokból az Önkormányzat többletbevételre tesz

szert, ezt a többletbevételt a Környezetvédelmi Alapon keresztül környezetvédelmi célokra kell fordítani.

Egyes jelentősebb, környezetvédelmet is érintő településfejlesztési feladatok fontos finanszírozási forrása lehet a Zöld Forrás. Fontos kiemelni, hogy a Környezetvédelmi Programban felsorolt megvalósítandó feladatok döntő többségéhez bevonhatók pályázati források például a Zöld Forráson keresztül. A Zöld Forrás igénybevétele általában meghatározott önerő biztosítása mellett lehetséges, mely önerőt célszerű a kerületi Környezetvédelmi Alapból biztosítani.

8. Társadalmi kapcsolatok

A társadalom egésze és egyénei a környezeti ártalmak szenvedői, ugyanakkor maguk is közreműködnek a környezeti ártalmak keletkezésében, előidőzésében; ezért bevonásuk a döntések előkészítésébe, a döntéshozatalba, a döntés megvalósulásának ellenőrzésébe (mely egyben törvény adta joguk is) nem maradhat el. Nem szabad megfeledezni arról, hogy a társadalmi elfogadottság kialakítása mellett a társadalmi részvétel jelentős információs forrást, illetve a végrehajtáshoz szükséges ellenőrzési keretek kiszélesítését is jelenti, tehát támogatója a megfelelő és érvényesíthető döntéshozatalnak. Az Önkormányzat, a környezethasználók és a társadalom közötti együttműködés elengedhetetlen a környezetvédelmi érdekekről való gondoskodáshoz, melynek lényege, hogy elvi utat nyit a megegyezésre törekvéshez.

Az Önkormányzatnak az eddiginél lényegesen nagyobb szerepet kell vállalnia a környezetvédelmi oktatásban, nevelésben, szemléletformálásban. Olyan közgondolkodást kell kialakítani, mely megütközéssel fogadja és elítéli a környezetkárosító cselekedeteket. A lakosság vásárlási, fogyasztói szokásaiban pedig elő kell segíteni a hulladékcsökkentő, hulladék-érzékeny gondolkodás megjelenését és elterjedését. Tudatosítani kell, hogy a globális problémák megoldását a háztartásokban, kiskertekben, kirándulásokon kell kezdeni. A legújabb PR ismeretek és eszközök felhasználásával komoly társadalmi előkészítő munkát kell megkezdeni, nem csak a köztisztasági morál emelése érdekében, hanem olyan fontos célokért is, mint a szelektív hulladékgyűjtés programjának népszerűsítése, vagy a lakossági körben keletkező veszélyes hulladékok begyűjtésének propagálása. Szorosan együttműködve az érintett közszolgáltatókkal, szervezetekkel és intézményekkel, igénybe kell venni a helyi média, a sajtó, a rádió, esetleg majd a TV segítségét, az érdeklődő pedagógusokon keresztül el kell jutni az oktatási intézményekbe is. Az ifjúság szemléletének alakítása döntő lehet, hiszen egy felnőtt szemlélete legtöbbször nehezen változtatható meg, a gyerekek azonban mindig fogékonyak a környezet ügyére és rajtuk keresztül a szülők környezeti szemlélete is hatékonyabban befolyásolható. A külföldi példák alapján, tapasztalataikat felhasználva, segítségüket igénybe véve jelentős előrelépést tehetünk ezen a területen is. Az Önkormányzat, mint az alsó- és középfokú oktatás felelőse, saját intézményrendszerén keresztül a legfontosabb szereplő lehet a szemléletformálásban.

Érzékelhető eredmények eléréséhez nagy körültekintéssel kidolgozott, komplex program hosszú távú, következetes végrehajtása szükséges. Európai tapasztalatok szerint e tevékenység mérhető hatása 3 - 5 év után jelentkezik.

Rendkívül fontos, közhangulatot befolyásoló tényező a környezetminőség, ezen belül is különösen a köztisztaság, a hulladékgazdálkodás színvonala. Természetesen ezt a lehető legmagasabb szintre kell emelni, ez azonban önmagában nem elegendő. Az általános környezeti kultúra javítása nélkül jelentős többletráfordítással sem lehet látványos eredményeket elérni ezeken a területeken. Budapest Főváros IV. kerület lakosságának partnerként kell viselkednie, ki kell alakítani a polgároknak az együttműködési készséget és bizalmat. Ennek érdekében a lakosság alapvető elvárását teljesíteni kell, azaz legalább évente

információhoz juttatni – Nyilvános Környezeti Adatbázis felhasználásával – arra vonatkozólag, hogy milyen környezetének állapota. Az állapot megadása mellett szükséges tisztázni a környezetminőséget befolyásoló valós okokat, okozókat, ismertetni a környezetegészségügyi vonatkozásokat, és megfogalmazni a tennivalókat is.

A környezetvédelem ügyének a lakosság körében népszerűvé kell válnia, hogy a meghirdetett programokat a szélesebb rétegekkel el tudjuk fogadtatni, hogy megismerhessék a környezetgazdálkodás helyi problémáit, a fontos feladatokat és célokat, a szelektív hulladékgyűjtés, a hulladékhasznosítás fontosságát stb. Mivel az emberek értelmes célokért öntevékenyen is fel tudnak lépni, támogatni kell a lakossági környezetvédelmi szerveződéseket, kezdeményezéseket. Ezek a társadalomra, a közmorálra, a közéletre való pozitív hatásukkal, jó példák mutatásával és elismertetésével jótékonyan tudnak hatni és javítani a környezetformálás és közgondolkodás helyzetén.

Végezetül nem szabad megfeledkezni arról, hogy az Önkormányzat környezetvédelmi példamutatása nélkül nem várható el a lakosságtól és a vállalkozóktól a környezetvédelem érdekében történő cselekvés. Ehhez a példamutatáshoz nem csupán a „gazda” módjára való viselkedésre, de a megalkotott szabályok betartására is szükség van („gazdaszemlélet”). A gazdaszerep, a „jó háztartásvezetés” gyakorlata annál erősebben jelentkezhet, minél konkrétabb maga a gazdálkodás tárgya.

9. Önkormányzat környezeti munkájának értékelése

9.1. Az Agenda 21 és a környezeti audit

Az Agenda 21 az első ENSZ dokumentum, amely kiemeli a közigazgatás, az önkormányzatok szerepét a környezetvédelemben. Mint az állampolgárokhoz legközelebb levő politikai és irányítási szintnek, az önkormányzatoknak döntő szerepük van a nyilvánosság tájékoztatásában és a lakosság mozgósításában, környezetérzékenységének kialakításában. A helyi Agenda 21 összeállítását már több Európai Unió tagország számos kerület önkormányzata elkezdte. Az e keretek között bevezetett átfogó konzultációs folyamat az általános környezeti irányelvek megfogalmazására, konkrét intézkedési programok kidolgozására és konkrét környezeti projektek megvalósulására irányul. A lakosság közreműködése nélkül a fejlesztések és a helyi Agenda 21 nem valósítható meg. Mindenki saját maga szabályozhatja energiafelhasználását, alakítja fogyasztási szokásait, vállalhat felelősséget. Az írott tájékoztató anyagok, a kiállítások, a viták segítenek az ismeretek és a tudás megszerzésében, de az Agenda 21 ennél sokkal többet igényel: a célokat és az intézkedéseket a legkülönbözőbb társadalmi és gazdasági szereplőknek kell megvitatniuk, és konszenzusra kell törekedniük. A helyi Agenda 21 sikere attól függ, hogy a fejlesztési folyamatokban milyen mértékben vesznek részt a különböző társadalmi csoportok. A komplex feladatok megfelelő eszközrendszerrel és a követelményekhez igazodó szervezeti formát igényelnek, ezért az önkormányzat számára különösen fontos és ésszerű, ha a hatékony irányítási rendszer kialakításához felhasználja a környezeti (öko-) auditot. A környezeti audit rendszere segítséget nyújt az önkormányzat környezeti munkájának rendszerbefoglalásához, a kerület marketing- és PR tevékenységük javításához.

9.2. Az EMAS rendelet közigazgatási, önkormányzati alkalmazásának jogi keretei

Az Európai Közösség Tanácsának 1836/93/EEC számú, „A vállalatok önkéntes részvételéről a környezeti menedzsment és környezetvédelmi auditálás közösségi rendszerében” című (EMAS) rendelete bevezetőjében megfogalmazta, hogy a termelővállalatokra kidolgozott rendszert a nem termelő szektorokra, a szolgáltató szektorra, a közszolgáltatásokra, a

közigazgatásra is ki kell terjeszteni. Az EMAS rendelet 14. cikkelye pedig kifejezetten előírja a nem termelő szektorok kísérleti öko-auditálását. Az öko-audit megteremti a lehetőségét annak, hogy az önkormányzat rendszeres időközönként meghatározza környezeti cselekvési programját, amely egyrészt rögzíti a hatásköröket, másrészt figyelembe veszi a lakosság érdekeit. Az önkormányzatok hatósági tevékenységének „termékei” a helyi rendeletek. Az öko-audit keretében felülvizsgálhatók:

- az építési engedélyekre vonatkozó előírások?
- a hulladék elhelyezésére, kezelésére, a fizetendő díjakra vonatkozó előírások,
- az egyéb közintézmények, közhasznú létesítmények használatára vonatkozó előírások,
- külön rendeletben meghatározottak alapján az önkormányzati intézményként működő szolgáltatók (közbiztonságot szolgáló szervezetek, könyvtárak, kórházak stb.).

Az EMAS rendelet telephelyre vonatkoztatva fogalmazza meg a rendszer célját, a környezetvédelem folyamatos javítását a megfelelő környezetpolitika, környezeti programok és menedzsment rendszerek kialakítása révén. A telephely-meghatározás alapja az lehet, hogy milyen ingatlanokon, területeken tevékenykedik rendszeresen az önkormányzat, függetlenül attól, hogy az adott ingatlan az önkormányzat tulajdona –e, vagy csak bérlő. A közvetlen és közvetett környezeti hatásokat a környezeti audit rendszerébe egyaránt be kell vonni. Közvetlen környezeti hatások keletkeznek az energiafelhasználás, a vízfogyasztás, a hulladék keletkezése során, de a beszerzésekkel, az építkezésekkel kapcsolatban is. Közvetett környezeti hatások bármely közigazgatási, tervezési döntésből adódhatnak (pl. építési, területfejlesztési, természetvédelmi, közlekedésfejlesztési döntések). E területeken az önkormányzatoknak óriási szabályozási lehetőségeik vannak saját környezeti hatásaik mérséklésére. Az önkormányzati környezetmenedzsment rendszer keretében a szakértői vizsgálat célja annak megállapítása, hogy a közigazgatási döntési eljárás során minden, környezeti szempontból lényeges tényezőt figyelembe vettek-e, és érvényesítették-e a döntésben. Az EMAS rendelet szerint kialakított környezeti menedzsment rendszer azonban nem befolyásolja a döntések tartalmát, és nem érinti a döntési eljárás jogszabályi feltételeit sem. Németországban 1998 januárjától vált lehetővé az önkormányzatok telephelyei számára az EMAS rendelet szerinti öko-audit. A tapasztalatok szerint a környezeti mérleg alapos elkészítése jelentős költségmegtakarítási lehetőségeket tárt fel, ami a szűkös pénzforrásokkal rendelkező önkormányzatok számára igen lényeges szempont. Az öko-audit és a helyi Agenda 21 az önkormányzati munka ügyfélközpontúvá válását és hatékonyságának növelését, költség- és teljesítmény elszámolási rendszer bevezetését, controlling rendszer kiépítését, a munkatársak továbbképzésének igényét eredményezte. Hamburgban a környezetmenedzsment rendszer kialakítását az ún. „fele-fele” modell ösztönözte leginkább. Ennek az a lényege, hogy az intézményeket, iskolákat úgy ösztönözték energiatakarékosságra, hogy a „környezettudatos” energiafelhasználás révén megtakarított összeg fele az intézmény saját, szabad felhasználású keretét bővítette. Azok az iskolák, amelyek megtakarításukat tovább növelték, a megtakarított összeg 70%-át kapták. A jövőben ezt a modellt kiterjesztik a vízfogyasztás és a „hulladéktermelés” területére is.

A környezeti vizsgálat egyik első lépése az adatgyűjtés, melynek során az egyes intézményeket, ingatlanokat felkeresték, s egy felelős személlyel bejárták az objektumot. A bejárások eredményeként összefoglalt gyengeségek és hiányosságok (az adott létesítmény építési sajátosságai, vízfogyasztásmérő hiánya, nem szabályozható fűtési rendszer, rosszul szigetelt ablakok, magatartásformák stb.) alapján műszaki és szervezési megoldásokat javasoltak (pl. automatikus folyosó világítás kialakítása, mosdók, WC-k automatikusan záródó armatúrákkal való felszerelése stb.).

Kiemelendő, hogy az EMAS rendelet végrehajtása az Agenda 21-ben megfogalmazott célok nélkül az önkormányzatok számára ma már nem lehet elegendő.

10. Összefoglalás

Budapest Főváros IV. kerület Újpest Önkormányzatának Képviselőtestülete környezetvédelmi tervének megalkotásával azt a célt tűzte ki, hogy megalapozott környezetállapot-értékelésből kiindulva megteremtse a feltételeit a környezetminőség-romlás megállításának és belátható időn belül történő, érzékelhető javításának. Az Önkormányzat felelősségi körébe tartozó területeken meghatározta, meghatározza a célokat, az azok eléréséhez szükséges eszközöket, erőforrásokat és az intézkedések ütemezését.

A Környezetvédelmi Program alapján, az egyes területeken összehangolt rövid távú intézkedési tervek kidolgozása válik lehetővé, melynek eredményeként az egyes szakterületek szabályozása, fejlesztése az erőforrások optimális felhasználásával lehetővé válik. A környezetvédelem alakítása csak megfelelő környezetpolitika, erre épülő környezetvédelmi stratégia alapján lehetséges. A tervezés a fokozatosság és a kiszámíthatóság gondolatát is magában foglalja, ami a környezethasználók, a társadalom és a környezetvédelem igazgatási feladatait ellátó szervek számára egyaránt nélkülözhetetlen.

FELHASZNÁLT JOGSZABÁLYOK

1. 1995. évi LIII. törvény a környezet védelmének általános szabályairól
2. 1990. évi LXV. törvény a helyi önkormányzatokról
3. 83/1997. (IX. 26.) OGY határozat a Nemzeti Környezetvédelmi Programról 1117/2001. (X. 19.) Korm. határozat a Nemzeti Környezetvédelmi Program harmadik tervezési időszakára (2009-2014.) vonatkozó koncepcióról
4. 306/2010. (XII.23.) Kormány rendelet Kormány rendelet a levegő védelmével kapcsolatos egyes szabályokról,
5. 7/2003. (V. 16.) KvVM-GKM együttes rendelet az egyes levegőszennyező anyagok összkibocsátási határértékeiről
6. 4/2002. (X.7.) KvVM rendelet A légszennyezettségi agglomerációk és zónák kijelöléséről, módosítva: 2/2008 (I.16.) KvVM rendelet.
7. 2000. évi XLIII. törvény a hulladékgazdálkodásról
8. 220/2004. (VI.21.) Korm. rendelet a felszíni vizek minősége védelmének egyes szabályairól
9. 219/2004. (VI.21.) Korm. rendelet a felszín alatti vizek minőségét érintő tevékenységekkel összefüggő egyes feladatokról, módosítva: 302./2008. (XII.17.) Korm. Rendelet
10. 4/2011. (I.14.) VM rendelet a levegőterheltségi szint határértékeiről és a helyhez kötött légszennyező pontforrások kibocsátási határértékeiről
11. 6/2011. (I. 14.) VM rendelet a levegőterheltségi szint és a helyhez kötött légszennyező források kibocsátásának vizsgálatával, ellenőrzésével, értékelésével kapcsolatos szabályokról
12. 123/1997 számú Kormányrendelet a vízbázisok , a távlati vízbázisok, valamint az ivóvízellátást szolgáló vízi létesítmények védelméről
13. 17/1999 (VII. 1.) helyi rendelet a kivágott fák és zöldfelületek pótlásáról

FELHASZNÁLT FORRÁSOK, IRODALOM

1. Újpest Városfejlesztési Koncepciója, 2008.
2. http://terkep.budapest.hu/website/zajterkep_html/zaj_index.htm Budapest és vonzásokörzete stratégiai zajtérkép IV. kerület
3. Légszennyezettségi adatok: <http://www.kvvm.hu/olm>
4. www.ksh.hu
5. Budapesti Agglomeráció Területrendezési terve
6. Nemzeti Környezet-Egészségügyi Akcióprogram (NEKAP)
7. Nemzeti Környezetvédelmi Program
8. Főváros Környezetvédelmi Program
9. Nemzeti Környezet Nevelési Stratégia
10. Budapest IV. kerület Újpest Önkormányzatának szociális szolgáltatástervezési koncepciója és cselekvési programja 2004.
11. ÚKVSZ – 2008
12. FKF Zrt. -
13. Épít Zrt. honlapja
14. http://www.parking.hu/dok/behajtasi_hozzajarulas/ovezeti_terkep/terkep.pdf
15. Újpesti Közlekedési Rendszerterv - 2008